
GAUDEO

[illegible] a [illegible].
[illegible] p. 32.

GRAMMATICA GRÖNLANDICA DANICO-LATINA,

EDITA

A

PAULO EGEDE.

HAVNIÆ

Sumptibus & typis Orphanotrophii Regii
Excudit GOTTMANN. FRID. KISEL. An. 1760.

Høy og Velbaarne Herre
Herr
Johan Ludvig von Holstein,

Græve til Grævedommet Ledreborg
Ridder af Elephanten,

Hans Kongelige Majestets Høyst-betroede Geheime-Raad og Første Mi-nistre i Conseilet, Geheime Conference-Raad, Cammer-Herre og Over Secre-taire i det Danske Cancellie, Præses i Missions-Collegio og første General-Kirke-Inspector, Patron for det Kongelige Uni-versitet i Kiøbenhavn samt Præses i Videnskabs Societetet.

Naadige Herre!

Deres Høy-Grevelige Excellence har jeg her den Ære at tilegne denne første Grønlandske Grammatica. Arbeydet er en Frugt af Deres egen høye Omhue og derfor egentlig tilhører Dem. Enhver som erindrer sig Missions-Collegii Stiftelse glemmer ikke at Deres Høy-Grevelige Excellences Hr. Fader var den første der præliderede i dette Collegio, under hvis Præsidio dette store Verk ey allene lykkeligen begynte men og merkelig ved Guds Naade tiltog, og hvor hans Omsorg endte har Deres Høy-Grevelige Excel-

lences med en mindre Nidkierhed begyndt. Deres Høy-Grevelige Excellence agter derfor intet deraf Deres Erindring uværdigt, hvorpaa nærværende Grammatica kan tiene til Beviis.

Ihvorvel nu et Arbeyde af dette Slags maatte af mange regnes iblant de Smaa og ubetydelige, har dog Deres Høy-Grevelige Excellence havt derom andre Tanker; thi De har befalet, at den skulle forfattes, og Selv regleret visse Indretninger deri. Den der ikke kiender Deres Høy-Grevelige Excellences Activité, kan neppe troe at De som Stads Ministre og en Herre der har saa mange vigtige Forretninger, fik tid at tænke paa saa ringe Ting; men Nidkierhed saavel i Guds som Deres Konges Tieneste minder om de Ting der ellers ikke saa let falder i Tanker. Derfor har og Deres Høy-Grevelige Excellence indseet at en Grønlandsk

Grammatica er høy nødvendig for dem der skulle lære dette vanskelige Sprog, og derhos meget nyttig saavel for Dem der skal beseyle og forbedre Landet som lære og prædike Ordet.

Dette er Aarsagen hvorfor Deres Store Navn staaer til Prydelse paa dette ringe Skrift. Ja jeg er vis paa at det og i sin Tid vil samle mange flere Velsignelser paa Deres Hoved; thi ligesom derved endeel af Vanskelighederne ved at fatte Sproget lettes, kan der og haabes at Missionarii som nu bedre og hastigere kan lære at tale og forstaae det, skal og med større Frugt føre Embedet, derved vil mange Hedninger give Gud Ære og takke Dem der bane Vey for dem til at lære at kiende Guds Naad til Salighed. HErren byde fremdeles sin Naade og Velsignelse at være over Deres Høy-Grevelige Excellence. Det ønskes ligesaa hiertelig som

 jeg

jeg ellers er forbunden at være med allerstørste Ærbødighed.

Deres Høy-Grevelige
Excellences
Naadige Herres

Kiøbenhavn d. 26.
April 1760.

Underdanigste Tiener,
P. Egede.

Fortale.

Hvorvel en Grammatica regnes ofte iblant ringe Skrifter, er den dog ikke altid skreven med ringe umage, og det allerhelst om det er den første i et Sprog. Dette vide de best der har havt dermed at bestille. I de gamle lærde Sprog har Grammatica tit kruset mange Lærde Hoveder, og endskiønt de ældste Sprog ere lettest at lede til Grammaticalske Regler, have dog ey allene vore Fædre besværet dem over Vanskeligheden; men endog vore Tiders Grammatici, der dog have saa mange Formænd i Arbeydet, finde sig endnu forlegne ved et og andet.

Jeg vil ikke tale om de Moderne Sprog som endnu ere vanskeligere at forfatte Grammaticalske Regler over; thi alle nye Sprog have et gammelt til Oprindelse og ligesom Slægterne forandres forandres ogsaa Sproget i det der bliver en blanding af nyt og gammelt og de nye Tale-maa-

Præfatio.

Grammatica, quamvis inter ſcripta levia referatur ſoepenumero, non ſemper tamen levi cum labore ſcripta eſt, maximeque ſi prima fuerit, quæ elementa alicujus lingvæ tradit. Optime hoc ſciunt qui in iſta re verſati ſunt. Grammatica lingvarum antiquarum, quas eruditas dicimus, multorum eruditorum haud raro torſit ingenia, &, licet lingvæ antiquiſſimæ ad regulas Grammaticæ facillime reduci poſſint, interim de difficultate conqueſti ſunt non tantum Majores noſtri, verum Grammatici etiam noſtri temporis, qui anteceſſores, neſcio quot, in labore ſuſcipiendo habent, unum adhuc alterumve haud leviter excutiendum deprehendunt.

Lingvas hodiernas, quæ regulis Grammaticis multo difficilius comprehendi poſſunt, ſilentio jam præterire volo; omnes enim novæ lingvæ cuidam antiquæ originem debent, mutatisque ſtirpibus mutatur lingva, mixtione ex novis & antiquis vocabulis facta, novæ

maader grunde sig ofte paa Regler tvert imod de gamle, ja man laaner Talemaader af Fremmede Sprog der ere af en gandske anden Art og Natur. Vi see dette tydeligt hos os selv i denne Tid; thi mange af vore nye Skribentere stride mandelig mod visse fremmede Ord i vort Sprog og mit i dette vige deres nye Talemaader gandske fra de gamle og brugelige og see ud som Franske Oversættelser eller forandret Tydsk og Svensk, derimod beholde de gamle Sprog meget af den første Composition og derfore kan deri lettere samles en Grammatica.

Paa denne Grund skulle man troe at det Grønlandske Sprog var meget gammelt; thi det haver i det meste meget rigtige Grammaticalske Regler. Doct. WöLDIKE har observeret dette, og i hans Betænkning om det Grønlandske Sprogs Oprindelse 2c. beviser at det er ældre end det Norske og Islandske som var det gamle Gothiske.

Man kan og sikkert troe at det Grønlandske er mere uforandret end noget os bekient Sprog; thi Commerce med Fremmede og et Lands Overswømmelse af andre Nationer er vel uden tvil den største Aarsage til Sprogenes Forandring i Europa. Heraf veed Grønland lit eller intet; thi endskiønt de Nordske har der indtræng sig vare

dog

etiam locutiones regulis, quæ ante receptis è diametro ſunt oppoſitæ, ſœpe nituntur, ex lingvis item peregrinis, indolis & naturæ longe diverſæ, locutiones mutuari ſolent. Evidentiſſimum hujus rei documentum hodie apud nos habemus; multi quippe, ex Scriptoribus noſtris recentioribus, certas peregrinæ originis voces fortiter rejiciunt, quorum novæ locutiones à veteribus uſuque receptis diſcedunt, verſionibus Gallicis, aut Germanicis Suecicisque leviter mutatis, haud adſimiles. Antiquæ lingvæ è contrario primam plerumque retinent compoſitionem; unde earum conſcribere Grammaticam, res eſt, non adeo multi negotii. Huic innixi fundamento, lingvam Grönlandicam eſſe pervetuſtam, credere deberemus, accuratas enim in plurimis Grammaticæ regulas habet. Pridem hoc obſervavit beatus D. WöLDIKE, ille enim in ſuis, de origine lingvæ Grönlandicæ &c., meditationibus, lingva, Norvegica & Islandica, quæ priſca fuit Gothica, Grönlandicam eſſe vetuſtiorem, commonſtravit.

Perſuaſum etiam habere poſſumus, lingvam Grönlandicam, alia quacunque nobis cognita, minus eſſe immutatam; negotiatio enim cum peregrinis exercita, & inundatio terræ ab aliis nationibus facta, maxima ſine dubio, mutationis lingvarum in Europa, cauſa fuit. Ejus generis res Grönlandiæ propemodum ignotæ fuerunt; licet enim Norvegi pedem in eam intulerint, ſeparatim tamen vixerunt nationes, quarum unaquæque ſuam terræ partem,

tem,

dog Nationerne skilte og hver beholt sit Stykke Land Sprog og Sæder.

At ellers dette Sprog skulle have sin Oprindelse enten fra de Europæiske eller Asiatiske troer jeg ikke; thi i hvorvel vor Lærde WöLDIKE viiser ved Sammenligning en og anden Lighed, maa dog enhver tilstaae at det tydeligste deri er Beviis paa hans Lærdom og Kyndighed i mange Sprog. Saa vit der ellers af Reyse-Beskrivelser og i sær af Agent Heinrich Ellis til Hudsons Bay kan sees, faar Oprindelsen søges fra America, thi Folkene, Levemaaden ja endog Sproget selv have der saadan Lighed, at om de aldrig vare Naboer, maatte man dog kiende igien Stammen og Arten. Dog er der forskiel paa Sprogene i America selv; thi i Baron de la HONTAN Dictionaire udi hans Voyages dans L'Amerique Septentrionale findes ingen Lighed imellem hans anførte Sprog og det Grønlandske, saa at Ligheden maa søges nærmere, ikke Sønden men Norden for Canada hos den Nation som af de Franske kaldes Eskimaux.

Det Grønlandske Sprog bliver altsaa vanskeligt for os, thi det som giør nogle Sprog lettere end andre er just eens udspring med vort og om end de Europæiske komme ikke alle fra et og det samme, udflyder der dog ved Commerce en og anden Lighed,

tem, lingvam & mores, retinuit. Cæterum, hanc lingvam Europæis aut Aſiaticis debere originem, haud credo; quanquam enim eruditiſſimus WöLDIKE noſter unam alteramve, facta comparatione, ſimilitudinem monſtret, unusquisque tamen concedet, documentum doctrinæ ejus, multarumque lingvarum peritiæ, id eſſe, quod exinde maxime illuceſcit. Quantum cæteroquin ex itinerum deſcriptionibus, ejusque præcipue itineris, quod ad *ſinum Hudſonis* fecit Curator negotiorum publicus (*Agent*) HENRICUS ELLIS, conſtare poſſit, hujus lingvæ ab America ducenda eſt origo; gentes enim, vivendi modus, imo ipſa lingva, ibi locorum ita inter ſe conveniunt, ut ſi vel maxime non eſſent accolæ, radix tamen & indoles ibi iterum eſſent cognoſcendæ. Lingvæ tamen Americanæ inter ſe ipſæ differunt; nam illa lingva, cujus mentionem facit Liber Baro *de la* HONTAN in dictionario ſuo, libro, qui inſcribitur: *Voyages dans L'Amerique ſeptentrionale* annexo & lingva Grönlandica, nullam inter ſe habent ſimilitudinem: Propius itaque qværi debet ſimilitudo lingvarum in terris, quas a Septentrione habet Canada qvam qvas à meridie & maxime apud gentem qvas Galli Eſkimaux vocant.

Lingva itaque Grönlandica nobis redditur difficilis; quod enim lingvas quasdam cæteris faciliores reddit eſt communis illarum cum noſtra lingva origo, &, ſi ab una eademque originem non trahant omnes Europææ lingvæ,

ope

hed, efterdi nogle visse Sprog have den Frihed som Regentere at de foreskrive andre Regler, men det Grønlandske har sine særdeles Egenskaber uforandrede.

Det skulle vel lette Sproget at det er fattigt paa Ord; thi ingen Religion ingen Kunster og Haandværker ingen Lærdom ingen Politie er iblant Indbyggerne, derover behøves heller ingen Ord desangaaende, men deres Flexioner paa de Ord de have og deres Constructioner som ikke bestaae i lange indviklede Meninger, men lange indflettede Ord foraarsage stor Vanskelighed. Det samme giør ogsaa, at det er ikke saa let at skrive en Grammatica over Sproget og eenhver der vil allene blade i Bogen kan gierne uden at forstaae Sproget see at det er vanskeligt.

Jeg venter ikke at dette første Arbeyde er fuldkommen, udgiver det heller ikke derfor, dog vil det blive nyttigt for vore Missionarier og Grønlands-Farere, ja endog maa skee for de Franske og Engelske Colonister i Hudsons Bay, og de af dem der lære Sproget vel og ville have mere omsorg for dets Fremgang finde her Grunden saaledes lagt at de med mindre Møye kan forbedre Bygningen.

Det er ikke at formode at nogen af den lærde Verden ville anvende tid paa at lære et Sprog hvorved slet intet er at vinde, men har de lyst at see ind i Sprogets Beskaffenhed, og undre sig over en deel af dets Kunst, er endog dette bleven Dem lettet ved Hans Høy-Grevelige Excellence Hr. Geheimeraad von Holsteins Omhue, efter hvis Ordre denne Grammatica tillige er oversat paa Latin, hvilket allene er skeed for de Lærdes skyld i fald nogen af dem skulle finde behag i at ville undersøge dette Sprogs Egenskab.

Kiøbenhavn d. 31. Martii 1760. P. E.

ope tamen negotiationum una alterave emergit ſimilitudo, cum certæ quædam lingvæ ea, qua imperantes, libertate gaudeant, ut aliis præſcribere poſſint regulas: Lingva autem Grönlandica proprias ſuas habet affectiones non immutatas.

Faciliorem quidem, ad hanc lingvam addiſcendam, viam panderet vocabulorum, qua laborat, penuria; cum enim religio, artes, opificia, doctrina. politia, res fuerint Grönlandis ignotæ, nulla quoque ad eas res ſignificandas requirebantur vocabula; verum flexiones vocabulorum, quibus gaudent, uti & eorum conſtructiones, quæ non in longis perplexisque ſententiis, ſed in vocibus multifariam compoſitis, conſiſtunt, magnam habent difficultatem. Eadem etiam eſt cauſa, cur Grammatica hujus lingvæ ſcriptu non adeo ſit facilis: hanc perſpicere poſſunt difficultatem, qui librum hunc vel perfunctorie evolverint, ipſius lingvæ licet ignariſſimi.

Primum hunc laborem numeris omnibus eſſe abſolutum, nec Spero nec aſſevero! Miſſionariis tamen iisque, qui in Grönlandiam iter faciunt, imo forte colonis Gallicis Anglicisque *ſinum Hudſonis* inhabitantibus, prodeſſe poſſe opinor. Horum qui axactam lingvæ notitiam ſibi acquirunt, & quibus cordi eſt ejus incrementum, fundamentum heic ita poſitum deprehendunt, ut, minori ahibita opera, ſtructuram ornare poſſint.

Haud equidem exſpectandum, literatum quendam tempus impendere velle addiſcendæ lingvæ, ex qua nullus ad ipſum quæſtus redundare poteſt; verum ſi quis lingvæ indolem introſpicere voluerit, artemque in ea obviam mirari, faciliorem reddidit hunc laborem Illuſtriſſimus & Excellentiſſimus Comes de HOLSTEIN, S. R. M. Daniæ & Norvegiæ a Conſiliis intimis & primis, cujus juſſu benigniſſimo civitate latina donata eſt hæc Grammatica, in gratiam nimirum literatorum, qui apud exteros florent, ſi cui illorum forte volupe fuerit, naturam hujus lingvæ cognitam habere atque perſpectam.

Capitlerne i denne Grammatica.

Illinniaromarſomut

Okauſek

Pekkotuinnarmanga keſa ſarkomerpok Grammatica tamanna, uniukakalo pingiſekkalo Arkikſortlugillo Illevlugillo piomarpetit, tamaglæt tamatomona pyonga.

Perkitit!

Det første Capitel om Bogstaverne:

Det Grønlandske Sprog haver ikke de Bogstaver: C D. F. H. Z. X. Undtagen i de ord: Hu, Hey, Garheit v. Karheit, Karheisitse.

I Særdeleshed har Sproget nogle ubekiendte Vocaler, og dobbelte Consonanter som forvolder at sømme Ord ikke kand skrives efter udtalen.

Om Bogstavernes Forandring.

For Vellydenheds skyld lider ikke allene Vocalerne, men endog Consonanterne en Omskiftelse, nemlig: Naar Ord Componeres tilsammen, eller et Ord eller Particul føyes til enden af et andet Ord, saasom:

1) B i Enden forandres til M, naar det efterfølgende Ord begyndes af en Vocal, saasom: Iglum isertarbia, Døren paa Huset, i steden for: Iglub isertarbia.

2) Naar et Ord endrs paa E, og det efterfølgende, som componeres dermed, begyndes af E, da gaaer det første E bort, saasom: Tamanepok, for Tamane epok, hand er her.

Desligeste omskiftes E til I, naar den Particul le v. lo føyes til enden, saasom: Pelile Nallekullunilo assakullunilo pyok, men Pele hand vil baade æres og elskes.

3) K

Caput Primum
de Literis.

Lingva Grönlandica non habet literas. C. D. F. H. Z. X. Excipe Hu, Hey, Garheit v. Karheit, Karheitſe; quibusdam autem Vocalibus incognitis & Conſonantibus duplicibus gaudet, quare certa quædam vocabula literis exprimi non poſſunt.

De Mutatione Literarum:

Non tantum Vocales, verum etiam Conſonantes, ob euphoniam mutationi obnoxiæ ſunt, quando ſc. vocabula componuntur, aut vox ſive Particula extremitati alius vocis additur, ut.

1) B finale mutatur in M, ſequente voce a vocali incipiente, ut: Iglum Iſertarbia, janua Domus, pro Iglub iſertarbia.

2) Quando vox in E terminatur, ſubſequente, cui jungitur, ab E incipiente, primum E perit, ut: Tamenepok, pro Tamane epok, adeſt.

E ſimiliter in I mutatur, quando Particula le v. lo fini jungitur, ut: Pelile Nallekullünilo aſſakullünilo pyok, ſed Pele vult & honorari & amari.

 3) K

3) K efter i og u forandres til ng, naar det-hosføyede Ord eller Particul begynder af en Vocal eller M og N saasom: Sielluk Siellungmut, Agiarbik Agiarbingmit. Pyssutik Pyssutingnik, ligeledes Killak og Kannok, saasom: Killang aupalarpok. Himmelen er rød. Killangmut til Himmelen. Kanongme for Kannok-me, jeg veed ey hvorledes.

Ligeledes naar A, Vocativi Mærke, føyes til, saasom: Pogutanga, for Pogutak a! hør Pogutak!

Fruentimmerne udtaler og K. fin. udi et enkelt Ord som ng. saasom Mekkoming. Siellung Pogutang.

K efter a og i udelades for mik og nik, saasom: Annoraksamik for Annoraksakmik, Allersinik for Allersiknik.

K, efter a, e og o, omskiftes til R, naar den Particul lo v. le føyes til enden af Ordet, saasom: Tulluarlo Miterlo pilekka Uilorle Iblit piuk &c.

K omskiftes til g, naar i og u gaaer foran: Pyssuglo for Pyssuklo.

4) T i Enden forandres til L. naar den Particul lo, og v. le, men, tages til, saasom: Innuillo for Innuitlo, og Menneskene. Aglaulle, men Pennen. Den forandres til M, naar particul M kommer til, og til N for N, som: Kiovim-me, for kiovit-me, hvem er du da? Sumut? Sumuinme? Jeg veed ikke hvorhen: Innuinnut pro Innuitnût. Ligeledes, naar det Ord som følger efter Begynder af en Vocal, saasom: Innuin aularput, Grønlænderne ere farne bort, for Innuit aularput.

Fruentimmeret forandrer T. til N i Enden ut Apun, see Dette er Bogstavernes almindelinge Forandring.

Om

3) K poſt i & u mutatur in ng, quando addita vox aut Particula incipit à vocali aut M & N, ut: Siel-luk Siellungmut, Agiarbik Agiarbingmut. ſimiliter Killak & Kannok ut: Killang aupalarpok, Coelum rubet. Kil-langmut in Coelum, Kannongme, pro Kannokme, neſci quomodo.

Similiter accedente nota Vocativi A, ut Pogutanga, pro Pogutak a! heus Pogutak!

Fæminæ pronuntiant K. finale molliter ut ng in vocibus ſc. extra Connexionem, ut Mekkoming, Siellung, Po-gutang, pro Mekkomik, Sielluk, Pogutak.

K, præcedente a & i, exulat ante mik & nik, ut: Annorakſamik pro Annorakſakmik. Allerſinik pro Aller-ſiknik.

K poſt a e & o mutatur in R, quando Particula lo, v. le voci in fine additur, ut: Tulluarlo Miterlo Uilorle.

Præcedente i & u, k mutatur in g, ut: Pyſſuglo, pro Pyſſuklo.

4) T finale mutatur in L, ſi aſſumta fuerit Particula lo, & v. le, ſed ut: Innúillo, pro Innuitlo, & homines. Aglaulle, ſed calamus ſcriptorius. T porro in M & N mutatur, ſi ſupervenerint M & N ut: kiovim-me, pro kiovit-me? Qvis igitur es? Innuinnut pro Innuitnut. Similiter quando ſequens vox à Vocali incipit, ut: Innuin au-larput, abierunt Grönlandi, pro Innuit aularput.

Fæminæ mutant T. finale in N. ut Apun, Nix.
Hæc literarum generalis eſt mutatio.

Om Accenterne.

De ere trende Slags, lange og korte, f. Ex. aulārpok, flytter, aúlarpok, reyser bort.

Accenterne gior meget til Ordenes rette forstaaelse: De bruges i den sidste og næstsidste item i den tredie og i den fierde Stavelse fra enden, hvorfore ikke endnu vides nogen Regel, ex. gr. Affauá Angúne tunnímane Piurságvoamik, hand elskede sin Fader, fordi hand gav ham Dukke-Tøy.

Hvor nøye og fornøden Accenterne maae agtes sees af følgende exempler som skrives med samme Bogstaver mens har ulige og contrair bemærkelser.

Aggiutá, hans Fiil, Lima ejus.

Aggiúta, den Dag hand kom paa, Dies quo advenit

Umerpok, beseer, beskuer, Perlustrat.

Umērpok, lider Skibbrud, mister sin Baad, Naufragium patitur, Cymbam amittit.

Amérpok, faaer Skind paa sin Baad, Cymbam pelle inducit.

Amērpok, tager Skindet af, Pellem detrahit.

Néllerpa, hand ligner ham 2c. Ei similis est.

Nellérpa, hand lod 2c. Pepèdit.

ókangilak, det er ikke fogt, Non elixum est.

Okángilak, hand taler intet, Non loquitur.

Makiárpok, gaaer splinter af, Desiliunt festucæ.

Makiārpok, staaer tiilig op, Mane surgit.

Kélerpok, lenges inderlig efter Desiderio alicujus flagrat.

Kelér-

De Accentibus:

Duplicis ſunt generis, Longi & Breves ut: aulārpok, migrat, aúlarpok, proficiſcitur.

Ad verum verborum ſenſum eruendum Accentus multum faciunt: in Ultima, penultima, antepénultima & proantepenultima, ſ. in quarta ante finem, collocantur, quod per regulas adhuc non potuit determinari, ex. gr. Aſſauá Angúne tunnímane Piurſángvoamik, Patrem ſuum amavit, quia crepundiis illum donaverat.

Cæterum accurata Accentuum obſervatio quam neceſſaria ſit, ex ſequentibus exemplis videre eſt, ubi iisdem quidem literis, abſimili verò, imò contraria, ſignificatione voces gaudent, ut;

Kelérpok, Bunden, Ligatus.
Nékkovok, er Skeel-Øyel, Strabo eſt.
Nekkōvok, er Sterk, Robuſtus eſt.
Pirſák, det er ſkade, Dolendum eſt.
Pírſak, en Sterk, Robuſtus quidam.
Auārpok, er ſlagen i Hovedet, Capite percuſſus eſt.
Aúarpok, er paa Reen-Jaat, Venatur Rangiferos.
Illōa, den anden Side, ultra.
illoa, hans Slægt Propinquus ejus.
Illoá, inden til, intus.
Sūlliok, har hunle Tænder; Dentes habet concavos.
Súlliok, har at beſtille, Negotium ei eſt.
irſilerpa, det fryſer, gelat.
Irſilérpa, hand ſeer paa ham, illum intuetur.
Killek, et huggen Saar, Vulnus
Killék, Skab, Scabies.

 Killek,

Killak, Himmel, Coelum.
Mânna, nu strax, Jam statim.
Mánna, denne, Hic.
Káumet, Maanen, Luna.
Kāumet, den anden Dag, Posterus dies.

Det andet Capitel
Om Nomine.

I. Nomen adjectivum beskrives gemeenligst ved Præteritum som bruges participialiter, saasom: Erngusek aupillartok v. kakortok, et rødt eller hvidt Beggere, af Verbo aupillarpok, er rød, kakorpok, er hviid.

Ellers har Grønl. og nogle andre Ord som har Adjectivi Bemærkelse, saasom: Nutak, Nye, Utokak, gammel, Anerlak, Nyefød, Angesiau, stoer.

Endskiønt fornævnte Nomina adjectiva, Nutak, Nutarsoak, nye og meget nye, Utokak, Utokarsoak, gammel og meget gammel, modo Periphraseos kand henføres til gradum Comparationis, saa bruges dog gemeenlig adskillige Verba at beskrive eller betyde gradum Comparationis med, saasom: Angivok, hand er stor, Angnerrovok, hand er større, Angnerivsarpok, hand er allerstørst. Kernektok, kernerrursok, kernek, sort, sortere, allersortest. Item paa en anden maade, neml. med Suffixis, saasom: Angekau, hand er stor, Angekiga, hand er større end jeg, Angekit, end du, Angeka, end hand, Angekivut, end vi, Angekigase, end Eder, Angekait, end de.

II. Nomina substantiva ere mange slags og af adskillige Endelser; deres Flexioner skeer i Numero Singulari,

Duali

Koérſorpok; Hoſter, Tuſſis.
Koerſorpok, henter ædende Vahre af et Proviant-Huus, Cibaria è cella penuaria depromit.
úllut, Dage, Dies.
Ullut, Dun, Plumæ.

Caput Secundum de Nomine.

I. Nomen adjectivum plerumque deſcribitur per Præteritum, quod participialiter, ſ. more Participiorum uſurpatur, ut: Ernguſek aupillartok v. kakortok, Schyphus ruber,v. ſchyphus albus, à Verbo aupillarpok, rubet, kakorpok, albet.

Cæterum Grônlandis alia quoque ſunt vocabula, quæ Adjectivorum ſignificationem habent, ut: Nutak, novus, Utokak, vetus, Anerlak, recens natus, Angeſiau, magnus.

Quamvis jam dicta Nomina adjectiva, Nutak', novus, Nutarſoak admodum novus, Utokak, vetus, Utokarſoak', admodum vetus, modo Circumſcriptionis ad gradum Comparationis referri poſſint, varia tamen Verba, ad gradum Comparationis ſignificandum, ordinarie adhibentur, ut: Angivok, magnus eſt, Angnerrovok, major eſt, Angnerrivſarpok, maximus eſt. Kernertok, kernerrurſok, kernek, niger, nigrior, nigerrimus. Item alio modo, ſc. cum Suffixis, ut: Angekau. magnus eſt, Angekiga, me major eſt, Angekit, te major eſt, Angeka, illo major eſt, Angekivut, nobis major, Angekigaſe, vobis major, Angekait, illis major eſt.

II. Nomina ſubſtantiva multiplicis ſunt generis, diverſarumque terminationum; eorum per tres Numeros

Duali og Plurali, dog forekommer herudi saa stor Anomalie, at derfore neppe kand haves nogen fast Regel for Flexionem, f. Ex.

1) De som endes paa A, danner deres Dualem saaledes at A omskiftes til ek, men i Plurali til et, saasom

Singul.

Navia, en Maage, Mergus,
Nuia, en Skye, Nubes,
Penna, en Kaarde, Gladius.
Nuna, et Land, Regio,
Silla, Luften, Aër.

2) De som endes paa Ak, forandre ak til ek i Duali, og til et i Plurali, naar der gaaer en Consonant foran, saasom:

Innursak, et Billede, Imago,
Kakak, et Field, Rupes,
Norrak, en Kalv, Vitulus,
Atungak, en Skoe-Saale, Solea calcei,

Undtag:

Nesak, en Hat, Hue, Pileus,
Kajak, en liden Baad, Cymbula,
Nyak, Hoved-Haar, Capillus,
Sungak, Galde, Bilis,
Syanak, Klokke-Klang, Tinnitus Campanæ,
Perlak, Flettet-Traad, Filum nexum,
Sarbak, en Strøm, Alveus v. Fluxus maris.
Tullimak, Ribbeen, Costa,
Takkak, en Blod-Aare, Vena,

Teijak,

Singularem puta, Dualem & Pluralem, Flexiones fiunt, hac tamen in re tanta sese exserit anomalia, ut fixa Declinationis eorum regula, eo intuitu, vix haberi possit, ex. gr.

1) Desinentia in A formant Dualem mutando A in ek; sed in Plurali mutant A illud in et, ut:

Dual.	Plural.
Naviek,	Naviet.
Nuiek,	Nuiet.
Pennek,	Pennet.
Nunek,	Nunet.

(Caret Duali & Plurali.)

2) Desinentia in ak, præcedente Consonante, mutant ak in ek in Duali, & in et in Plurali, ut:)

Innursek,	Innurset,
- - kek,	- - ket.
- - rek,	- - ret.
- - gek,	- - get.

Excipe.

Neitsek,	Neitset.
Kainek,	Kainet.
Nutkiek,	Nytkiet.
Sungek,	Sungeit.
Syanek,	Syarnit.
Perlæk v. Perlærsik,	Perlersit.
Sarbek,	Sarberit.
Tullimaik v. Tullimersek,	Tullimeit, v. Tulimærset.
Takket,	Takkit.

Brachi

Undtag:

Teijak, et Arm Baand, Brachiale,
Ovak, en Torsk, Asellus (piscis)

NB. Naar mik, nik, mut, nut, mit, nit, &c. kommer til disse Ord, da bruges Dualis, saasom: Neitsemik tunnyanga, for Nesamik.

De som endes paa gak, hvor g dog hør til den foregaaende Stavelse, forandre gak til kek i Duali, og til ket i Plurali, saasom:

Singul

Tullugak, en Ravn, Corvus,
Aulisegak, en Fisk, Piscis,
Niviugak, en Flue, Musca,
Angovigak, en Lantse, Lancea,
Nallegak, en Herre, Dominus,

De som endes paa rak, forandre ak i Duali til kek og i Plurali til ket, saasom:

Piarak, en Kylling, Pullus gallinaceus,
Attarak, en liden Sæl-Hund, Phoca parva,
Siorak, Sand, Arena,
Ujarak, en Steen, Lapis,

Undtagen naar E gaaer for rak, da forandres det i Duali og Plurali som følgende:

Mikillerak, Leege-Fingeren, Digitus annularis,

3) De som endes paa et reent ak, forandre ak til rsek i Duali, og til rset i Plurali, saasom:

Ajaupiak, en Stav, Scipio,
Ajuak, en Byld, Ulcus,
Kogluiak, en Orm, Vermis
Igiak, Svælget i Halsen, Gluttus,

4) De

Excipe:

Teyarotik v. Teynek,	Teyarotit.
Ukek,	Uket.

Nota: Quando ad hæc vocabula accedunt mik, nik, mut, nut, mit, nit &c. adhibetur Dualis, ut: Neitſemik tunnyanga, pro: Neſamik

Quæ in gak definunt, ubi gakad præcedentem pertinet ſyllabam, mutant gak in kek in Duali, & in ket in Plurali, ut:

Dual.	Plural.
Tullukek,	Tulluket.
- - kek,	- - ket.
- - kek,	- - ket.
- - kek,	- - ket.
- - kek.	- - ket.

Quæ in rak exeunt, in Duali ak in kek, & i Plurali in ket, mutant, ut.

Piarkek,	Piarket.
- - kek,	- - ket.
- - kek,	- - ket.
- - kek,	- - ket.

Exc: E præcedente rak, in Duali & Plurali ſequentem in modum mutatur.

Mikillerakek,	Mikilleraket.

3) Definentia in ak purum mutant ak in rſek in Duali, & in rſet in Plurali, ut:

Ajaupirſek,	Ajaupirſet.
- - rſek,	- - rſet.
- - rſek,	- - rſet.
- - rſek,	- - rſet.

4) Quæ

4) De som endes paa E omskifter gemeenligst sit E til ik, i Duali, og til it i Plurali f. ſ.

Singul.

Allerſe, Hoſe, Strømpe, Tibialia,
Piſikſe, en Bue, Arcus,
Irſe, et Øye, Oculus,
Inne, Sted, Plads, Locus,

5. De ſom endes paa Ek danne deres Dualem, ſnart ved at beholde Ek, ſnart ved at omſkifte det til Ik eller Eik, men i Pluralis Dannelſe, forandres det til Et, It og eit.

Følgende har Ik i Duali og It i Plurali:

Sing.

Kingurlek, den ſidſte, Ultimus,
Amek, et Skind, Pellis,
Tellek, en Arm, Brachium,
Erkek, en Gnid, Lens-dis,

Diſſe har Eik i Duali og Eit i Plurali:

Killek, et Saar, Vulnus,
Sortlek, en Rod, Radix,
Kallek, et Loft, Laquear,

Og denne Ek i Duali, og Et i Plurali. f. ſ.

Neitſek, en liden Sælhunds Unge, Pullus Phocæ,

Nogle ſom endes paa rnek, forandre K i Singulari og Duali til rit i Plurali, f. ſ.

Marnek, Vaar i Saar, Pus, Tabo,
Ernek, et Søn, Filius,
Okſoernek, et ſlags Fyrre-Træe, Species Abietis,
Kejornek, et afklippet Stykke, Pars abſciſſa, Detonſa,

Undtag:

Tarnek, en Siel, Anima,

De

4) Quæ in E desinunt, E suum in ik, in Duali, in it in Plurali, ordinarie mutant, ut.

Dualis.	Pluralis.
Allersik,	Allersit.
- - ik,	- - it.
- - jk,	- - it.
- - ik,	- - it.

5) Desinentia in Ek Dualem formant jam ek servando, jam in Ik vel Eik mutando, Pluralem verò et, & eit, pro ek, substituendo.

Sequentia habent Ik in Duali, & It in plurali:

Dual.	Plur.
Kingurlik,	Kingurlit. v. lēt.
- - ik,	- - it.
- - ik,	- - it.
- - ik,	- - it.

Sequentia habent in Duali Eik & in Plurali Eit.

†Killeik,	Killeit.
- - eik,	- - eit.
- - eik,	- - eit.

Sequens habet Ek in Duali, & in Plurali Et, ut:

Neitsek,	Neitset.

Quædam in rnek desinentia, mutant K Singularis k Dualis in rit in Plurali, ut:

Marnek,	Marnerit.
- - nek,	- - nerit.
- - nek,	- - nerit.
- - nek,	- - nerit.

Excipe.

Tarnek,	Tarningit.

Desin-

De som endes paa nek, og have en Vocal foran beholde nek, i Duali, men omskiftes til ngit i Plurali, s.

Angmanek, en Aabning, Apertura,
Akkosinek, en Vey, Via,
Kanek, en Mund, Os, oris,
Undtag:
Saunek; et Been, Os-ssis,
Unnek, Pergament, Membrana,

Følgende paa bek, mek, pek, tek, vek, og ek er lidet forskiellige fra hinanden:

Singul.
Nimek, et Baand, Ligamen,
Sermek, Jis, Glacies,
Mittek, en Eder-Fugl, Anas plumis mollissimis
Attek, et Navn, Nomen,
Nettek, et Gulv, Pavimentum,
Patek, Marv i Been, Medulla,
Auvek, et Huus Tag, Tectum domûs,
Arbek, en Hval-Fisk, Cetus,
Ippek, Smutsighed, Spurcities, Squalor,
Tupek, et Telt, Tabernaculum,
Nuek, Spyt, Saliva, er allene Singul.

Følgende paa Kek forandre Ek til Ik, i Duali og til erit i Plurali:

Tikek, en Pege-Finger Digitus,
Ikek, en Fiord, Bugt, Sinus Maris,

6) De som endes paa bik og vik og bemærke Stedet hvor noget skeer eller er, giøre Dualem og Pluralem paa følgende Maade:

Anilaur-

Definentia in nek, præcedente Vocali retinent nek in Duali, sed in Plurali k in rnit mutant, ut;

Angmanek,	Angmarnit.
- - nek,	- - rnit.
- - nek,	- - rnit.

Excipe,

Saunik,	Saurnit.
Unnik,	Unnerit.

Sequentia in bek, mek, pek, tek, vek & ek parum invicem discordant.

Dual.	Plural.
Nimik,	Nerngit.
Sermek,	Sermerit.
Mittek,	Merkit.
Attek,	Arkit.
Nettek,	Nakit.
Patek,	Parkit.
Auvek,	Aurit.
Arbek,	Arberit,
Ippek,	Erkit.
Tupek,	Torkit.

(est Singularis tantum.)

Sequentia in kek mutant ek in ik in Duali, & in rit in Plurali, ut;

Tikik,	Tikkerit.
Ikik,	Ikerit.

Definentia in bik & vik, locumque ubi res aliqua venit vel existit significantia, Dualem & Pluralem sequentem in modum instituunt;

Singul.

Annilaurbik. en Skorsteen, Caminus,

Itlerbik, en Kiste, Cista,

Ipsiavik, en Stoel, Sella,

7) De som endes paa ik, kik. lik, mik, sik og ti
ere forskiellige fra hinanden, som efterfølgende viiser, f. (

Ivik, Græs, Gramen,

Sauik, en Kniv, Culter,

Ingiulik, Søe-Dynning, Fluctuatio Maris,

Malik, det samme, idem,

Kamik, Støvle, Ocrea,

Kimik, en Hæl, Calx,

Umik, Skæg, Barba,

Sekkik, et Bryst, Pectus,

Sillik, en Hved-Steen, Cos,

Tuelik, en Søe-Pels, Mastruca nautica,

Tulik, en Ømer, Avis marina grandior,

Kejutik, en Sax, Forfex,

8) De som endes paa o, og u, tager K til sit
Duali, og T i Plurali, f. s.

Sing.

Iglo, et Huus, Domus,

Amiako, en Levning, Reliquiæ,

Epo, et Skaft, Manubrium,

Mattu, en Dør, Janua,

9) De som endes paa ut eller aut, antage alleneste i
i Duali og it i Plurali, f. s.

Agiut, en Fiil, Lima,

Angut, en Mand, Mas,

Dual.	Plural.
Annilaurbek,	Annilaurbeet.
Itlerbek,	Itlerbeet.
Ipſiaveek,	Ipſiaveet.

7) Deſinentia in ik, kik, lik, mik, ſik & tik invicem diſcordant, ut: ſubſequentia docent, ex. gr.

Ibek,	Ivgit,
Sabbik,	Saueet.
Ingiullek,	Ingiuglit.
Maglek,	Maglit.
Kamik,	Kaungit.
Kimik,	Kimit.
Umik,	Ungit.
Sekirſek,	Sekirſet.
Sillſiſik,	Sillifit.
Tulik,	Tuglit.
Tuillek,	Tuiglit.
Kejutik,	Kejutit.

8) Deſinentia in o & u, aſſumunt K in Duali, & T in Plurali, ut:

Dual.	Plural.
Igluk,	Iglut.
- - uk,	- - ut.
- - uk,	- - ut.
- - uk,	- - ut.

9) Quæ in ut vel aut deſinunt, aſſumunt ik tantum in Duali & it in Plurali, ut:

Agiutik,	Agiutit.
Angutik,	Angutit.

 Augliſik

Sing.

Aulisaut, en Fiske-Linie, Linea Piscatoria,

Aglaut, en Pen, Pensel, Calamus, Penicillus,

10) De som endes paa uk har altid uk i Duali og Plurali uit, f. s.

Innuk, et Menniske, Homo,

Unnuk, Nat, Nox,

Siuk, en Forstavn, Prora,

Siguk, et Neb, it. Snude, Rostrum, Proboscis,

11) De som endes paa ok forandre ok i Duali til uk, og i Plurali til ut, f. s.

Karsok, en Klippe, Rupes, Petra,

Kook, en Elv, Amnis, Rivus,

Okiok. Vinter, Hiems,

Uillok, en Muskel, Conchylium,

Undtag:

Kannyok, en Ulke, Scorpius marinus, Mugio.

Nogle som endes paa rok forandre ok i Duali til kuk, og i Plurali til kut, f. s.

Akkerok, en Qvist, Ramulus,

Esarok, en Vinge, Ala,

12) De som endes paa Et antage ik i Duali og it i Plurali, f. s.

Avet, et Lem, Membrum,

Attet, en Knap, (i Klæder) Nodus, Globulus,

Aket, en Handske, Manica,

13) De som endes paa it have ingen Singularem eller Dualem, f. s.

Kiksautit, Nettet i et Dyr, Omentum feræ.

Sengit, Feye-Skarn, Purgamentum.

Tuapeit, en Steen-Dynge, Acervus lapidum.

14) De

Dualis.	Pluralis.
Aulisautik,	Aulisautit.
- - ik,	- - it.

10) Definentia in uk habent semper in Duali uk & n Plurali uit, ut.

Innúk,	Innuit.
- - uk,	- - uit.
- - uk,	- - uit.
- - uk,	- - uit.

11) Definentia in ok mutant in Duali ok in uk & in lurali in ut, ut:

Karsuk,	Karsut.
Kouk,	Kout.
Okiuk,	Okiut.
Uilluk,	Uillut.

Excipe.

Kanneisuk,	Kanneisut.

Quædam in rok definentia mutant ok in Duali in kuk in Plurali in kut, ut;

Akkerkuk,	Akkerkut.
Esarkuk,	Esarkut.

12) In Et definentia, ik in Duali & it in Plurali, ssumunt, ut:

Avetik,	Avetit.
- - ik,	- - it.
- - ik,	- - it.

13) Desinentia in it carent Singulari & Duali. ut:

Erloit, Indvolde, Intestina.
Aumarotit, Krud, Pulvis nitratus.

14) De som endes paa eit og lit forandre t til sik i Duali, og til sit i Plurali, s. s.

Sing.

Auleit, en Bysse, Sclopus,

Sillit, en Hvæd-Steen, Cos,

III Der er ikke forskiæl paa Genus, men et hvert Nomen er Communis eller omnis Generis.

IV. 1) Naar Nominativus Singularis har et Verbum med Suffixo, da faaer den B til enden, som: Kemib kelukpanga, Hunden Biesser ad mig; ellers hedder det: Kemik kelukpok, Hunden Biesser.

2) Genitiyus har B i enden, s. s. Iglub torksuk, for Iglo Torksuk, (O forandres til U) Huusets Indgang; men B omskiftes til M, naar der kommer en Vocal efter, s. s. Iglum Aurve, Huusets Tag, Iglum Ijala, Huusets Vindue.

3) Accusativus og Ablativus betegnes i Singulari med den Particul mik i enden, og med nik i Duali og Plurali, s. s. Sauingmik tunnianga, hand gav mig en Kniv. Sauingmik killerpanga, hand skar mig med en Kniv. Sauingnik tunnianga, hand gav mig Knive.

4) Dativus er som Nominativus, naar Verbum antager suffixum saasom: Kemik nekimik tunnyara, jeg gav Hunden Kiød; eller og Particula mut eller nut legges til, et Nomen f. Ex. Nese Pennamik tunniuk, giv Niels en Kaarde. v. Nesimut Penna tunniuk, giv Niels Kaarden.

5) Vocativus er som Nominativus, udtrykkes og med A i Enden, dog holdes der paa den sidste Stavelse, f. Ex. Nese, Nesia, hør Niels.

Nomin.

14) Desinentia in Eit & Iit mutant t in sik in Duali, t in sit in Plurali ut:

Dualis.	Pluralis.
Auleisik,	Auleisit.
Sillisik,	Sillisit.

III. Non datur discrimen Generis, sed quodlibet Nomen est Communis vel omnis Generis.

IV. 1) Nominativus Singularis quando Verbum cum suffixo habet, tunc B in fine accipit, ut: Kemib keluk-anga, Canis me latrat; alias audit: Kemik kelukpok, Canis latrat.

2) Genitivus in fine habet B, O in U mutato, ut: Iglub torksua, pro Iglo torksua, ostium domûs (Vestibulum;) B vero, sequente vocali, mutatur in M, ut: Iglum Ijala, Fenestra domûs.

3) Accusativus & Ablativus Singularis Particulâ mik in fine notantur; Dualis verò & Pluralis nik adsciscunt, ut: Sauingmik tunnianga, dedit mihi Cultrum. Sauing-nik Killerpanga, Cultro me vulneravit. Sauingnik tunni-anga, Cultros mihi dedit.

4) Dativus similis est Nominativo ubi habuerit Verbum cum suffixo, ut: Kemik nekimik tunnyara, carnem cani dedi; aut etiam Particula mut vel nut Nomini jungitur ex. gr. Nese Pennamik tunniuk, da gladium Nicolao. v. Nisimut Pennâ tunniuk, trade Nicolao gladium.

5) Vocativus similis est Nominativo, etiam cum A in fine exprimitur; ultima tamen syllaba producta. ex. gr. Nese, Nesia! heus Nicolae!

Sing.

Nomin. Tukto (ſine ſuff.,) Tuktub (cum ſuff.)
Genit. Tuktub vel Tuktum,
Dativ. Tukto vel Tuktomut,
Accuſ. Tukto vel Toktomik,
Vocat. Tukto vel Tuktua,
Ablat. Tuktomik,
- - - me,
- - - mit.

Tamarmik, alle, har i Accuſ. Tamaſa ut: tamarmik tingiput. De fløy alle bort. Tamaſa tokopaka, jeg ſlog dem alle ihiel.

V. Saavel Nomina Subſtantiva ſom Adjectiva haver ikke allene deres Diminutiva, men end ogſaa Augmentativa.

Exempler paa Diminutiva:

1) Diminutiva dannes af deres Primitivis ſaaledes:

De ſom endes paa A tillegges ngvoak, ſ. ſ. Nuna, Nunangvoak et lidet Land. Navia, Naviangvoak, en liden Maage.

De ſom endes paa ak, ik og uk omſkifter K til ngvoak, ſ. ſ. Tullugak Tullugangvoak. Sauik, Sauingvoak, Innuk, Innungvoak.

De ſom endes paa ek og E forandre ſamme endelſer til ingvoak, ſ. ſ. Mitek, Mitingvoak, en liden Edder-Fugl. Allerſe, en Hoſe, Allerſingvoek, en liden Hoſe.

De ſom endes paa O og ok forandre ſamme til ungvoak, ſ. ſ. Iglo, et Huus, Iglungvoak, et lidet Huus. Akkerok, en Knaſt. Akkerungvoak, en liden Knaſt.

De ſam endes paa T faaer i enden ingvoak, ſaaſom: Agiut, en Fiil, Agiutingvoak. Aulisaut, en Fiſke-Snøre, Aulisautingvoak.

 Exem-

Dual.	Plur.
Tuktuk,	Tuktut.
Tuktuk,	Tuktut.
Tuktuk v. Tuktungnut,	Tuktonut.
Tultuk v. Tuktungnik,	Tuktut. v. Tuktonik.
Tuktunga,	Tuktuna.
Tuktungnik,	Tuktunik.
- - ne,	- - ne.
- - nit,	- - nit.

Tamarmik omnes, in Accuf. tamafa: ut tamarmik ingiput omnes volitant. tamafa tokopaka. omnes necavi.

V. Nomina Subftantiva, non minus quam Adjectiva abent non tantum Diminutiva, verum etiam Augmentativa.

Exempla Diminutivorum:

1) Diminutiva è Primitivis fuis hoc modo formantur:

Definentibus in A additur ngvoak, ut: Nuna, Nuangvoak, regio parva, Navia, Naviangvoak, Mergus arvus.

Quæ in ak, ik & uk exeunt, mutant K in ngvoak, t: Tullugak, Tullugangvoak. Sauik, Sauingvoak. nnuk, Innungvoak.

Definentia in ek & E mutant ek vel E in ingvoak, ut: litek, Mitingvoak, Allerfe, Tibiale, Allerfingvoak, ibiale parvum.

Definentia in O & ok mutant O & ok in ungvoak, t: Iglo, Domus, Iglungvoak, Domus parva. Akkerok, odus Ligni, Akkerungvoak, nodolus.

Definentia in T affumunt in fine ingvoak, ut: Agiut, ima, Agiutingvoak. Aulifaut, Linea pifcatoria, Aulifauingvoak.

 Exem.

Exempler paa Augmentativa:

1) Augmentativa dannes af deres Primitivis saaledes, at rsoak tillegges, naar Ordene endes paa en Vocal; men haver de en Consonant i enden, da bortkastes den først, f. s. Nuna, Nunarsoak. Iglo, Iglorsoak. Tulluak, Tulluarsoak. Agiut, Agiursoak.

Hertil høre de Nomina hvormed man beskriver en Ting at være heslig eller tvertimod smuk, f. s. Iglo, Iglupiluk eller Iglorojuk, et meget slemt Huus, Iglursak, et meget smukt Huus.

Til disse føyes og Diminutiva og Augmentativa saasom: Iglopilurksoak, et stort stygt Huus. Iglopilungvoak, et lidet stygt Huus.

Naar kuluk føyes i enden af et Ord, da forstaaes det baade i en god og ond Meening, hvilken forskiel man med en høsføyed Miine pleyer at tilkiendegive, hvoraf man slutter sig til af Affecten, f. s. Arnakuluk, den slemme Qvinde! eller: den lille Kone, den stakkels Kone!

VI. Denominativa formeres, af det Sted hvor man opholder sig eller har sit Hiem, saaledes, at, om Ordet har en Vocal i enden, da tillegges mio. f. s. Nuna, Nunamio; Men har det en Consonant da forandres den: Endes Ordet paa K, da forandres det til R f. s. Kangek Kangermio: endes det paa ik, da bliver det til ing, saasom: Amaralik, Amaralingmio: Endes det paa T da bortkastes den.

VII. Der ere og Nomina som ere sammensadte med Verbis eller andre Nominibus, Ord eller Particler, f. s.

1) Naar man beskriver en Ting som er faaet kiøbt eller forhvervet, da tillegges rsiak, om Ordet endes paa en

Exempla Augmentativorum:

1) Augmentativa è Primitivis suis ita formantur, ut vocibus in Vocalem exeuntibus addatur rsoak; Consonantem verò si in fine habeant, illa primum abjicienda, ut: Nuna, Nunarsoak. Iglo, Iglorsoak. Tulluak, Tullu. arsoak, Agiut, Agiursoak.

Huc pertinent Nomina, quibus ad rei vel deformitatem vel pulchritudinem exprimendam utimur, ut: Iglo, Iglupiluk vel Iglorojuk, turpis domus. Iglursak, superba domus.

His quoque adjunguntur Diminutiva & Augmentativa ut: Iglopilukksoak, domus ampla & deformis. Iglopilungvoak. Domus parva & deformis.

Kuluk, quando fini vocis adjungitur, & in bonam & in malam partem tunc accipi potest, quæ differentia adjunctis gestibus significari, & exinde, qualis sit Affectus concludi, solet, ut: Arnakuluk, mala illa Mulier! vel: amabilis illa foemina!

VI. Denominativa è loco, ubi quis vitam degat aut domi sit, formantur, ita ut, si vox in fine Vocalem habuerit, addi debeat mio, ut: Nuna. Nunamio; Consonans verò, si in fine fuerit, mutanda sit: Sic K finale mutatur in R, ut: Kangek, Kangermio; ik in fine mutatur in ing, ut: Amaralik, Amaralingmio; sed T in fine abjicitur

VII. Sunt etiam Nomina, quæ cum Verbis, aut aliis Nominibus, Vocabulis aut Particulis, sunt composita, ex. gr.

1) Ubi describitur res accepta, emta vel acquisita, voce in Vocalem terminata, additur rsiak, ut: ex Navia,

Margus,

en Vocal, f. s. af Navia, en Maage bliver Naviarsiak, en kiøbt Maage; men endes det paa en Consonant, da tages den først bort, f. s. Segliliak et Bret, Segliliarsiak, Mitek, Mitersiak.

2) Naar man taler om noget som man har i Forraad, helst af Føde-Vahre, da forandres den sidste Stavelse til aut, saasom: Angmarset, Lodder (et slags smaae Sild, Angmarsaut, forraad af Lodder. Akpa, en Alke, Akpaut, forraad af Alker.

3) Naar man beskriver noget, som ligner en anden Ting, da forandres den sidste Bogstav til ursak, saasom: Innursak af Innuk. Pogutaursak af Pogutak. Kajaursak af Kajak. Disse ere sammensadte med det Verbo Arsigau, (ligner) hvis Stamme-Bogstaver ars, Ordet allene tager til sig, hvor A, for Vellydenheds skyld, forandres til U.

4) Naar der tales om en Ting, som er beskikket til nogen slags Brug, hvor Spørsmaalet er: Suksak? Hvortil skal det bruges? Da tillegges sak i enden, saasom: Sauiksak, til en Kniv. Annoraksak, noget til en Skiorte.

5) Naar Bemærkelsen er eens Camerat, Sælskabs-Broder eller Naboe, da bliver tillagt katak, f. s. Nunakatak, en som boer paa Land med en anden. Iglokatak, en som boer i Huus med en anden.

VIII. Verbalia kand fornemmelig henføres til 5 Classer; hvorvel de fleste Nomina tager deres Oprindelse af Verbis, og ere af adskillige Endelser; saa kand disse, som følger, særdeles kaldes Verbalia:

1) Ere

Mergus, fit Naviarſiak, mergus emtus; ſed ſi vox in Con-
onantem terminata fuerit, illa primum removenda eſt,
it Segliliak, Aſſer, Tabula, Segliliarſiak. Mitck, Mi-
erſiak.

2) Quando ſermo eſt de copia, quam quis, cibario-
um potiſſimum, habet, tunc ultima ſyllaba in aut mutatur,
it: Angmarkſet, Haleculæ, Angmarkſaut, Halecularum
opia. Akpa, avis qvædam marina. Norv. Alke inde,
Akpaut.

3) Ubi rem, alii rei ſimilem, deſcribimus, ultima
itera in urſak mutatur, ut: Innurſak, ab Innuk. Pogu-
aurſak, à Pogutak. Kajaurſak, à Kajak.

Hæc compoſita ſunt cum Verbo Arſigau, (ſimilis eſt)
ujus ſolas radicales literas, ars, vox adſciſcit, O in U,
Euphoniæ gratia, mutato.

4) Ubi ſermo eſt de re cuidam deſtinata uſui, ut
uæſtio ſit: Sukſak? cui inſervire debet uſui, tunc ſak
n fine additur, ut: Sauikſak, cultro. Aunorakſak, ali-
uid induſio.

5) Quando ſignificari debet: Commilito, ſodalis
ut Vicinus alicujus, tunc additur katak, ut: Nunakatak,
accola alicujus Iglokatak, qui eadem, cum alio, domo
ititur.

VIII. Verba ad quinque claſſes præſertim referri
oſſunt. Etſi Nomina, quam plurima, è Verbis origi-
em trahant, diverſisque ſint terminationibus, hæc tamen,
uæ ſequuntur, Verbalia inprimis vocari debent:

1) Quæ-

1) Ere der nogle som endes paa vik og bik, nemlig vik af de Verbis som har ok og vok, og bik af dem som har pok i den tredie Person af Singularis Indic. og bemerker et Sted at giøre eller handle noget paa, saasom, Sennavik, et Sted at arbeyde paa, kommer af Sennavok arbeyder. Sabbiorbik, en Smidde, af Sabbiorpok, smeder.

2) De som endes paa aut og ut, bemærker et Instrument, saasom: Ullimaut, en Øxe, af Ullimavok, Hugger. Kibleraut, en Boer, af Kiblerpok, Borer. Agiut, en Fiil, af Agiarpok, fiiler.

3) Nogle endes paa O, og bemærker noget som er afhugget, afbrudt eller afskaaret af et andet Stykke, s. s. Kopako, et Stykke Træe, som er kløvet af et andet Stykke af Kopovok. Napako, et Stykke som er afbrudt, af Napuvuk. Kippako, et Stykke afskaaret eller afklippet, af Kippovok.

4) Nogle har nek, og bemærker et Hug, Skaar eller Snit i en Ting, af Øxe, Kniv eller deslige, s. s. Ullimanek, et Hug af Øxe. Agiarnek, et Skaar af en Fiil, eller som er fiilet i, af Agiarpok. Pillengnek af Pillekpok.

5) Ere der nogle som bemærker Sindets, Sandsernes, en qualitets, eller deslige Tings Tilstand og forandring, de samme ere to Slags: Nogle som have Flexionem Transitivam, og deriveres af Verbis som tager Suffixa til sig; nogle Intransitivam, og dirivere af Verbis som har ingen Suffixa: Men som samme bruges helst med Suffixis Pronominum possessivorum, saa kand der ikke nogen vis Endelse tillægges de fleeste, hvorfor her kuns nogle til Exempel anføres.

1) Ver-

1) Quædam sunt in vik & bik desinentia; in vik nimium, quæ originem debent verbis quæ ok & vok; in bik verò, orta ex illis, quæ pok habent in tertia Persona Singularis Indicativ. & locum, ubi res aliqua fit vel opus quoddam peragitur, indicant. ut: Sennavik, officina, derivatur, a Sennovok. fabricat. Sabbiarbik, Fabrica ferrea, à Sabbiorpok, ferrum cudit.

2) Quæ in aut & ut desinunt, instrumentum significant, ut: Ullimaut, Securis, ab Ullimavok, cædit. Kibleraut, Terebra, à Kiblerpok, terebrat. Agiut, Lima, ab Agiarpok, limat.

3) Quædam in O terminantur, & abscissum, defractum vel resectum quid significant, ut: Kopako, frustum ligni ab alia ligni particula fissum, à Kopuvok. Napako, fragmentum, à Napuvok. Kippako, abscissum vel detonsum quid, à Kippuvok.

4) Quædam habent nek, remque plaga, sectione vel insectura securis, cultri vel ejus generis instrumenti affectam significant, ut: ullimanek, cæsio securi facta. Agiarnek, cæsura, limâ facta, ab Agiarpok, Pillengnek, à Pillekpok.

5) Sunt quædam affectionem animi, & qualitates sensuum, vel similium significantia & duo constituunt genera; quædam enim Transitiva, quædam Intransitiva, Flexione gaudent: illa à Verbis quæ Suffixa sibi assumunt, hæc verò è Verbis, quæ nulla habent suffixa, derivantur; verum uti,eadem cum Suffixis Pronominum possessivorum maxime usurpantur, ita certa quædam terminatio plerisque non tribui potest, quare hic quædam tantum exempli causa adducuntur;

1) Ver-

1) Verbalia Transitiva kommer af Præteritis Verborum, saasom: Kunirsak, den som er Kyst, af Kuniksok. Kunirsara, den jeg kysser. Misuktak, det som er dyppet, af Misuktok. Egitak, den som er bortkast, af Egitok. Ivertitak. Heftet af Ivertitok. Okautigirsak, den som er talt om, af Okautigirsok.

2) Verbalia Intransitiva have og deres Udspring af Præterito, men med en anden Endelse og Flexion, saasom: Aniarsusia, hans Lidelse, af Aniartok, hvor tok, for Vellydenheds, skyld forandres til Susia.

Tipeitsusia, hans Glæde, gaudium ejus, ex Tipeitsuktok

Takpirsusia, hans Syn, Visus ejus, Takpiksok.

Takpeetsusia, hans Blindhed, Cæcitas ejus ex Takpeetsok.

Pinnersusia, hans Smukhed, Formositas ejus, ex Pinnersok.

Det tredie Capitel
Om Pronomine.

Pronomina ere enten Separata eller Affixa.

I. Pronomina separata ere 1) Simplicia, 2) Composita.

Simplicia Personalia:

Singul.

Una (sine suff) }
Oma (cum suff.)} hand, den, det. Is ille, illud.

Iblit, du, Tu.

Uanga, jeg, Ego.

In-

1) Verbalia Transitiva Præteritis Verborum originem ebent, ut: Kunirsak, basiatus, ex Kuniksok. Kunirsaa, cui osculum do. Misuktak, tinctum, ex Misuktok. Egitak, abjectus, ab Egitok. Ivertitak, firmatum, ex vertitok. Okautigirsak, cujus mentio facta est, ab okaugirsok.

2) Verbalia etiam Intransitiva è Præterito originem ucunt, alia tamen Flexione & terminatione, ut: Annirsusia, passio ejus, ex Anniartok; ubi, propter Euphonim, tok in susia mutatur.

Angirsusia, hans Storhed, Magnitudo ejus, ex Angirsok.

Tekkirsusia, hans Længde, Longitudo ejus, ex Tekkirsok.

Nakinirsusia, hans Medlidenhed, Commiseratio ejus, ex Nakiniktok.

Caput Tertium
de Pronomine.

Pronomina sunt vel separata vel Affixa.

I. Pronomina separata sunt 1) Simplicia 2) Composita.

Simplicia Personalia:

Dual.	Plural.
Okko, f. f. Disse to	Okko, f. f. De, Disse.
Okkua, c. f. Hi duo.	Okkoa, c. f. Illi v. Hi.
Iliptik, I toe, Vos duo.	Ilipse, I, Vos.
Uaguk, Vi to, Nos duo.	Uagut, Vi, Nos.

 In-

Interro[...]

Singul.

Kia, c. s. Kina, s. s. hvor, hvem, Quis, qui.
Nangminek, Hand selv, Ipse.
Ingine, Sig selv, Seipsum,
Kissime, Hand alleene, Ille solus.
Kissivit, Du allene, Tu solus,
Kissima, Jeg alleene, Ego solus,
Kissiet, Det alleene, Illud tantum.

Disse ere Pronomina Simplicia Personalia, af hvil[...] de fleeste og have mange Compositioner, nogle foran o[...] nogle efter, med andre Ord i Særdeleshed Particul[...] encliticis og inflexibilibus, f. s. af oma og una Derivere[...] nesten alle disse eftersølgende Pronomina composita, hvo[...] da Ordene formedelst en nødvendig sammendragelse, l[...] der under sig selv en stor Forandring, f. Ex.

Demon[...]

Singul.

Inga, sine suff., Irksoma, cum suff.	Hand den, det der henne, Ille v. Illud illic.
Manna, s. s. Matoma, c. s.	Denne, dette, Hic, Hoc.
Tauna, s. s. Taursoma, c. s.	Den, der, Iste.
Teinga, s. s. Teirksoma, c. s.	Den der henne, (neml. fraværende,) Is qui istic est, absens sc.
Tievna, s. s. Teivrsoma, c. s.	Den, eller hand, som du veed selv (om fraværende,) Ille v. quem bene scis, (de absente.)

gativa.

Dual.	Plural.
Kikuk, Hvilke to, Quinam duo.	Kikut, Hvilke, Quiam.
Nangmingnik,	Nangmingnik.
Ingmingnik,	Ingmingnik.
Kiſſimik,	Kiſſiſa.
Kiſſivtik,	Kiſſivſe.
Kiſſivnuk,	Kiſſivſa.

Caret Dual. & Plural.

Hæc ſunt Pronomina ſimplicia Perſonalia, qvorum, eraque multas cum aliis vocabulis, particulis encliticis æſertim & inflexibilibus, habent compoſitiones, quasdam videm ab initio vocis, quasdam verò in fine, ut: ex na & una derivantur, omnia propemodum ſubſequen- Pronomina compoſita, ubi voces, ob Contractionem eceſſariam, magnam inter ſe ſubeunt mutationem, ex. gr.

rativa.

Dual. & Plurali.

Ikko, ſine ſuff.
Ikkoa, cum ſuff.

Makko, ſ. ſ.
Makkoa, c. ſ.

Tauko, ſ. ſ.
Taukoa, c. ſ.

Teiko, ſ. ſ.
Teikoa, c. ſ.

Teivko, ſ. ſ.
Teivkoa, c. ſ.

Singul.	
Kinga, ſ. ſ. Kirkſoma, c. ſ. Tekkinga, ſ. ſ. Tekkirkſoma, c. ſ.	Hand der henne, Is illic.
Pauna, ſ. ſ. Paurſoma, c. ſ. Tekpàuna, ſ. ſ. Tekpaurſoma, c. ſ.	Hand der oppe, eller i Øſter, Iſte qui ſupra eſt. v. Orientem verſus.
Pinga, ſ. ſ. Pirkſoma, c. ſ. Tekpinga, ſ. ſ. Tekpirkſoma, c. ſ.	Hand der oppe, ovention Ille qui ſuperne eſt.
Sauna, ſ. ſ. Saurſoma, c. ſ. Teſſauna, ſ. ſ. Teſſaurſoma, c. ſ.	Hand der neden, den der under, eller i Veſt. Ille qui deorſum eſt vel : occidentem verſus.
Kanna, ſ. ſ. Katoma, c ſ. Takanne, ſ. ſ. Takatoma, c. ſ.	Hand der neden, Ille qui infra eſt.
Kauna, ſ. ſ. Kaurſoma, c. ſ. Takauna. ſ. ſ. Takaurſoma, c. ſ.	Hand der inde, eller mod Sønden, Isqui intus eſt, v. Meridiem verſus.
Angna, ſ. ſ. Arkſoma, c. ſ. Tainga, ſ. ſ. Tairkſoma, c. ſ.	Hand der oppe, eller: der Nord, Is, qui iſt, hoc Septentrionem verſus, moratur.

 Obſer.

Duali & Plurali.

Kiko, f. f.
Kikoa, c. f.
Tekkiko, f. f.
Tekkikoa, c. f.

Pauko, f. f.
Paukoa, c. f.
Tekpauko, f. f.
Tekpaukoa, c. f.

Pikko, f. f.
Pikkoa, c. f.
Tekpikko. f. f.
Tekpikkoa. c. f.

Sauko, f. f.
Saukoa, c. f.
Teſſauko, f. f.
Teſſaukoa, c. f.

Kakko, f. f.
Kakkoa, c. f.
Takkako, f. f.
Takkakoa, c. f.

Kauko, f. f.
Kaukoa, c. f.
Takauko, f. f.
Takaukoa, c. f.

Akko, f. f.
Akkoa. c. f.
Takkoa, f. f.
Takkakoa, c. f.

Obſer-

Obſerveres, at ligeſom 1) Una bruges med et Nomen eller Verbum uden Suffixo, ſaa bruges og det Ord eller Particul, ſom dermed er Componeret, ogſaa til et Nomen eller Verbum uden Suffixo, 2. ligeſom oma bruges til et Nomen eller Verbum med Suffixo, ſaa bruges og de Ord, ſom dermed er componerede, ligeſaa med Suffixis.

II. Affixa in Nomine have Pronominum Poſſeſſivorum Bemærkelſe, og ere to Slags, nemlig: Poſſidentis og Poſſeſſi, og kommer af ſeparatis Pronominibus ſimplicibus, naar Begyndelſes Bogſtaver ere bortkaſte.

Exempel paa et Nomen Affixum, af de ſom endes paa A:

Singul.

Nuna, et Land, Regio,
Nuná, hans Land, Regio ejus,
Nunet, dit Land, Regio tua,
Nunaga, mit Land, Regio mea,
Nunane, ſit Land, Regio ſua,
Nunæt, deres Land, Regio illorum,
Nunæk, de tvendes Land, Regio duorum illorum,
Nunarſe eders Land, Regio veſtra,
Nunarſik, J tvendes Land, veſtrum duorum Regio,
Nunarput, vores Land, Regio noſtra,
Nunarpuk, vi tvendes Land, noſtrum duorum Regio,
Nunartik, ſine Lande, Regiones ſuæ
Nunartik, ſine to Lande, Regiones ſuæ duæ.

Efter dette Schema flecteres alle ſom endes paa A, og i Flexionen maae følgende Regler i agttages.

1) In Numero

Den tredie Perſon af Poſſid. Singul. betegnes med A, den

Obſervandum, quod ſicuti 1) Una cum Nomine aut Verbo ſine Suffixo uſurpatur, ita etiam quæ cum eo componitur vox aut Particula Nomini & Verbo ſine Suffixo jungitur. 2) Sicuti oma Nomini vel Verbo cum Suffixo adhibetur, ita & voces, quæ ex compoſitione cum eo proveniunt ſimiliter cum Suffixis uſurpari debent.

II. Affixa in Nomine ſignificationem Pronominum Poſſeſſivorum habent, duplicisque ſunt generis, Poſſidentis puta & Poſſeſſi, & è ſeparatis Pronominibus ſimplicibus, literis initialibus abjectis, proveniunt.

Exemplum Nominis Affixi, ex iis quæ in A deſinunt;

Dualis.	Pluralis.
Nunek,	Nunet.
Nunek,	Nunei.
Nunakit,	Nunatit.
Nuneka,	Nunaka.
Nunegne,	Nuneine.
Nunæk,	Nuneit.
Nunæk,	Nuneik.
Nunegſe,	Nuneſe.
idem,	idem.
Nunagut,	Nunavut.
Nunaguk,	Nunavuk.
id.	Nunatik.
id.	id.

Secundum hoc Schema omnia in A deſinentia flectuntur, & in Flexione ſequentes obſervandæ ſunt regulæ.

Singulari:

Tertia perſ. Singul. Poſſidentis notatur A, ultima litera

A, den sidste Bogstav af Una den 3die Persons i Singulari, hvorfor det andet a gaaer bort, saasom: Nuna, Nuná; men den tredie Person af Reciproco, sin, betegnes med ne, particula Reciproci, i enden af Ordet, saasom: Nuna, Nunane.

Den anden Person af Singulari Possidentis betegnes med T, den sidste Bogstav af Iblit den anden Person i Singulari, og A, den foregaaende Vocal, omskiftes til e, f. s. Nuna, Nunet

Den første Person af Singul. Possid. faaer i enden ga, den sidste stavelse af Uanga den første Person i Singulari, f. s. Nuna, Nunaga.

Den tredie Person af Plurali Possid. betegnes med den sidste Bogstav af okua den tredie Person i Plurali som forandres til æ. t. tillagt: f. s. Nunæt; men den tredie Person af Plural. Possid. Sin, betegnes i enden med Charactere Reciproci Plurali Tik og R foran, saasom: Munartik.

Den anden Person af Plurali Possid. betegnes med se, den sidste Stavelse af Illipse den anden Person i Plurali, og R settes foran, saasom: Nunarse.

Den første Person i Plurali Possid. betegnes med den sidste Stavelse af den første Person i Plurali: Uagut, og ut forandres til rput: saasom: Nunarput.

In Numero

Den tredie Person af Singul. Possid. betegnes i enden med K, Dualis Mærke-Bogstav, og A forandres til E, saasom: Nunek; men den tredie Person i

Sing.

litera tertiæ perf. Sing. Una, propria litera finali ab-
ecta, ut: Nuna, Nuna; Tertia vero Perfona Recipro-
i, *fuus*, particulâ Reciproci ne in fine vocis notatur,
t: Nuna, Nunane.

Secunda Perfona Sing. Poffidentis notatur T, ulti-
ná litera fecundæ Singularis Iblit, præcedente vocali a
n e mutata, ut: Nuna, Nunet.

Primæ Perf. Sing. Poffid. in fine affigitur ga, ulti-
na fyllaba primæ Perf. Singularis Uanga, ut: Nuna,
Junaga.

Tertia Perfona Pluralis Poffid. notatur ultima fylla-
a tertiæ Perfonæ Plur. okua, quæ in æ mutatur, t. as-
mpto ut: Nunæt; Sed tertia Perf Pluralis Poffid. *fuus*,
aractere Reciproci Plur. Tik, præcedente litera R, in
ne notatur, ut: Nunartik.

Secunda Perfona Pluralis Poffid. notatur fe, ultima
llaba fecundæ Perf. Plur. Illipfe, præcedente litera R,
: Nunarfe.

Prima Perfona Pluralis Poffid. notatur ultima fyllaba
imæ Perf. Pluralis: Uagut, ut in rput mutato, ut:
ûnarput.

uali:

Tertia Perfona Sing. Poffidentis litera characterifti-
Dualis K in fine notatur, litera a in e mutata,
: Nunek; Tertia verò Singul. Poffid. Reciproci, *fuus*,

 Par-

Singul. Possid. Reciproci, sin, betegnes med ne, particula Reciproci, i enden, og G i steden for K, med Dualis Mærke-Bogstav, foran, f. f. Nunegne.

Den anden Person af Sing. Possid. betegnes i enden med it, den sidste Bogstav af Iblit den anden Person i Singulari, og Dualis Mærke-Bogstav K sættes foran, ut: Nunakit.

Den første Person af Sing. Possid. betegnes med Dualis Mærke-Bogstav K som tager A til sig, og det foregaaende A forandres til E, f. f. Nuneka.

Den tredie Person i Plurali Possid. formeres af den tredie Person af Plurali Possid. i Sing. Numero, saaledes at T af Nunæt, bliver forandret til Dualis Mærke-Bogstav K, f. f. Nunæk.

Den anden Person af Plurali Possid. betegnes i enden med se, den sidste Stavelse af den anden Person i Plurali og G, i steden for K Dualis Mærke-Bogstav, sættes forved, f. f. Nunegse.

Den første Person af Plurali Possid. betegnes i enden med den sidste Stavelse af Uagut, den første Person i Plurali, naar T bliver forandret til K, f. f. Nunavuk.

In Numero

Den tredie Person af Singul. Possid. formeres af den tredie Person i Singulari Nuna, og A forandres til ei, saasom: Nunei; men den tredie Person Singularis Reciproci antager derforuden sit ne i enden, f. f. Nuneine.

Den anden Person af Singul. Possid. betegnes i enden med it, af Iblit, for hvis sidste Bogstaver it bliver sadt t. for Vellydenheds skyld, f. f. Nunatit.

Den

Particula Reciproci ne in fine notatur, præcedente litera G pro K, characteristica Dualis, ut: Nunegne.

Secunda Persona Singul. Possid. in fine notatur it, ultima syllaba secundæ Pers. Sing. Iblit, litera characteristica Dualis K interposita, ut: Nunakit.

Prima pers. Sing. Possid. notatur litera characteristica Dualis K cui a jungitur, A præcedente in e mutata, ut: Nuneka.

Tertia Persona Pluralis Possid. formatur à tertia Persona Pluralis Possid. in num. Sing. Nunæt, T in literam characteristicam Dualis K mutato, ut: Nunæk.

Secunda Persona Plural. Possid. in fine notatur se, ultima syllaba secundæ Personæ Pluralis, litera G pro characteristica Dualis K supposita, ut. Nunægse v. Nunækse.

Prima persona Pluralis Possid. in fine notatur ultima syllaba Primæ pers. Plur. Uagut, T in K mutato, ut: Nunavuk.

Plurali:

Tertia Persona Singularis Possid. formatur à tertia Pers. Singul Nuna, ultimo A in ei mutato, ut: Nunei; Tertia vero Singul. Reciproci ne suum in fine assumit, ut: Nuneine.

Secunda Persona Singul. Possid. in fine notatur it ex Iblit, litera T, propter euphoniam, ante ultimas ejus literas posita, ut: Nunatit.

1) Ver-

Den første Person af Singul. Possid. betegnes i enden af Ordet med Ka; saasom: Nunaka.

Den tredie Person af Plurali Possid. formeres af den tredie Person i Singul. Nunei. og T legges til enden, f. ſ. Nuneit; Men den tredie Person i Plurali Possid. Reciproci har Tik i enden, og R i Singul. og Duali bortkastes f. ſ. Nunatik.

Den anden Person i Plurali Possid. betegnes i enden med ſe, den sidste stavelse af den anden Person i Plurali, og det foregaaende A forandres til E, f. ſ. Nuneſe.

Den første Person af Plur. Possid. betegnes med vut i enden, den sidste Stavelse af den første Person i Plur. f. ſ. Nunavut.

Exempel paa de regelmessiges Flexion:

De som endes paa A og Ak have næsten alle een Flexion, uden de, som forandrer deres Dualem og Pluralem, eller haver flere Stavelser eller Bogstaver i Duali og Plurali end i Singulari; disse vige fra den almindelige flexion i den tredie Person i Singul. og tredie Person Sing. Reciproci: Hvor de og antage de Bogstaver, som i Duali og Plurali ere antagne, f. Ex.

Tulluket for Tulluget. Tulluke for Tulluge &c.

Exempel paa deres Flexion som endes paa A:

Sing.

Nuna f. ſ. Nunab c. f. Landet, Terra,

Nuna-

Prima Persona Singul. Possid. Ka in fine notatur, ut:
Nunaka Terræ meæ.

Tertia Pers. Plural. Possid. formatur a tertia Pers.
Singul. Possid., T tantum in fine addito, ut: Nuneit
Tertia vero Persona Pluralis Possid. Reciproci tik in
fine notatur R tantum Singularis ac Dualis abjecto. ut;
Nunatik.

Secunda Persona Plur. Possid., notatur se ult. Syll.
secundæ Personæ Plur. a in e mutata ut: Nunese Terræ
vestræ,

Prima Persona Plur. Possident: in fine notatur vut,
ult. syll. Primæ Personæ Plur. ut: Nunavut Terræ
nostræ.

Exemplum Flexionis Regularium:

Omnia propemodum in A & Ak desinentia unica gaudent flexione, nisi, quæ Dualem & Pluralem suum mutant, aut plures in Duali & Plurali, quam in Singulari, litteras & syllabas habent; hæc a flexione generali discedunt in tertia Persona Sing. & in tertia Persona Sing. Reciproci, ubi litteras adsumptas Dualis & Pluralis recipiunt, ex. gr.
Tulluket pro Tulluget, Tulluke pro Tulluge &c.

Exemplum Flexionis desinentium in A:

Dual.	Plural.
Nunek,	Nunet.

Nu-

Singul.

Nunaga, s. s. mit Land,
- - ma, c. s. mea Terra,
Nunet, s. s. dit - - -
- nauit, c. s. tua - - -
Nuna, s. s. hans - - -
- næt, c. s. ejus - - -
Nunane, s. s. sit - - -
- name, s. c, sua - - -
Nunarput, s. s. vort - - -
- - nauta, c. s. nostra - - -
Nunarse, s. s. eders - - -
- nause, c. s. vestra - - -
Nunæt, s. s. deres - - -
- næra, c. s. illorum - - -
Nunarsik, s. s. de tvendes - - -
- namik, c. s. duorum illorum - - -

De som endes paa Ak efter G,

Singul.

Nallegak, s. s. Herren,
- - kab, c. s. Dominus,
Nallega, s. s. hans Herre,
- - æt, c. s. Dominus ejus,
Nalleke, s. s. sin Herre,
- - kame, c. s. Dominus suus,
Nalleket, s. s. din Herre,
- - kauit, c. s. Dominus tuus,
Nallegara, s. s. min Herre,
- - kama, c. s. Dominus meus,

Nalle-

Dual.	Plurl.
Nunekka,	Nunaka.
- pagna,	- nama.
Nunakit,	Nunatit.
- nekpit,	- navit.
Nunek,	Nunei.
- nekkit,	- neisa.
Nunegne,	Nuneine.
- negme,	- name.
Nunavuk,	Nunavut.
- naunuk,	- nauta.
Nunarsik,	Nunase.
- nautik,	- nause.
Nunagik,	Nuneit.
- nekkit,	- næta.
Nunatik,	Nunatik.
- nagmik,	- namik.

Desinentia in Ak post G:

Dual.	Plural.
Nallekek,	Nalleket.
- - -	- - -
Nallekek,	Nallegei.
- - kekkit,	- geisa.
Nallekegne,	Nallekene.
- - kegme,	- - kame.
Nallekekit,	Nalleketit.
- kekpit,	- - kauit.
Nallekeka,	Nallekaka.
- kagma,	- - kama.

Nalle-

Singul.

Nallegæt, s. s. deres Herre,
- - æta, c. s. Dominus illorum,
Nallegartik, s. s. de tvendes Herre,
- - kamik, c. s. duor. illorum Dominus,
Nallegarse, s. s. eders Herre,
- - kause, c. s. Dominus vester,
Nallegarsik, s. s. I tvendes Herre,
- - kautik, c. s. Duor. vestrum Dominus,
Nallegarput, s. s. vores Herre,
- - kauta, c. s. Dominus noster,
Nallegarpuk, s. s. vi tvendes Herre,
- - kaumik, c. s. duor. nostrum Dominus,

Exempel paa deres Flexion som endes paa sak

Singul.

Innursak v. ab, Billedet v. Billedets,
- - - - - Imago v. Imaginis,
Innursa, s. s. hans Billede,
- - sæt, c. s. Imago ejus,
Innurse, s. s. sit Billede,
- - same, c. s. Imago sua,
Innurset, s. s. dit Billede,
- - sauit, c. s. Imago tua,
Innursara, s. s. mit Billede,
- - ma, c. s. Imago mea,
Innursæt, s. s. deres Billede,
- - sæta, c. s. Imago illorum,
Innursartik, s. s. de tvendes Billede,
- - sauik, c. s. Imago duorum illorum,

Innur-

Dualis.	Pluralis.
Nallekegik,	Nallegeit.
- - kekkit,	- - gæta.
Nallekatik,	idem.
- - kegmik,	Nallekamik.
Nallegartik,	Nallekaſe.
- - kautik,	- - kauſe.
Nallekeſik,	Nallekeſit.
- - kautik,	- - kautik.
Nallekavuk,	Nallekavut.
- - kaunuk,	- - kauta.
Nallekavuk,	Nallekavut.
- - kaunuk,	- - kaunuk.

Exemplum Flexionis deſinentium in ſak;

Dual.	Plural.
Innurſek,	Innurſet.
Innurſek,	Innurſei.
- - ſekkit,	- - ſeiſa.
Innurſegne,	Innurſeine,
- - ſegme,	- - ſame.
Innurſekit,	Innurſetit.
- - ſekpit	- - ſauit.
Innurſeka,	Innurſeka.
- - ſegnia,	- - ſama.
Innurſegik, - - - -	Innurſeit.
- - ſekkit, - - - -	- - ſæta.
Innurſatik, - - - -	idem.
- - ſegmik, - -	Innurſamik.

Singul.

Innursarſe, ſ. ſ. eders Billede,

- - ſauſe, c. ſ. Imago veſtra,

Innursarſik, ſ. ſ. I tvendes Billede,

- - ſatitik, c. ſ. Imago duorum veſtrum.

Innursarput, ſ. ſ. vores Billede,

- - ſauta, c. ſ. Imago noſtra,

Innursarpuk, ſ. ſ. vi tvendes Billede,

- ſaunuk, c. ſ. duorum noſtrum Imago,

Undtag:

Neſak, en Hue, Pileus,

Neſa, hans Hue, Pileus ejus,

Neitſe, ſin Hue, Pileus ſuus,

Neitſit, din Hue, Pileus tuus,

Neſara, min Hue, Pileus meus,

Neſæt, deres Hue, Pileus illorum,

Neſartik, de tvendes Hue, Pileus duor illorum,

Neſartik, ſine Hue, Pilii ſui,

Neſarſe, eders Hue, Pileus veſter,

Neſarſik, I tvende Hue, Pileus duor. veſtrum,

Neſarput, vores Hue, Pileus noſter,

Neſarpuk, vi tvendes Hue, Pileus duor. noſtrum,

Exempel paa deres Flexion ſom endes paa E:

Allerſe, en Hoſe, Tibiale,

Allerſa, hans - - - - illius

Allerſe, ſin - - - - ſuum

Allerſit, din - - - - tuum

Allerſiga, min - - - - meum

Allerſæt,

Dual.	Plural.
Innursartik,	Innursese.
- - sautik,	- - sause.
idem.	idem.
idem.	idem.
Innursavok,	Innursauvut.
- - saunuk,	- - sauta.
idem.	idem.
idem.	idem.

Excipe.

Néitsek,	Neitset.
Neitsek,	Neitsei.
Neitsegne,	Neitseine.
Neitsekit,	Neitsetit.
Neitseka,	Neitseka.
Neitsæk,	Neitseit.
idem.	idem.
Neitsetik,	idem.
Neitsetik,	Neitseit.
Neitsegsik,	Neitsesik.
Neitsegut,	Neitsivut.
Neitseguk,	Neitsevuk.

Exemplum Flexionis in E desinentium:

Allersik,	Allersit.
- - sik,	- - sei.
- - segne,	- - sine.
- - sikit,	- - setit.
- - sika,	- - sika.

Singul.

Allersæt, deres - - - - illorum

Allersertik, de tvendes - - duor. istorum - -

Allerserse, eders - - - - vestrum

Allerserput, vores - - - nostrum

Allerserpuk, vi tvendes - - duor. nostrum - -

Denne Flexion efterfølger alle, som endes paa E, undtagen de, som forandre deres Dualem og Pluralem hvilke, som forhen er meldt, antager Dualis eller Pluralis Mærke-Bogstav i den anden Person af Singul. Reciproci, saasom: Tue, har i den anden Person i Singul. Tubit for Tuet. I den tredie Person af Sing. Tuia, for Tua. Saaledes i Plurali: Tuiæt for Tuæt; og i den tredie af Sing. Reciproci: Tube, for Tue.

De, som endes paa Ek efterfølger deres Flexion, som endes paa Ak; hvor tillige, som tilforn, er at iagttage, at de, som forandre deres Dualem eller Pluralem, antager Dualis eller Pluralis Mærke-Bogstav i den anden Person i Singul. Og i den tredie Person i Singul. og Plurali Possidentis og Possessi, f. Ex.

Singul.

Allek, en Harpun Linie, Funis,

Arla, hans - - - - - - - ejus]

Alle, sin - - - - - - suus

Arlit, din - - - - - - tuus

Arlera, min - - - - - - meus

Arlæt, deres - - - - - - illorum

Allertik, de tvendes - - - - duor. istorum,

Allerse, eders - - - - - vester

Allerput, vores - - - - noster

Tupek,

Dual.	Plural.
Allersigik,	Allerseit.
- - id.,	- - sisik.
- - setik,	- - sise.
- - sivuk,	- - sivut.
- - sivuk,	- - id.

Flexionem hanc omnia in E desinentia sequuntur, il-
s exceptis, quæ Dualem & Pluralem suum mutant; illa
nim, uti supra dictum, litteram Characteristicam Dualis
el Pluralis in secunda perf. Singul. & tertia perf. Sing.
eciproci, adsumunt, ut: Tue in secunda perf. Singul.
ubit pro Tuet habet: in tertia perf. Singul. Tuis pro
'ua. Sic in Plural. Tuiæt pro Tuæt, & in tertia Singul.
eciproci Tube pro Tue.

Desinentia in Ek imitantur flexionem in Ak desinenti-
n, ubi simul, uti antea, observandum est, quod, quæ
ualem vel Pluralem mutant; litteram Characteristicam
ualis vel Pluralis in secunda Perf. Sing. & in tertia Perf.
ngul. & Pluralis Possidentis & Possessi, adsciscant, ex. gr.

Dual.	Plural.
Arlik,	Arlit.
Arlek,	Arlei.
Arligne,	Arlene.
Arlekit,	Arletit.
Arleka,	Arleka.
Arlegik,	Arleit.
Arligtik,	Arletik.
Arletik,	Arlese.
Arlevuk,	Arlevut.

 Tupek,

Saaledes:

Singul.

Tupek, et Telt, Tentorium,	
Turka, hans - - - - -	ejus
Tupe, sin - - - - - -	suum
Turkit, din - - - - - -	tuum
Tupera, min - - - - -	meum
Turkeet, deres - - - -	illorum
Tupertik, de tvendes - -	duor, istorum
Tuperse, eders - - - -	vestrum
Tuperput, vores - - -	nostrum

Undtag: Amek, Amik, Amit, et Skind, som efterfølger deres flexion, som endes paa E eller Ik.

De, som endes paa Et have samme flexión, som de der endes paa ut, f. Ex.

Aket, en Handske, Manica,	
Aketa, hans - - - -	ejus
Akane, sin - - - - -	sua
Aketit, din - - - - -	tua
Aketiga, min - - - -	mea
Aketæt, deres - - - -	illorum
Akarsik, de tvendes - - -	duor. illorum
Akerse, eders - - - -	nostra
Akersik, I tvendes - - -	duor. vestrum
Akekput, vores - - -	nostra
Akekpuk, vi tvendes - -	nostr. duorum

De som endes paa Ik flecteres næsten ligesom forhen ommældte paa E, f. Ex.

Sic:

Dual.		Plural.
Tupek,	- - -	Turkit.
Tupek,	- - -	Turkei.
Tupegne,	- - -	Tupene.
Tupekit,	- - -	Tupetit.
Tupeka,	- - -	Tupeka.
Tupekit,	- - -	Turkeit.
Tupegtik,	- - -	Tupetik.
Tupegſe,	- - -	Tupeſe.
Tuperpuk,	- - -	Tupevut.

Excipe: Amek, Amik, Amit, Pellis, quod flexi-
iem in E vel Ik deſinentium ſequitur.

Quæ in Et exeunt, eadem, qua deſinentia in ut, fle-
one gaudent, ex. gr.

Aketik,	- - - -	Aketit.
Akatik,	- - - -	Akatei.
Akegne,	- - - -	Akatine.
Akatikit,	- - - -	Akatitit.
Akatika,	- - - -	Akatika.
Akatigik,	- - - -	Akateit.
Akatitik,	- - - -	Akatitik.
Akatigſe,	- - - -	Akatiſe.
Akatitik,	- - - -	Akatitik.
Akativuk,	- - - -	Akativut.
idem.	- - - -	idem.

Quæ in Ik deſinunt, eodem fere modo, ac ſupra al-
a in E deſinentia, flectuntur, ex. gr.

 Itler-

Singul.

Itlerbik, en Kiste, Cista,
Itlerbia, hans - - - - ejus
Itlerbine, sin - - - - sua
Itlerbeet, din - - - - tua
Itlerbiga, min - - - - mea
Itlerbieet, deres - - - illorum
Itlerbirſiik, de tvendes - - duor. iſtorum,
Itlerbirſe, eders - - - veſter
Itlerbigput, vores - - - noſtra
Itlerbigpuk, vi tvende - - duor. noſtrum,

Undtog: 1) Kamik, Kamek, Kaungit, ſom flecteres med Suffixo Pronominis ſaaledes:

Kaunga, hans Støvle, Ocrea ejus,
Kame, sin - - - - - sua
Kaungit, din - - - - tua
Kamiga, min - - - - mea
Kaungeet, deres - - - illorum
Kammartik, de tvendes - - duor. iſtorum
Kameſe, eders - - - - veſtra
Kamikput, vores - - - noſtra

2) De ſom forandre, eller forøge deres Dualem og Pluralem, ſ. ſ.

Ikuſik, en Albue, Cubitus,
Ikuſia, hans - - - - ejus
Ikivte, ſin - - - - - ſuus
Ikutſit, din - - - - tuus
Ikuſiga, min - - - - meus
Ikuſiæt, deres - - - - illorum

Dual.	Plural
Itlerbeek,	Itlerbeet.
- - beek,	- - bee.
- - bigne,	- - bine.
- - bikit.	- - bifit.
- - bika,	- - bika.
- - bigik,	- - beit.
- - bitik,	- - beit.
- - bitik,	- - bife.
- - bivuk,	- - bivut.
- - - vuk,	- - - vuk.

Excipe: 1) Kamik, Kamek, Kaungit, quod cum Suffixo Pronominis fequentem in modum flectitur.

Kamek,	Kaunge.
Kamegne,	Kamine.
Kamakit,	Kamatit.
Kamika,	Kamika.
Kammakit,	Kaungeit.
Kammatik,	id.
Kamifik,	Kamefe.
Kamigpuk,	Kamivut.

2) Quæ Dualem & Pluralem fuum mutant, vel augent, ut:

Ikiutik,	Ikivtit.
Ikivtik,	Ikufe.
Ikivtigne,	Ikivtine.
Ikivtikit,	Ikivtitit.
Ikivtika,	Ikivtika.
Ikufiæk,	Ikufieit.

Singul.

Ikusisik, de tvendes Albue, Cubitus duor. istorum,
Ikusikse, eder - - - - - vester
Ikivtikput, vores - - - - noster

Deres flexion, som endes paa o, u, ut og aut, er forskiellig fra deres, som endes paa a og e allene deri, at den tredie Person af Singul Possidentis har e for ei, naar det, som eyes, er Plural. f. ſ. Igloe for Igloei. I øvrigt flecteres de, som de andre, undtagen, at o omskiftes til u i den første Person af Duali og Plurali, i den anden Person i Sing. Duali og Plur., og i den tredie Person af Recip. f. Ex.

Iglo, et Huus, Domus,
Igloa, hans - - - ejus
Iglune, sit - - - - sua
Iglut, dit - - - - tua
Igloga, mit - - - - mea,
Igloæt, deres - - - illorum
Igloæk, de tvendes - - duor. illorum
Iglursik, (Recip.) deres - suorum,
Iglurse, eders - - - vestra
Iglursik, I tvendes - - duor. vestrum
Iglorput, vores - - - nostra
Iglorpuk, vi tvendes - - duor. nostrum

Saaledes flecteres ogsaa de, som endes paa u, f. Ex.

Mattu, en Dør, Janua,
Mattua, hans - - ejus
&c.

De

Dual.	Plural.
Ikuſigſik,	Ikuſiſik.
Ikivtigſe,	Ikivtiſe.
Ikivtigpuk,	Ikivtivut.

Flexio deſinentium in o, u ut & aut a flexione in A e deſinentium, in eo tantummodo differt, ut tertia erſ. Sing. Poſſidentis, Poſſeſſo Plurali, e pro ei habeat, t: Igloe pro Igloei. De cætero flexionem antecedentium equuntur, niſi, quod o in u mutetur in prima Perſona ualis & Pluralis, nec non in ſecunda Perſona Singul. & ual, pariter as in tertia Perſona Reciproci, ex. gr.

Igluk,	Iglut.
Igluk,	Igloe.
Iglugne,	Iglune.
Iglukit,	Iglutit.
Igluka,	Igluka.
Igloæk,	Igluæt.
Igluæk,	Igluæt.
id.	id.
Iglugſe,	Igluſe.
Iglurſik,	Iglurſik.
Iglovuk,	Iglovut.
Iglovuk,	Iglovuk.

Sic etiam quæ in u deſinunt flectuntur, ex. gr.

Mattuk,	Muttut.
Muttuk,	Mattue.
	&c.

Deſin-

De som endes paa ok og uk efterfølge næsten deres flexion, som endes paa o og u, undtagen i den tredie Person af Sing. Reciproci, hvor Niakok har Niake for Niakone: saaledes og de andre paa ok.

Exempel paa flexionen haves i følgende:

Singul.

Niakok, et Hoved, Caput,		
Niakoa, hans	- - - -	ejus
Niake, sit	- - - - -	suum
Niakut, dit	- - - -	tuum
Niakoga, mit	- - - -	meum
Niakoæt, deres	- - - -	illorum
Niakoæk, de tvendes	- -	duor. illorum
Niakorsik, deres (Recipr.)	-	suorum
Niakorse, eders	- - -	vestrum
Niakorput, vores	- - -	nostrum
Niakovuk, vi tvendes	- -	duor. nostrum

Saaledes og de, som endes paa uk, f. ſ. Alluk, Alluga, Alluka &c. Men Recipricum (sin) har ikke Alle, men Allune, Allugne, Allune.

Exempel paa deres Flexion som endes paa ut og aut:

Agiut, en Fiil, Lima,		
Agiuta, hans	- - -	ejus
Agiune, sin	- - -	sua
Agiutit, din	- - -	tua
Agiutiga, min	- -	mea
Agiutæt, deres	- -	illorum

Agtu.

Desinentia in ok & uk parum admodum discedunt a flexione eorum, quæ in o & u exeunt, tertia Persona Sing. Reciproci excepta, ubi, Niakok habet Niake, loco Niakone: Sic & cætera in ok.

Exemplum flexionis habetur ex sequenti:

Dual.	Plural.
Niakuk,	Niakut.
Niakuk,	Niakoe.
Niakugne,	Niakone.
Niakokit,	Niakotit.
Niakoka,	Niakoka.
Niakokit,	Niakoit.
id.	id.
Niakotik,	Niakotik.
Niakugse,	Niakose.
Niakovuk,	Niakovut.
idem,	idem.

Sic quæ in uk terminantur ex. gr. Alluk, Alluga, Alluka &c. Reciprocum vero (suus) non habet Alle, sed Allugne, Allune.

Exemplum Flexionis eorium, quæ in ut & aut desinunt:

Agiutik,	Agiutit.
Agiutik,	Agiutei.
Agiutigne,	Agiutine.
Agiutikit,	Agiutitit.
Agiutika,	Agiutika.
Agiutikit,	Agiuteit.

Agiu.

Sing.

Agiutæk, de tvendes Fiil, Lima, duor. illorum
Agiursik, deres (Recip. plur.) - - suorum
Agiurse, eders - - - - - - vestra
Agiursik, J tvendes - - - - duor. vestrum
Agiuput, vores - - - - - nostra
Agiupuk, vi tvendes - - - - duor. nostrum

Saaledes flecteres og de, som endes paa aut, saasom: Aulisaut, en Fiske-Linie, Aulisautik, Aulisautit, Aulisauta &c.

Om Præpositionerne.

Præpositionerne ere mik og nik, med, mit og nit, fra, mut og nut, til, me og ne, paa eller i, kut og ut, ved eller igiennem: Hvilke føyes alle i enden af Ordet; dog iagtages at mik, mit, mut, føyes allene til Singul. Naar samme ey har suffixum pronom. Possess. Derimod, hvor suffixa findes, bruges; nik, nit og nut; ligesom og i num: Dual. og Plural. Possident og Possess. s. s. Nunamut til Landet, Nunanut, til hans Land. Nunennut til Landene. Nunnænnut til deres Land &c. Saaledes og Nunamit fra Landet. Nunanit fra hans Land &c. Ligeledes: Nuname paa Landet, Nunane paa hans Land &c. Nunamik, Nunanik, &c. Nunakut, igiennem Landet.

Men flexionerne lider igien med dem en Forandring saasom:

1) Et Nomen, som endes paa a, uden Suffixo Possid. antager, som meldt er, mut, mik, mit, me &c. i Sing. nik,

Dualis.	Pluralis.
id.	id.
Agiutiſik,	Agiutitik.
Agiutigſe,	Agiutiſe.
Agiutigſik,	Agiutiſe.
Agiutipuk,	Agiutivut.
Agiutipuk,	Agiutivuk.

Quæ In aut deſinunt hoc etiam modo flectuntur, ut: Aulisaut, liena piſcatoria, Aulisautik, Aulisautit, Aulisauta &c.

De Præpoſitionibus.

Præpoſitiones ſunt: mik & nik, cum, mit & nit, ab, ex. Mut & nut, ad. Me & ne, in, kut vel ut, juxta, ad, per. Quæ omnes fini vocis junguntur. Obſervandum tamen eſt, quod, mik, mit & mut Singulari tantummodo ſine ſuffixo Pronom. Poſſeſſ. affigantur. E contrario, ubi ſuffixum Pronom. Poſſid. adeſt, adhibeatur nik, nit & nut, uti etiam in num: Dual. & Plural., tam Poſſident., quam poſſeſſ. ut: Nunamut, ad Terram, Nunanut, ad Terram ejus, Nunennut, ad Terras, Nunænnut, ad Terram eorum &c. Sic etiam Nunamit a v. ex Terra. Nunanit, e Terra ejus &c. Nuname, in Terra. Nunane in Terra ejus &c. Nunamik, Nunanit &c. Nunakut, per Terram.

At propter has adfixas prapoſitiones novam mutationem ſubeunt flexiones ut:

1) Nomen ſine Suffixo Poſſid. in a deſinens, aſſumit, uti ſupra monitum, mut, mik, mit, &c. in Singul.

nik,

nik, nut, nit, ne i Dual. og Plural. og det foregaaend
K, Dualis Mærke-Bogstav forandres til ng, f. ſ. Nuneng
nit, saa og t i Plurali forandres til n f. ſ. Nunennut.

2) Ommelte Particula Præpositionis adfigeres me
Suffixo pronominis Possess. saaledes at ga, affixum af de
første Person i Sing. forandres til u eller m, for de
Suffixum Præpositionis, f. ſ. Nunaunit af mit Land &c
Ka i Dual. forandres til u eller v. f. ſ. Nunaunit &c, o
ka i Plur. til u eller m, f. ſ. Nunaunit, Naviamnit. &c.

T, den anden Persons affixum i Singul. Possid. l
gesom kit in Dual. og tik i Plurali forandres til ng, o
den foregaaende Vocal, e til a, f. ſ. Nunnangnit.

Affixum a til den tredie Person i Singul. Possid. blive
uforandret for Suffixum Præpositionis, saasom: Nu
nanit, derimod forandres k i Duali til g, f. ſ. Nunegnit
men ei i Plurali beholdes, f. ſ. Nuneinit.

Me, Affixum til den tredie Person i Sing. Possid. Re
ciproci, forandres til mi for Suffixum Præpos. ut: Nu
naminit; ligeledes Dualis saasom: Nunagminit, og e
ne i Plurali til mi, saasom: Nuneiminit.

Rput, Affixum til den første Person i Plurali Possid
forandres til utiv for Suffixum Præpos. saasom: Nunau
tivnit; vuk i Duali bliver til utig, saasom: Nunavtignit
og vut i Plurali til utiv, f. ſ. Nunavtivnit.

Affixum fe, af den anden Person i Plur. Possid
forandres til fiv forved Præpositionen, saaledes bliver og

gſ

ik, nut, nit & ne in Duali & Plural. præcedente litera haracteriſtica Dualis k in ng & t Pluralis in n, mutatis t; Nunengnit ex duab. Terris. Nunennit ex Plur. terris.

2) Nuper jam dicta Particula Præpoſitionis cum Suffixo Pronominis Poſſeſſ. tali modo affigitur, ut; affixum rimæ Perſonæ Sing. Poſſid. nga in u vel m ante Suffix. ræpoſitionis mutetur, ut; Nunaunit v. Nunamnit ex rra mea. Ka vero Dualis in u vel ng, ut: Nunaunit vel unaungnit, & ka Pluralis in u & m mutentur, ut; unaunit, v. Nunamnit.

T, Affixum ſecundæ Perſonæ Sing. Poſſid. ut & t Dual. & tit Plural. m ng mutantur, & e præcedens a, ut: Nunangnit.

Affixum tertiæ Perſ. Singul. Poſſid. a non mutatur te Suffixum Præpoſit., ut: Nunanit, k vero in Duali utatur in g, ut: Nunegnit; ſed ei in Plurali retiner, ut: Nuneinit.

Ne, affixum tertiæ perſ. Singul. Poſſid. Reciproci, mi ante Suffixum Præpoſitionis mutatur, ut: Nunainit; k in Duali in ngmi, ut: Nunangminit; ei verò Plurali in Aminit, ut: Nunaminit.

Rput, Affixum primæ Perſonæ Plural. Poſſid. ante ff. Præp. mutatur in utiv ut; Nunautivnit; vuk in uali in utig, ut; Nunautignit, ſed vut in Plurali in utiv, ; Nunautivnit.

Rſe, Affixum ſecundæ Perſonæ Pluralis Poſſid. te præpoſitionem in uſiv mutatur; Sic etiam gſe in

 Dualis

gse i Duali, og se i Plurali, til usiy, saasom: Nuna
sivnit, &c.

Affixum til den tredie Person af Plurali Possid.
og æk i Duali lider ingen videre Forandring for ved Su
fixum Præpos. end at T Plur. Mærke-Bogstav forandr
til n, og k i Duali til G, saasom: Nunænnit, Nunægn
mens i Plur. beholder den sit ei, og forandrer ligeledes
t til n, s. s. Nuneinut.

Affixum til den tredie Person i Plurali Possid, R
ciproci, rtik i Sing. og Duali, og tik i Plurali, fora
dres til ming for Suffixum Præpositionis, s. s. af Nunart
og Nunatik bliver Nunamingnit &c.

Ligesaa med de andre Particulæ Præposition: mik, mu
me, ne, &c.

Singul.

Nunamit, fra Landet, è Regione,
- - mut, til - - ad - - -
- - me, paa - - in - - -
- - kut, igiennem - per - - -
Nunanit, fra hans Land, è - - - ejus,
Nunaminit, - sit - - - - - - - sua,
Nunangnit, - dit - - - - - - tua,
Nunaunit, - - mit - - - - - - mea,
Nunænnit, - deres - - - - - illorum,
Nunægnit, - de tvendes - - - - illor. duor.
Nunamingnit - deres (Recipr.) - suor.
Nunausivnit - - eders v. J tvendes - vestra,
Nunautivnit - vores - - - - - nostra,
idem.

Duali, & ſe in Plurali mutantur in uſiv, ut: Nunauſiv-
nit, &c.

Affixum tertiæ Perſona Plur. Poſſ. æt & æk in Duali
ante Suffixum Præpoſ. aliam non ſubit mutationem, niſi
quod T, littera Characteriſtica Pluralis in n & k mute-
tur Dualis in G, ut: Nunænnit, Nunægnit. In Plural.
vero, ſuum retinet ei, litterat in n, mutata ut: Nuneinnit.

Affixum tertiæ Perſonæ Plur. Poſſid. Reciproci, rtik
in Singulari & Duali, & tik in Plurali, ante Suffixum
Præpoſit: in ming mutatur, ut: ex Nunartik & Nunatik
fit Nunamingnit &c.

Sic cum cæteris Particulis Præpoſitionum: mik,
nut, me, ne, &c.

Dual.	Plural.
Nunegnit,	Nunennit.
- - nut,	- - nut.
- - ne,	- - ne.
- - gtigut.	- - tigut.
Nunægnit,	Nunæinit.
Nunangminit,	Nunaminit.
Nunengnit,	id.
Nunaugnit,	Nunaunit.
Nunægnit,	Nuneinnit.
idem,	idem.
Nunamingnit,	Nunamingnit.
id.	id.
Nunautignit,	Nunautivnit.
id.	id.

 Pro-

Til Pronomina, baade Simplicia og Composita, bruge et andet Slags Præpositioner, som minga og ninga i stæden for mik og nik, munga og nunga for mut og nut manga og nanga for mit og nit; men iagttages, at de allene føyes til dem som endes paa oma i Singulari og paa i Plurali, f. ſ. Taurſoma, Taurſomanga, Taurſominga Taurſomunga, Tauko, Taukonunga, Taukonanga, Taukoninga.

Om Genere:

I det Grønlandſke Sprog er ingen forſkiel paa Genus, f. ſ. Angut Pinnerſok, en ſmuk Mands-Perſon, Arnak Pinnerſok, et ſmukt Fruentimmer, Nerſut Pinnerſok, et ſmukt Dyr.

Om Verbo:

I. Alle Verba i det Grønlandſke Sporg have efterfølgende fire Endelſer.

1. Paa r-pok, ſ. ſ. Mattarpok.

2. Paa k-pok, ſ. ſ. Ermikpok.

3. Paa pok ok og vok purum, d. e. Naar der gaaer en Vocal foran, ſaaſom: Egipok, Sennavok, Pyok.

4. Paa au, ſ. ſ. Irſigau, ſom dog ey bruges uden ſuffixo. Hertil kommer

5. Verbum Negativum paa ngilak, ſ. ſ. Mattangilak, Ermingilak, Egingilak, Sennangilak, Pingilak, Irſigingilak.

Mens da Forſkiællen i Flexionen ſaavel i Suffixis Agent. ſom Patient. er ikkun liden, ſaa kan de henføres til et Schema.

Den tredie Perſon i Singulari er Radix eller Character Conjugationum.

II. Ver-

Pronominibus, tam simplicibus quam compositis, alius generis præpositiones junguntur, ut: minga & ninga loco mik & nik, munga & nunga pro mut & nut; manga & nanga pro mit & nit: Observa tamen, quod illis tantummodo adjungantur quæ in oma in Singulari & o in Plurali terminantur, ut: Taursomá, Taursomanga, Taursominga, Taursomunga, Tauko, Taukonunga, Taukonanga, Taukoninga.

De Genere:

In lingva Grönlandica nulla generis est differentia, ut: Angut pinnersok, Mas formosus; Arnak pinnersok, Foemina venusta; Nersut pinnersok, pulcrum animal.

De Verbo:

I. Omnia in Lingva Grönlandica Verba terminantur.

1) In r-pok, ut Mattarpok.

2) In k-pok, ut Ermikpok.

3) In pok ok & vok purum, i. e. præcedente Vocali ut: Egipok, Sennavok, Pyok.

4) In au, ut: Irsigau, sine Suffixo tamen inusitatum. Huc venit.

5) Verbum Negativum in ngilak, ut: Mattangilak, Ermingilak, Egingilak, Sennangilak, Pingilak, Irsigingilak.

At, cum differentia Flexionis, in Suffixis tam Agentium quam Patientium, non nisi exigua sit, ad unum Schema referri possunt.

Tertia Persona Singul. est Radix sive Character Conjugationum.

II Verba ere to Slags, Enkelte og Sammensadte: samme ere saavel Bekræftende som Nægtende.

Verba defectiva ere: Aknnit, skynd dig. Akaunitse skynder eder. Karheit, kom hid. Karheisitse, Vutkie, bie &c. Eit, vil du? hvad?

III. Modi ere Sex: Indicativus, Interrogativus, Imperativus, Permissivus Conjunctivus, og Infinitivus.

IV. Tempora ere Tre: Præsens, Præteritum, og Futurum, hvilken igien ere dobbelt.

1. Præsens bruges undertiden for Præteritum, har Suffixa Personarum saavel Agent som Patient. i alle Conjug.

2. Præteritum formeres af Præsenti, naar pok, i den første og anden Conjugation, bliver forandret til tok eller sok; men der er forskiæl mellem dem. Den tredie Conjugation paa ok eller vok har altid rsok i den tredie Person i Singul. Præteriti, og y forandres til i o til u og a til au. Den Fierde Conjugation forandrer sit au til irsok i Præterito, f. f. Irsigau, Irsigirsok.

Ved Suffixorum Patientium Dannelse bortkaster Præteritum den sidste Stavelse tok eller sok udi alle Conjugationer, og den nest foregaaende consonant nemlig r i den første og k i den anden Conjugation antager Suffix. den tredie Conjugation der ingen Consonant haver, for tok laaner k. Derimod de som haver r for sok forandrer deres r til g, for ved Suff. den fierde Conjug. omskif-

II. Verborum duo sunt genera. Simplicia nimirum compoſita, quæ iterum vel Affirmativa vel Negativa nt.

Verba defectiva sunt: Akunit, feſtina. Akunitſe, ſtinate. Karheit, accede. Karheiſitik, accedite. Vutkie, ſpecta. Eit, num vis?

III. Modi ſunt Sex: Indicativus, Interrogativus, Im- ꞅrativus, Permiſſivus Conjunctivus, & Infinitivus.

IV. Tempora ſunt tria: Præſens, Præteritum, & uturum, quod iterum duplex.

1. Præſens loco Præt. interdum uſurpatur. Habet Suffix. rſ. & Agent. & Patient. in omnibus conjugationibus.

2. Præteritum formatur a Præſenti, pok in tok vel k, in prima & ſecunda Conjugatione, mutato; at invi- m diſcrepant. Tertia in ok v. vok Conjugatio, in ter- Perſ. Singul. Præteriti rſok ſemper habet, y in i o u & a in au mutatis.

Quarta Conjugatio au ſuum in Præterito in rſok mu- , ut: Irſigau, Irſigirſok.

Suffixis Patientium formandis, in omnibus Conju- tionibus ultimam Syllabam tok v. ſok Præteritum abji & Conſonans proxime præcedens ſc. r in Prima & k Secunda Conjugatione Suffixa aſſumit. Tertia vero njugatio, nulla ante tok gaudens Conſonante, k adſci- t. Sed Verba, quæ r ante ſok habent, ante Suffixa

 r ſuum

ter ir til ig for Suffixis. Men Suff. Præt. viger fra Suff Præf. allene i det at au i den første og anden Person i Dual og Plur. forandris til iv, og ar i den anden Perf. af Singul Agent. med den første Person af Sing. Patientis i ing. Li geledes ar i den første Person Sing. Patientis, forandres til ig, men ar i første og anden Person af Plurali agent med den tredie Person Singul. Patient. til ik og a, i den tredie Person af Plurali agent. med den tredie Person Plur Patient. til i. I Negat. forandres Mattartok til Mattangitſok &c. Mattara Mattangika &c

3) Futurum Primum formeres af præſenti, naar r-pok, k-pok, ok eller vok purum bliver forandret til iſovok, (obſerv. at ſ i fut. lyder dobbelt: ut iſſovok.) Mens er den foregaaende Vocal u i Præſenti, da forandres den til y i Futuro, ſ. ſ. Epukpuk, Epyſovok, og y for ok i Præſenti forandres til i, ſ. ſ. pyok, piſovok; er Vocalen i for pok, da bliver den ene udeladt, ſ. ſ. Ullipok Ulliſovok; men er der en Diphthongus i Præſenti, da bliver den uforandret i Futuro, ſ. ſ. Peteipok, Peteiſovok. I den fierde Conjugation bortkaſtes au og Futuri Endelſe Iſovok legges til ſ. ſ. Irſigau, Irſigiſovok.

Futurum ſecundum har alle'es Præſentis Endelſer baade med Suff. Agent. og Patient. efterat omar ſer ſat imellem pok og den neſt foregaaende Conſonant r el. k, ut Mattarpok, Mattaromarpok. Ermikpok, Ermigomarpok, her forandres k til g. Pyok har Piomarpok. Egipok, Egitſomarpok. Sennavok, Sennaiomarpok. Irſigau, Irſigiomarpok.

Verbum Negativum danner ſit Futurum af Verbo Affirmativo ſaaledes, at Singilak ſættes i ſteden for ſavok.

fuum in g mutant. Quarta Conjugatio ante Suffixa ir
mutant in ig Suffixa vero Præteriti a Suffix: Prætentis vari-
nt in eo, ut au in Prima & Secunda Perfona Dual. &
Plural. in iv mutetur. Sic ar in Secunda Perf. Sing.
gent. unacum Prima Perfona Sing. Patientis in ing. nec
on ar in Prima Perf. Sing. Agentis cum tertia Perf. Sing.
Patientis in ig mutetur. Sed ar in prima & fecunda Perf.
Plural. agentis cum tertia Perf. Sing. Patientis in ik, & a
n prima & fecunda perf. Plur. agent. cum tertia perf. Plur.
Patient. in i, mutatis. Flexion Negat. vid. pag. 76. &c.

3) Futurum à Præfenti, mutando r-pok, k-pok,
k vel vok purum in ifavok v. iffavok formatur; at fi
præcedens vocalis in præfenti fuerit u, tunc illa in Futuro
mutatur in y, ut: Epukpok, Epyffovok, y etiam ante ok
n præfenti evadit in i, ut: pyok, pifook. Si vocalis i
præcefferit pok, altera exulat, ut: ullipok, ullifovok;
i verò Diphthongus in præfenti fuerit, non mutata in
Futuro manet, ut: Peteipok, Peteifook. Au in quarta
Conjugatione ante Terminat. Futuri. Ifavok abjicitur,
ut: Irfigigau, Irfifavok.

Futurum fecundum omnino refpondet præfentis ter-
minat. tam cum Suff. Agent. quam Pat. omar tantum inter
pofito, ut: Mätterpok Mattaromarpok, Ermikpok, Ermig-
omarpok. Pyok, Piomarpok. Egipok, Egitfomarpok.
Sennavok, Senneiomarpok. Irfigau, Irfigiomarpok.

Verbum Negativum Futurum fuum ab Affirmativo ita
format, ut: Singilak in locum favok, fuccedat.

Ulti-

Det sidste T i den tredie Person af Plurali, foran- dres alleene til k i Duali, i alle Tempora.

V. Numeri ere trende, Singularis, Dualis og Pluralis

De Conjugatione

Indicativus

Affirma-

Cum Suffixis

Præsens:

Mattarpok, hand afklæder sig, exuit se.
- - potit, du afklæder dig, exuis te.
- - ponga, jeg afklæder mig, exuo me.
- - put, de afklæde sig, exuunt se.
- - puk, de 2de afklæde sig, exuunt se illi duo.
- - pose, I afklæde eder, vos exuitis vos.
- - potik, I 2de afklæde eder, vos duo exuitis vos.
- - pogut, vi afklæde os, exuimus nos.
- - poguk, vi 2de afklæde os, nos duo exuimus nos.

Sic Ermikpok, Toer sig i Ansigtet, faciem sibi lavat.
Egipok, bortkaster abjecit.
Pyok, faaer bekommer, accipit.
Sennavok, arbeyder, fabricat.
Irsigau, seer, intuitur.

Verbum affirmativum forandres til Negativum paa saadan Maade, at Mærke-Bogstaven af den tredie Person i Singulari med den foregaaende Consonant gaar bort, og i den sted settes ngilak, f. s. Mattangilak, Ermingilak. E og y som er nest ved den Consonant, som staaer for den tre- die Persons Mærke-Bogstav, forandres til i og o til u, f. s. Imerpek, Imingilak, Pyok, Pingilak, Iktorpok, Iktungilak.

Ne-

Ultimum T in tertia Persona Pluralis in k tantum in
uali mutatur.

V. Numeri sunt tres Singularis, Dualis & Pluralis.

/erborum Regularium
lodus
iyè.
gentium;

ræteritum;	Futurum primum:	Futurum secundum:
lattartok,	Mattaisavok,	Mattaromarpok,
- - totit,	- - sautit,	- - - potit.
- - tonga,	- - saunga,	- - - ponga.
- - tut,	- - saput,	- - - put.
- - tuk,	- - sapuk,	- - - puk.
- - tose,	- - sause,	- - - pose.
- - totik,	- - sautik,	- - - potik.
- - togut,	- - saugut,	- - - pogut.
- - toguk,	- - sauguk,	- - - poguk.
rmiksok,	Ermisavok,	Ermigomarpok,
girok,	Egisavok,	Egitsomarpok,
irsok,	Pisavok,	Piomarpok.
ennarsok,	Senneisavok,	Senneiomarpok.
rsigirsok,	Irsigisavok,	Irsigiomarpok.

Verbum Affirmativum in Negativum eo modo mu-
atur, ut Character tertiæ Personæ Singularis unà cum præ-
edente Consonante abjiciatur, eorumque loco substituatur
gilak, ut: Mattangilak, Ermingilak E & y quæ pro-
imæ sunt à Consonante, Characterem tertiæ personæ præ-
edente, mutantur in i, & o in u, ut: Imerpok, Iming-
lak, Pyok, Pingilak, Iktorpok, Iktungilak.

tive.

Nega-

Præfens:

Mattangilak, hand afklæder sig ikke, non exuit se.
- - - latit, du - - - dig - non exuis te.
- - - langa, jeg - - mig - non exuo me.
- - - let, de - - - sig - non exuunt se.
- - - lek, de 2de - - sig - illi duo non exuunt se.
- - - lase, I - - eder - non exuites vos.
- - - latik, I 2de - - eder - vos duo non - -
- - - lagut, vi - - os - nos non exuimus nos.
- - - laguk, vi 2de - - os - nos 2. non exuimus nos.
Ermingilak, - - - - - - -
Egingilak, - - - - - - -
Pingilak, - - - - - - -
Sennengilak, - - - - - - -
Irsigingilak, - - - - - - -

Cum Suffixis Perfonarum

Affir-

Mattarpa, hand afklæder ham, exuit illum,
- - pet, du - - - - - exuis - -,
- - para, jeg - - - - exuo - -,
- - pæt, de - - - - exuunt - -,
- - pæk, de 2de - - - illi 2. - -,
- - parse, I - - - - - exuitis - -,
- - partik, I 2de - - vos 2. - -,
- - parput, vi - - - - exuimus - ,
- - parpuk, vi 2de - - - nos 2 - ,
Ermikpa,
Egipa,

Senne-

ve.

æteritum:	Futurum primum:	uturum ſecund
attangitſok,	Mattaiſingilak,	Mattaromángilak.
- - ſotit,	- - - latit,	- - - - latit.
- - ſonga.	- - - langa,	- - - - langa.
- - ſut,	- - - let,	- - - - let.
- - ſuk,	- - - lek,	- - - - lek.
- - ſuſe,	- - - laſe,	- - - - laſe.
- - ſutik,	- - - latik,	- - - - latik.
- - ſogut,	- - - lagut,	- - - - lagut.
- - ſoguk,	- - - laguk,	- - - - laguk.
mingitſok,	Ermiſingilak,	Ermigomángilak.
gingitſok,	Egiſingilak,	Egitſomángilak.
ngitſok,	Piſingilak,	Piomángilak.
nnengitſok,	Senneiſingilak,	Senneiomángilak.
ſigingitſok	Irſigiſingilak,	Irſigiomangilak.

gent. & Patientium.

ative.

attara,	Mattaiſoa,	Mattaromarpa.
- rit.	- - et.	- - - - pet.
- riga,	- - - ara,	- - - - para.
- ræt,	- - - æt,	- - - - pæt.
- ræk,	- - - æk,	- - - - pæk.
- rikſe,	- - - arſe,	- - - - parſe.
- riktik,	- - - artik,	- - - - partik.
- rikput,	- - - arput,	- - - - parput.
- rikpuk,	- - - arput,	- - - - parpuk.
mika,	Ermiſoa,	Ermigomarpa:
gika,	Egiſoa,	Egitſomarpa.

Senne-

Præsens:

Sennoa,

Irsiga,

Nattangila,

Suffixa Negativi ere her de samme som i Affirmativ i alle Tempora.

Mattarpatit, hand afklæder dig, exuit te,
- - pagit, jeg - - - - exuo te,
- - patit, de - - - - exuunt te,
- - patit, de 2de - - - illi 2. - ,
- - pautigit, vi - - - - exuimus te,
- - pautivkit, vi 2de - - nos 2. - ,

Sic. Ermikpatit,
Egipatit.
Sennoatit,
Irsigatit.

Mattangilatit,

Mattarpanga, hand afklæder mig, exuit me,
- - parma, du - - - - , exuis me,
- - panga, de - - - - , exuunt me,
- - painga, de 2de - - - , ille 2 - ,

Mattar

Præteritum :	Futur. prim.	Futurum fecund.
ennega,	Senneifoa,	Senneiomarpa.
rfigiga.	Irfigifoa;	Irfigiomarpa.

ive.

Mattangika,	Nattaifingila,	Mattaromângila.

Suffixa Negativi hic eadem funt quæ in Affirmativo per omnia tempora.

native.

Martâratit,	Mattaifoatit,	Mattaromarpatit.
- rivkik,	- - agit, v. aukit.	- - pagit v. paukit.
- ratit,	- - atit,	- - - patit.
- ratit,	- - - atit,	- - - patit.
- rivtigit,	- - autigit,	- - - pautigit.
- rivtikit,	- - autikit,	- - - pautivkit.
rmikatit,	Ermifoatit,	Ermigomarpatit.
gikatit,	Egifoatit.	Egitfomarpatit.
ennegatit,	Senneifoatit,	Senneiomarpatit.
rfigigatit,	Irfigifoatit,	Irfigiomarpatit.

ive.

Mattangikatit,	Mattaifingilatit,	Mattaromângilätit.

native.

Mattaranga,	Mattaifoanga,	Mattaromarpanga.
- rarma,	- - arma,	- - - parma.
- ranga,	- - anga,	- - - panga.
- rainga,	- - ainga,	- - - painga.

Matta-

Præsens:

Mattarpausinga, I afklæder mig, exuitis me,
- - pautinga, I 2de - - - vos 2.

Sic. Ermikpánga,
Egipanga,
Sennoánga,
Irsigiganga,

Nega-

Mattangilanga,
&c.

Affir-

Matterpei, hand afklæder dem exuit illos,
- - petit, du - - - - exuis - - ,
- - paka, jeg - - - - exuo - ,
- - peit, de - - - - exuunt - ,
- - pakit, de 2de - - - illi duo - ,
- - pese, I - - - - exuitis - ,
- - petik, I 2de - - - nos 2. - ,
- - pauut, vi - - - - exuimus - ,
- - pauuk, vi 2de - - - nos 2. - ,

Sic. Ermikpei,
Egikei,
Sennoei.
Irsigei,

Nega-

Mattangilei,
&c.

Af-

...ceteritum:	Futur. primum:	Futur. fecund.
...attarivfinga,	Mattaifoaufinga,	Mattaromarpaufinga.
- rivtinga,	- - - autinga,	- - - pautinga.
...rmikanga,	Ermifoanga,	Ermigomarpánga.
...gikanga,	Egifoanga,	Egitfomarpánga.
...enneganga,	Senneifoanga,	Senneiomarpánga.
...figiganga,	Irfigifoanga,	Irfigiomarpànga.
...ve.		
...attangikanga,	Mattaifingilanga,	Mattaromangilanga.
&c.	&c.	&c.

...ative.

...attarei,	Mattaifoei,	Mattaromarpei.
- retit,	- - foetit,	- - - petit,
- rika,	- - foaka,	- - - paka.
- reit,	- - foeit,	- - - peit.
- rikik,	- - foekik,	- - - petit.
- refe,	- - foefe,	- - - pefe.
- retik,	- - foetik,	- - - petik.
- rivut,	- - foavut,	- - - pauut.
- rivuk,	- - foavuk,	- - - pauuk.
...mikei,	Ermifoei,	Ermigomarpei.
...ikei,	Egifoei,	Egitfomarpei.
...nnegei,	Senneifoei,	Senneiomarpei.
...figei,	Irfigifoei,	Irfigiomarpei.
...ve.		
...attangikei,	Mattaifingilei,	Mattaromangilei.
&c.	&c.	&c.

Præſens:

Mattarpek, hand afklæder de 2de exuit duos illos,
- - pekka, jeg - - - - - exuo - - -
- - pakit, de - - - - - exuunt - - -
- - pakik, de 2de - - - - illi 2 - - -
- - pakput, vi - - - - exuimus - -
- - pakpuk, vi 2de - - - nos 2 - - -

Sic. Ermikpek,
Egipek,
Sennoek,
Irſigek,

Mattangilek,

Mattarpáſe, hand afklæder eder, exuit vos,
- - pauſe, jeg - - - - exuo - -
- - paſe, de - - - exuunt -
- - paſe, de 2de - - - illi 2. -
- - pauſe, vi - - - exuimus -
- - pauſe, vi 2de - - - nos 2. -

Sic. Ermikpáſe,
Egipáſe,
Sennoáſe,
Irſigáſe.

Mattangiláſe,

ative.

æteritum:	Futur. prim.	Futur. fecund.
attarek,	Mattaifoek.	Mattaromarpek.
- rika,	- - eka.	- - - pakak.
- rikit,	- - ekit,	- - - pakit.
- rikik,	- - ekik,	- - - pakik.
- rikput,	- - akput,	- - - pakput.
- rikpuk,	- - akpuk,	- - - pakpuk.
mikek,	Ermifapok,	Ermigomarpek.
ikek,	Egifoek,	Egitfomarpek.
nnegek,	Senneifoek,	Senneiomarpek.
igigek,	Irfigifoek,	Irfigiomarpek.

ve.

attangikek,	Mattaifingilek,	Mattaromangilek.

ative.

attarafe,	Mattaifoafe,	Mattaromarpafe.
- rivfe,	- - - aufe,	- - - paufe.
- refe,	- - - afe,	- - - pafe.
- rafe,	- - - afe,	- - - paufe.
- rivfe,	- - - aufe,	- - - paufe.
- rivfe,	- - - aufe,	- - - paufe.
mikáfe.	Ermifoáfe,	Ermigomarpáfe.
gikáfe,	Egifoáfe,	Egitfomarpáfe.
nnegáfe,	Senneifoâfe,	Senneiomarpáfe.
figigafe.	Irfigifoâfe,	Irfigiomarpáfe,

ve.

attangikafe,	Mattaifingilafe,	Mattaromangilafe.

ma-

Affir

Præsens :

Mattarpatik, hand afklæder eder 2de, exuit vos duos
- - pautik, jeg - - - - - exuo - - - -
- - patik, de - - - - - exuunt - - - -
- - patik, de 2de - - - - illi 2 - - -
- - pautik, vi - - - - - exuimus - -
- - pautik, vi 2de - - - - nos 2 - - -

Sic. Ermikpatik,

&c.

Nega

Mattangilatik,

Affir

Mattarpatigut, hand afklæder os, exuit nos,
- - pautigut, du - - - - - exuis - -
- - patigut, de - - - - exuunt -
- - patigut, de 2de - - - - illi 2 - -
- - paufigut, I - - - - exuitis -
- - pautigut, I 2de - - - vos 2 - -

Sic. Ermikpatigut,
Egipatigut,
Sennoatigut,
Irfigatigut,

Nega-

Mattangilatigut,

&c.

Af-

ative.

æteritum:	Fut. prim.	Fut. fecund.
ttaratik,	Mattaifoatik.	Mattaromarpatik.
- rivtik,	- - - autik,	- - - pautik.
- ratik,	- - - atik,	- - - patik.
- ratik,	- - - atik,	- - - patik.
- rivtik,	- - - autik,	- - - pautik.
- rivtik,	- - - autik,	- - - pautik.
nikatik,	Ermifoatik,	Ermigomarpatik.
&c.	&c.	&c.

ve.

ttangikatik,	Mattaifingilatik,	Mattaromangilatik.

ative.

ttaratigut,	Mattaifoatigut,	Mattaromarpatigut.
- rivtigut,	- - - autigut,	- - - pautigut.
- ratigut,	- - - atigut,	- - - patigut.
- ratigut,	- - - atigut,	- - - patigut.
- rivfigut,	- - - aufigut,	- - - paufigut.
- rivtigut,	- - - autigut,	- - - pautigut.
nikatigut,	Ermifoatigut,	Ermigomarpatigut.
katigut,	Egifoatigut,	Egitfomarpatigut.
negatigut,	Senneifoatigut,	Senneiomarpatigut.
gigatigut,	Irfigifoatigut,	Irfigiomarpatigut.

e.

ttangikatigut,	Mattaifingilatigut,	Mattaromángilatigut.
&c.	&c.	&c.

Affi

Præsens:

Mattarpatiguk, hand afklæder os 2de, exuit nos duo
- - pautiguk, du - - - - exuis - -
- - patiguk, de - - - - exuunt - -
- - patiguk, de 2de - - - illi 2. -
- - pausiguk, I - - - - exuitis -
- - pautiguk, I 2de - - - nos 2. -

Sic, Ermikpatiguk,
&c.

Neg

Mattangilatiguk,

Modu

Denne Modus svarer meestendeels til Indicativo i he
seende til Bogstaverne, men ikke i henseende til Lyden; t
accenten falder altid paa den sidste, dog viger den i ende
fra Indicativi Analogie, som sees af følgende:

Affirm

Cum Suffix

Mattarpa? afklæder hand sig? num exuit se?
- - pit, - - - du dig? - - exuis te?
- - pet, - - - de sig? - - exuunt se?
- - pek, - - de 2de sig? - - - duo illi?
- - pise, - - I eder? - - exuitis vos?
- - pisik, - - I 2de eder? - - - - vos duo?

Si

ative.

æteritum:	Futur. prim.	Futurum fecund.
attaratiguk,	Mattaifoatiguk,	Mattaromarpatiguk.
- rivtiguk,	- - autiguk.	- - - pautiguk.
- ratiguk,	- - atiguk,	- - - patiguk.
- ratiguk,	- - atiguk,	- - - patiguk.
- rivfiguk,	- - aufiguk,	- - - paufiguk.
- rivtiguk,	- - atiguk,	- - - pautiguk.
mikatigftk,	Senneifoaguk,	Irfigifegatiguk.
&c.	&c.	&c.

ve.

attangikatiguk,	Mattaifingilatiguk,	Mattaromangilatiguk.
&c.	&c.	&c.

terrogativus.

Modus hic Indicativo propemodnm refpondet habita literas ratione, non vero refpectu foni; accentus enim ultimam femper cadit, nonnullis tamen in locis ab Anagia Indicativi recedit, ut ex fequentibus patet:

ative.

entium.

attartok,	Mattaifoa,	Mattaromarpa.
- totit,	- - foit,	- - - pit.
- tut,	- - fapet,	- - - pet.
- tuk,	- - fapek,	- - - pek.
- tufe,	- - fovife,	- - - pife.
- tutik,	- - fovifik,	- - - pifik.

Sic. Ermikpa?

Egipa.

De som endes paa ok tager v, til sig i den ande Person i Singul. Dual. og Plurali, for ved Suffixa, f. Pyok, Pivit, Pivise, Pivisik.

Nega

Præsens.

Mattangila, afklæder han sig ikke? anne exuit se?

De øvrige følger Flexion Indicativi Negativi; Me dersom der er Spørsmaal: Hvorfor giorde du det ikke Da endes Interrogativus Negativus ligesom Interogat vus Affirmativus saaledes:

Mattangipa?
- - - pit
- - - pet
- - - pek
- - - pise
- - - pisik.

Saag? eller og Saagme Mattangipa?
&c.

Cum Suffixis Agent

Affir

Mattarpau? afklæder hand ham? num exuit illum?

- - piuk?	- - du	- - - exuis - -
- - parsuk,	- - de	- - - - exuunt -
- - pekko?	- - de 2de	- - - ille 2 - -
- - pisiuk?	- - J	- - exuitis - -
- - piko?	- - J 2de	- - vos 2 - -

Sic. Ermipau,

&c.

Ne

mikſok,	Senneiſoa,	Irſigiomarpa.
&c.	&c.	&c.

Quæ in ok deſinunt, in ſecunda perſ. Singul. Dualis , Pluralis v. ante Suffixa, adſciſcunt, ut: Pyok, Pivit, ivit, Pivife, Pivifik.

ive.

ræteritum:	Fut. prim.	Futurum ſecund.
Iattangitſok,	Mattaiſingila,	Mattaromangila?

Cætera Flexionem Indicativi Negativi ſequuntur; at quæſtio fuerit: Quidni illud feciſti? Tum Interrogavus Negativus more Interrogativi Affirm. modo ſequenti erminatur.

Iattangitſok,	Mattaiſingipa,	Mattaromangipa?
&c.	&c.	&c.

x Patientium.

native.

Iattara?	Mattaiſoau?	Mattaromarpau?
- rit?	- - ſoviuk?	- - - piuk?
- ræt?	- - ſoarſuk?	- - - parſuk?
- ræk?	- - ſoekko?	- - - pekko?
- rikſe?	- - ſoviſiuk?	- - - piſiuk?
- riktik?	- - ſoiko?	- - - piko?
gika, Piga?	Senneiſoau,	Irſigiomarpau,
&c.	&c.	&c.

ti-

Nega-

Mattangipau?

Saag. Mattangipau?

Affir-

Præſens:

Mattarpátit, afklæder hand dig? num exuit te?
- - patit, - - de - - - exuunt - -
- - patit, - - de 2de - - - 2 illi - -

Sic. Emikpatit.

Nega-

Mattangilatit,

Affir-

Mattarpanga? afklæder hand mig? num exuit me?
- - pinga? - - du - - - exuis - ?
- - panga? - - de - - - exuo - ?
- - painga? - - I 2de - - exunt - ?
- - piſinga, - - - I - - - exuitis - ?
- - pitinga? - - de 2de - - vos 2. - ?

Sic. Ermikpanga?

Nega-

Mattangilànga,

Affir-

Mattarpagit? afklæder hand dem? num exuit illos?
- - pigit, - - - du - - - exuis - ?
- - patigit? - - - de - - - - exuunt - ?
- - patigit? - - de 2de - - duo illi - ?

Mat-

ve.

attangika?	Mattaifingilau?	Mattaromangilau?
- -	Saag. Mattaifingipau?	Saag. Mattaromangipau?

iative.

ræteritum.	Fut. prim.	Fut. Secund.
lattaratit?	Mattaifoatit?	Mattaromarpatit?
- ratit?	- - foatit?	- - - patit?
- ratit?	- - foatit?	- - - patit?
gikatit,	Senneifoatit,	Irfigiomarpatit.

ive.

lattangikatit,	Mattaifingilatit,	Mattaromangilatit.

iative.

lattaranga?	Mattaifoanga?	Mattaromarpanga?
- ringa?	- - - inga?	- - - pinga?
- ranga?	- - - anga?	- - - panga?
- rainga?	- - - anga?	- - - painga?
- rivfinga?	- - - ifinga?	- - - pifinga?
- rivtinga?	- - - itinga?	- - - pitinga?
gikanga,	Senneifoanga,	Irfigiomarpanga?

ive.

Mattangikanga,	Mattaifingilanga,	Mattaromangilanga?

native.

Mattarei?	Mattaifoagit?	Mattaromarpagit?
- ritit?	- - foigit?	- - - pagit.
- reit?	- - foatigit?	- - - patigit.
- reit?	- - foatigit?	- - - patigit.

Mat-

Præsens:

Mattarpisigit? afklæder I dem? num exuitis illos?
- - pisigik? - - I 2de - - - vos duo - ?
Sic. Ermikpagit,

Nega-

Mattangilagit,

Affir-

Mattarpagik, afklæder hand de 2de? num exuit 2 illos?
- - pigik? - - du - - - exuis - - ?
- - patigik? - - de - - - exuunt - ?
- - patigik? - - de 2de - - - 2. illi - - ?
- - pisigik? - - I - - - exuitis - - ?
- - pisigik? - - I 2de - - - vos 2. - - ?
Sic. Ermipagik,

Nega-

Mattangilagik,

Affir-

Mattarpase, afklæder hand eder? num exuit vos?
- - pase? - - de - - - exuunt - ?
Sic. Ermikpase,

Nega-

Mattangilase,

Affir-

Mattarpatik, afklæder hand eder 2de? num exuit vos duos?
- - patik? - - - de - - - - exuunt - - ?
Sic. Ermikpatik.

Ne-

ræteritum:	Futur prim.	Fut secund.
lattarese?	Matteisoisigik?	Mattaromarpisigit.
- retik.	- - soisigik?	- - - pisigik?
giki,	Matteisingilagit,	Mattaromangilagit.

ive.

lattangikei?	Matteisingilagit,	Mattaromangilagit.

native.

lattareik?	Mattaisoagik?	Mattaromarpagik?
- retik?	- - soigik?	- - - pigik?
- ratigik?	- - soagik?	- - - pagik?
- ratigik?	- - soagik?	- - - pagik?
- resik,	- - soisigik?	- - - pisigik?
- retik?	- - soitigik?	- - - pitigik?
gikek,	Pissoagik,	Irsigiomarpagik?

ive.

lattangikigik?	Matteisingilagik?	Mattaromangilagik?

native.

lattarase?	Matteisoase?	Mattaromapase?
- rase?	- - soase?	- - - pase?
igase,	Egisoase,	Senneiomarpase.

ive.

lattangikase,	Mattaisingilase,	Mattaromangilase.

native.

lattaratik?	Mattaisoatik?	Mattaromarpatik?
- ratik?	- - soatik?	- - - patik?
gikatik,	Senneisoatik,	Irsigiomarpatik.

Nega

Mattangilatik,

Affir

Præsens:

Mattarpatigut?	afklæder hand os?	num exuit nos?
- - pautigut?	: : du : : :	exuis - ?
- - patigut?	: : de : : : :	exuunt - ?
- - patigut?	: : de 2de : :	2 ille - ?
- - pausigut?	: : : J : : :	exuitis - ?
- - pautigut?	: : J 2de : : :	vos 2. - ?

Sic. Ermikpatigut,
&c.

Nega

Mattangilatigut,
&c.

Affir-

Mattarpatiguk?	afklæder hand os 2de?	num exuit nos 2
- - pautiguk?	: : du : : : :	exuis -
- - patiguk?	: : : de : : : :	exuunt -
- - patiguk?	: : de 2de : : : :	2. illi -
- - pausiguk?	: : J : : : :	exuitis -
- - pautiguk?	: : J 2de : : : : :	nos 2. -

Sic. Ermikpatiguk,
&c.

Nega-

Mattangilatiguk,
&c.

Im-

ve.

attangikatik,	Mattaiſingilatik,	Mattaromangilatik.

ative.

ræteritum:	Futur. prim.	Futur. ſecund.
lattaratigut?	Mattaiſoatigut?	Mattaromarpatigut?
- rivtigut?	- - autigut?	- - - pautigut?
- ratigut?	- - atigut?	- - - patigut?
- ratigut?	- - atigut?	- - - patigut?
- rivſigut?	- - auſigut?	- - - pauſigut?
- rivtigut?	- - autigut?	- - - pautigut?
gikatigut,	Senneiſoatigut,	Irſigiomarpatigut.
&c.	&c.	&c.

ive.

lattangikatigut,	Mattaiſingilatigut,	Mattaromangilatigut.
&c.	&c.	&c.

ative.

lattaratiguk?	Mattaiſoatiguk?	Mattaromapartiguk?
- rivtiguk?	- - autiguk?	- - - pautiguk?
- ratiguk?	- - atiguk?	- - - patiguk?
- ratiguk?	- - atiguk?	- - - patiguk?
- rivſiguk?	- - auſiguk?	- - - pauſiguk?
- rivtiguk?	- - autiguk?	- - - pautiguk?
gikatiguk,	Senneiſoatiguk?	Irſigiomarpatiguk?
&c.	&c.	&c.

ive.

lattangikatiguk,	Mattaiſingilatiguk,	Mattaromangilatiguk.
&c.	&c.	&c.

Mo-

Imperativu

Forma Imperativi ere tvende Slags: Den ene ind-holder ikke saa meget en Befalning, og at det strax skal ske som en høflig Erindring, at det maae skee, s. s. Ermina den anden er mere befalende, at det maae skee strax: Mattarit.

Form

Cum Suffixi

Affir

Mattarpa, klæd dig af,
- - risc, : : eder : :
- - risik, : eder 2de :

Sic. Ermina, Egina,

Nega

Mattangina, klæd dig ikke af,
- - isitse, : eder : : :
- - isitik, : eder 2de : :

Denne Forma har ingen Suffixa Patientium.

Form

I at danne Imperativum beholder den første Conjugation sit Mærke-Bogstav r, s. s. Mattarit; Men i den anden Conjugation forandres k til g, s. s. Ermigit, I den tredie Conjugation antages t for ved Suffixum, s. s. Egitik Pyok faaer Peet i den anden Person i Singulari, og s for ved Suffixum i den anden Person i Duali og Plurali, s. s. Pisitse. den fierde Conjug. antager i til sit g for Suffix. Patient. saasom: Irsigisiuk. See I paa ham.

I Ne-

lodus.

Forma Imperativi duplex eſt; aut enim quandam invol-
t civilitatem, ut juſſum non ita ſtatim fieri debeat, v.
Ermina; aut magis imperans eſt, & mandatum illico
equendum innuit, ut Mattarit.

rior.
gentium.
ative.

ue te.
uite vos.
s 2. exuite vos.
nnenna, Pinna.

ve.
le te exuere.
lite vos -
- vos 2. -

Forma hæc Suffixis Patient. caret.

ſterior.

Prima Conjugatio in formando Imperativo literam
aracteriſticam r retinet, ut: Mattarit; at in ſecunda
onjugatione k in g mutatur, ut: Ermigit. T in tertia
onjug. ante Suffixum aſſumitur, v. gr. Egitit. Pyok in
cunda perſ. Singul. Peet, & ſ ante Suffixum, in ſecunda
rſ. Dualis & Pluralis, habet, ut: Piſitſe. Quarta
onjug. ante Suff. Patient. i ante g aſſumit ut Irſigiſiuk
m intuimini.

I Negativo beholder den förste Conjugation sit Mærk
Bogstav r og antager iarau s. s. Mattariaraunek. I de
anden Conjugation omskiftes Mærke-Bogstaven k til g
og for Suffixa, saavel Agentium som Patientium, sette
iarau, s. s. Ermigiaraunek. Den tredie Conjugation an
tager f og ts for ved arau Pisauraunek Egitsaraunek. De
fierde faaer allene iarau, s. s. Irsigiaraunek.

Præ

Cum Suffixi

Affirmative:

Mattarit, afklæd dig,
- - ritse, - - eder
- - ritik, - - eder 2de

Cum Suffixis

Mattaruk, afklæd du ham,
- - nga, - - mig
- - kit, - - dem
- - kik, - - de 2de
- - rtigut, - - os
- - rtiguk, - - os 2de

Mattarsiuk, afklæd I ham,
- - singa, - - mig
- - sigit, - - dem
- - sigik, - - de 2de
- - tigut, - - os
- - tiguk, - - os 2de

Mattak-

Negativum primæ Conjugationis literæ characteri-
cæ r quam retinet, addit iarau, ut: Mattariaraunek.
cundæ Conjugationis litera characteriftica k in g muta-
r, & ante Suffixa, tam Agentium quam Patientium,
rau ponitur, ut: Ermigiaraunek Tertia Conjugatio f v.
ante arau adfcifcit Pifaraunek Egitfaraunek in quarta
onj. iarau tantum affumitur f ut: Irigifiaraunek.

ns:
gentium.

	Negative:
exue te.	Mattariaraunek.
exuite vos.	- - - - nafe.
vos 2. exuite vos.	- - - - natik.

gent. & Patientium.

exue illum.	Mattariaraunago.
- - me.	- - - nanga.
- - illos.	- - - nagit.
- - 2. illos.	- - - nagik.
- - nos.	- - - nata,
- - nos duos.	- - - nanuk.
exuite illum.	Mattariaraunago.
- - me.	- - - nanga.
- - illos.	- - - nagit.
- - 2. illos.	- - - nagik.
- - nos.	- - - nata.
- - nos duos.	- - - nanuk.

 Matta-

Mattakko, afklæd I 2de ham,
- - rtinga, - - - mig
- - rkik, - - - - dem
- - rkik, - - - - de 2de
- - rtigut, - - - os
- - rtiguk, - - - os 2de

Fut. Imperat. er den samme som Indicativi.

Modu

Forma Permissivi er ligeledes to Slags; den først indeholder tillige en Befaling, og i den anden begieres lige som Tilladelse til hvad man vil giøre. I den første Flexion beholder den første Conjug. sit Mærke-Bogstav r, men i den anden Conj. omskiftes K til g, og begge antager l i alle Num. forved Suff. Agent. og Patient. Den tredie Conjug. faar ligeledes l, og hvor den foregaaende Vocal er y forandres den til i og a til e saasom: af Pyok bliver Pillanga, Assavok Assellanga. Men den fierde Conjug. antager il for Suff. saasom: Irsigilanga af Irsigau.

Men i Negatio forandrer den første og anden Conjug. deres Mærke-Bogstav r og k til ngi. Den tredie Conjugat. antager og ngi, og den foregaaende Vocal forandres, neml. y til i, og a til e. Men den fierde Conjugat. beholder sit g og antager i for ngi.

Præ-
Forma
Cum Suffixis

Affirmative.

Mattarle, lad ham afklæde sig,
- - langa, lad mig - - mig,

Mattar

vos 2, exuite illum.	Mattariaraunago.
- - - - - me.	- - - - nanga.
- - - - illos.	- - - nagit.
- - - - 2. illos.	- - - nagik.
- - - - nos.	- - - nata.
- - - - nos duos.	- - - naunuk.

Fut. Imperat. idem est ac Indic.

ermissivus.

Forma Permissivi etiam est Duplex, Prior cum Per-
issione Mandatum simul involvit, Posterior vero inprimis
rmissionem Alterius ad rem peragendam respicit: In
iori Flexioni litera Charact. Primæ Conj. r, retinetur
l in Secunda Conj. k in Socium g mutatur in omnibus
meris ante Suff. Agent. & Pat. Tertia Conjug. Simi-
er l, adsciscit, præcedente vocali, ubi fuerit y in i &
n e, mutata, ut: ex Pyok fit Pillanga, Assavok,
selanga: Quarta vero Conj. il ante Suffixa assumit,
: Irsigillanga ab Irsigau.

In Negativo vero Prima & Secunda Conjugat. lite-
characteristicas r & k in ngi mutant. Tertia Conjug.
am ngi assumit, præced. voc, y in i, & a in e muta-
Sed quarta Conjugat. suum retinet g, i ante ngi as-
nto.

ns

ior.

gentium.

	Negative.
exuat se.	Mattangile.
exuam me.	- - - langa.

 exuant

Mattarlit, lad dem afklæde sig,
- - lik, - de 2de - - sig,
- - lata, - os - - os,
- - lanuk, - os 2de - - os 2de

Cum Suffixis Agent

Affirmative.

Mattarliuk, lad ham afklæde ham
- - rlago, - mig - - - -
- - rlirsuk, - dem - - - -
- - rliko, - - de 2de - - - -
- - rlarput, - os - - - -
- - rlarpuk, - os 2de - - -
Sic. Ermigliuk,

Mattarlisit, lad ham afklæde dig,
- - laukit, - mig - - - -
- - lisit, - dem - - - -
- - lisit, - de 2de - - - -
- - lautigit - os - - - -
- - lautikik - os 2de - - -
Sie. Ermiglisit.

Mattarlinga, lad ham afklæde mig,
id. - dem - - - - -
id. - de 2de - - - -

Mattarligit, lad hand afklæde dem,
- - laka, - mig - - - -
- - lisigit, - dem - - - -
- - lisigit, - de 2de - - - -

Mattar

exuant se.	Mattangilˌt.
- - 2. illi.	- - - lik.
exuamus nos.	- - - lata.
- - - nos 2.	- - - lanuk.

x Patientium.

Negative.

exuat Illum.	Mattangiliuk.
exuam - -	- - - lago.
exuant - -	- - - lirsuk.
2. illi exuant -	- - - liko.
exuamus - -	- - - larput.
nos 2. exuamus -	- - - larpuk.
- - - -	Sennengiliuk &c.
exuat Te.	Mattangilisit.
exuam - -	- - - laukit.
exuant - -	- - - lisit.
2. illi exuant -	- - - lisit.
exuamus - -	- - - lautigit.
nos 2. exuamus -	- - - lautikit.
	Irsigingersit &c.
- - - -	
exuat Me.	Mattangilinga.
exuant - -	idem.
2. illi - -	idem.
exuat Illos.	Mattangiligit.
exuam - -	- - - laka.
exuant - -	- - - ligigit.
2 illi exuant - -	- - - id.

exua-

Affirmative.

Mattarlavut, - lad os afklæde dem,
- - lavut, - os 2de - - -
Sic. Ermigligit &c.

Mattarligik, lad ham afklæde de 2de
- - laka, - mig - - - -
- - lisigik, - dem ell. de 2de. -
- - lavuk, - os ell. os 2de. - -
Sic. Ermigligik.

Mattarlese, lad ham afklæde eder,
- - lause, - mig - - - -
- - lese, - dem - - - -
- - lisik, - de 2de - - - -
- - lause, - os - - - -
- - lause, - os 2de - - - -
Sic. Ermiglese &c.

Mattarlisik, lad ham afklæde eder 2de,
- - lautik, - mig - - - -
- - lisik, - dem - - - -
- - lisik, - de 2de - - - -
- - lautik, - os - - - -
- - lautik, - os 2de - - - -
Sic. Ermiglisit &c.

Mattarlisigut, lad ham afklæde os,
- - lisigut, lad dem - - -
- - lisigut, - de 2de - - -
Sic. Ermiglisigut &c.

Matta-

Negative.

exuamus illos.	Mattangílavut.
nos 2. exuamus - -	- - - lavuk.
	Sennengeligit &c.
Exuat Illos 2.	Mattangiligik,
exuam - -	- - - laka,
exuant v. 2. illi	- - - lisigik,
exuamut v. nos 2.	- - - lavut.
exuat vos.	Mattangílese.
exuam - -	- - - lause.
exuant - -	- - - lise.
2. illi exuant -	- - - lisik.
exuamus - -	- - - lause.
nos 2. exuamus -	- - - id.
	Pingilese &c.
exuat vos 2.	Mattangílisik.
exuam - -	- - - lautik.
exuant - -	- - - lisik.
2. illi exuant -	- - - lisik.
exuamus - -	- - - lautik.
nos 2. exuamus	- - - id.
	Irsigingilesik &c.
exuat nos	Mattangílisigut.
exuant - -	idem.
2. illi exuant -	idem.
	Pingilisigut &c.

Mattarlisiguk, lad ham afklæde os 2.
- - lisiguk, - dem - - - -
- - lisiguk, - de 2de - - - -
Sic. Ermiglisiguk,

Ved denne 1. Form er endnu sat merke, at naar der ikke forlanges, at noget skal skee just strax, men overlades til en andens Behag, som har Deel i Gierningen, da bliver l tillagt for L i de tvende første Conjug., og k lit: Charact. til den anden Conjug. forandres til g; Men den tredie og fierde Conjug. antager gi for l. Og det skeer allene i 3. Pers. Singul. Dual. og Plural. hvad Suffixa de end ellers tiltager sig saasom:

Cum Suffixis

Mattarile, lad ham afklæde sig, (sc. om hand vil.)
- - rilit, lad dem : : : sig : : : : :
- - rilik, lad de 2de : : sig : : : : :
Sic. Ermigile, Pigile,

Cum Suff. Agent.

Mattariliuk, lad ham afklæde ham, : : :
- - rilirsuk, lad dem : : ham : : : :
- : riliko, lad de 2de : : ham : : : :
Sic. Ermigilirsuk, Pigilirsuk, Egigilirsuk,]
&c. &c. &c.

Mattarilisit, lad ham afklæde dig, : : : :
- - rilisit, lad dem : : dig : : : :
- - rilisit, lad de 2de : : dig : : : : :
Sic. Ermigilisit, Pigilisit, Egigilisit,
&c. &c. &c.

Matta-

exuat nos 2.	Mattangilifiguk.
exuant - -	idem.
2. illi exuant - -	idem.
	Sennengiliguk &c.

Priori hac Forma Adhuc notandum venit, fi Res per-
genda non pro juffu, fed. Lubitu alterius fieri debeat
unc i anteponitur L in prima & fecunda Conjugat., &
lit. char. fecundæ Conjug. mutatur in g, in tertia
ero & quarta Conjug. gi ante l affumto. Hocque non
ı ufu eft, nifi in tertia Perf. Sing. Dual. & Plur. quæ-
unque fibi adfcifcunt Suffixa ut:

ıgentium:

exuat fe (fc. fi lubet:)
exuant fe. - - - -
duo illi exuant fe. - -
Egigile &c.

x Patientium.

exuat eum. - - - -
exuant eum - - - -
duo illi exuant eum - - -
Sennegilirfuk, Irfigigilirfuk.
&c. &c.
exuat te. - - - -
exuant te - - - -
duo illi exuant te - -
Sennegilifit, Irfigigilifit.
&c. &c.

exuat

Mattarilinga, lad ham afklæde mig, : : : :
- - rilinga, lad dem : : mig : : : :
- - rilinga, lad de 2de : : mig : : : :
Sic. Ermigilinga, Pigilinga, Egigilinga,
&c. &c. &c.

Mattarligit, lad ham afklæde dem, : : : :
- - riligit, lad dem : : dem : : : :
- - riligit, lad de 2de : : dem : : : :
Sic. Ermigiligit, Pigiligit, Egigiligit,
&c. &c. &c.

Mattarilise, lad ham afklæde eder, : : : :
- - rilise, lad dem : : eder : : : :
- - rilise, lad de 2de : : eder : : : :
Sic. Ermigilise, Pigilise, Egikilise,
&c. &c. &c.

Mattarilisigut, lad ham afklæde os, : : : :
- - rilisigut, lad dem : : os : : : :
- - rilisigut, lad de 2de : : os : : : :
Sic. Ermigilisigut, Pigilisigut, Egigilisigut,
&c. &c. &c.

Not. Dual Pat. er ligesom Plur. Pat. allene at den merkes med k i Enden, og hvor Vocal e gaaer foran forandres den til i saasom: Mattariligik, lad ham afklæde de tvende &c. Mattarilisik, lad ham afklæde eder tvende &c. Mattarilisiguk, lad ham afklæde os tvende &c.

De øvrige Pers. Agent. enten de bruges uden eller med Suffix. Pat. lider ingen Forandring, uden allene 1. Pers. Plur. uden Suff. Pat. og 1. Pers. Dual. og Plur. med Suff. 3. Pers. Sing. og Plur. Pat. s. s. Mattarta, eller Matarisa,

exuat me - - - -
exuant me - - - -
duo illi exuant me - -
Sennegilinga, Irfigigilinga,
&c, &c,

exuat eos. - - - -
exuant eos - - - -
duo illi exuant eos - - -
Sennegiligit, Irfigigiligit,
&c, &c,

exuat vos - - - -
exuant vos - - - -
duo illi exuant vos - - -
Sennegilife, Irfigigilife.
&c. &c.

exuat nos - - - -
exuant nos - - - -
duo illi exuant nos - - -
Sennegilifigut,
&c.

Not. Dual. Pat, non. differt a Plur. Pat , nifi quod k fine notetur, voc. ubi fuerit, in i mutata, ut ; Mattariligik, xuat duos illos &c. Mattarilifik exuat vos duos &c. Matrilifiguk, exuat nos duos &c.

Cæteræ Perf. Agent. fine vel cum Suffixis Pat. adhitæ nullam fubeunt mutationem, nifi 1. Perf. Plur fine ff. Pat., utiet 1. Perf. Dual. & Plur. cum Suffix. 3. rf. Sing. & Plur. Pat. ut Mattarta v. Mattarifa. Exuaimus

tarisa, som lad os klæde os af, (om I saa synes, vil vi a
klæde os.) Mattarilarput, v. Mattartigo, lad os afklæ
ham. Mattarilavut, Lad os eller os tvende afklæde den
Samme skeer og i den anden Conjugat. Og Negativu
bliver her den samme som forhen.

Form

Denne Forma dannes af Imperativo Mattarna o
bruges allene i 1. Person Sing. Dual. og Plur. baade ude
og med Suffixa Pat. saasom:

Cum Suffixi

Affirmative.

Mattarnaunga, lad mig afklæde mig
- - naugut, - os - - - os
- - nauguk - os 2de - - -
Sic. Erminaunga &c.

Cum Suffixi

Mattarnago, lad mig afklæde ham,
- - nakput - os - - - -
- - nakpuk - os 2de - - - -
Sic. Erminago &c.
Mattarnagit, lad mig afklæde dig,
- - nautigit - os - - - -
- - nautikit - os 2de - - -
Sic. Erminagit &c.
Mattarnaka, lad mig afklæde dem,
- - nauuk - os - - - -
- - nauuk - os 2de - - -
Sic. Ermignaka &c.

Mat

mus nos (ſc. ſi placet.) Mattarilarput, v. Mattartigo, xuamus eum. Mattarilavut. Nos v. nos duo exuamus os. Sic etiam in cæter. Conjugat. Negativus hic idem t ac antea.

Poſterior.

Forma hæc derivatur ab Imperativo Matterna & non uſu eſt niſi in 1. Perſ. Sing. Dual. & Plur. tam ſine iam cum Suffixis Patientium ut:

gentium.

	Negative.
exuam me	Mattanginaunga.
exuamus nos	- - - naugut.
nos 2 exuamus nos	- - - nauguk.
	Irſiginginaunga &c.

gentium & Patient.

exuam illum.	Mattanginago.
exuamus - -	- - - nakput.
os 2. - - -	- - - nakpuk.
	Piginginago &c.
exuam te.	Mattanginagit.
exuamus -	- - - nautigit.
os 2. - - -	- - - nautikit.
exuam illos.	Mattanginaka-
exuamus - -	- - - navut.
os 2. - - -	- - - navuk.

Affirmative.

Mattarnaufe, lad mig afklæde eder
- - nautik - - - - - - 2i
- - nautik - os - - - eder
- - nautik, - - - - - - 2i
ic. Ermignaufe &c.

Modu

Den tredie Person i Singulari og Plurali er dobbelt. Den første som er betegnet med (1. a.) bruges, naar der er ikkuns een som giør noget, f. Ex. Hanese Mattarame in narpok, da Hans havde klæd sig af lagde hand sig ned. Hanesikut Mattaramik innarput, da Hanses Huusfolk havde klæd sig af lagde de sig ned. Mens den anden som er mærket med (2. a.) bruges naar der er tvende som giør noget, f. f. Pauia Mattarmet Pele ningekpok, Peder blev vred for di Paul klædte sig af. Pauiakut mattarmeta Pelikut ningek put, Peder og hans Huus blev vred fordi Pauls Fol klædde sig af.

Futurum primum og secundum flecteres aldeles efte Præsentis og Præteriti form, f. Ex. Ermisigame &c.

Verbum Negativum efterfølger Verbi Affirmativ Flexion, alleene at Negativi Mærketegn bliver i agttaget og de Bogstaver ngin forved Suffixum tillagte, f. Ex. Mat tanginama. Mattaisinginama, &c.

Den første Form af Conjunctivo bruges naar Me ningen er: Der, da, fordi, efterdi.

For

	Negative.
Exuam vos.	Mattanginaufe.
- - vos 2.	- - - nautik.
exuamus vos	- - - naufe.
- - vos 2.	- - - nautik.
	Piginginaufe &c.

onjunctivus.

Tertia Perf. Singul. & Pluralis eft duplex; Prior, a) notanda, unico Agente adhibetur, ex. gr. Hannefe attarame innarpok, Johannes, cum fe exuisset, cubitum t. Hanefikut Mattaramik innarput, Domeftici Johannis, m fe exuiffent, cubitum iverunt. Pofterior vero, a) notanda, ubi duo fuerint agentes, ufurpatur, ut: uia mattarmet Pele ningekpok, Petrus iratus eft, cum ulus fe exuiffet. Pauiakut mattarmeta Pelikkut ningek-t, Petrus & familia ejus irati funt, cum fe exuiffent meftici Pauli.

Futurum primum & fecundum in omnibus juxta for-m Præfentis & Præteriti flectuntur, ex gr. Ermifigame &c.

Verbum Negativum non difcedit à Flexione Verbi irmativi, dummodo obfervetur character negativi, ngin, e Suffixum, addatur ex. gr. Mattanginame. Mattaifin ame &c.

Prior Conjunctivi forma in ufu eft quando fenfus Cum.

H Con-

Forma prio[r]

Cum Suffixi[s]

Præsens & Præteritum.

Mattaramme, 1. a. - - rmet, 2. a.	fordi hand afklæder sig,	
- - raüit,	: : du : : : dig	
- - rama,	: : jeg : : : mig	
- - ramik, 1. a - - rmata, 2. a.	: : de : : : sig,	
- - rmanik,	: : de 2de : : sig	
- - raufe,	: : J : : : eder	
- - rautik,	: : J 2de : : :	
- - rauta,	: : vi : : : og	
- - raunuk,	: : vi 2de : : : :	

Sic. Ermikame, Eginame,

Cum Suffixis

Præsens & Præteritum.

Mattaraminuk, 1. a. - - rmago, 2. a.	fordi hand afklæde ham,
- - rauko,	: : du : : : :
- - rauko,	: : jeg : : : :
- - ramiko, 1, a. - - rmarfuk, 2. a.	: : de : : : :
- - ramiko,	: : de 2de : : :
- - raufiuk,	: : J : : :
- - rautigo,	: : vi : : : :

Sic. Ermigamiuk,

Nega-

Mattanginamiuk, H

Affir-

Conjunctivi.
gentium.

	Futurum 1.	Futurum. 2
um exuat se.	Mattaisegame,	Mattaromarame.
	- - samet,	- - - marmet.
exuas te.	- - segauit,	- - - marauit.
exuam me.	- - segama,	- - - marama.
exuant se.	- - segamik,	- - maramik.
	- - sameta,	- - marmeta.
2 illi - -	- - samanik,	- - manik.
exuitis vos.	- - segause,	- - marause.
s 2 - - vos 2.	- - segautik,	- - marautik.
exuimus nos.	- - segauta,	- - marauta.
s 2 - - nos 2.	- - segaunuk,	- - maraunuk.

game, &c.

gentium & Patientium.

	Futur. 1.	Futur. 2.
m exuat illum.	Mattaisegamiuk,	Mattaromaramiuk.
	- - samago,	- - - rmago.
exuas - -	- - sagauko,	- - - rauko.
exuam - -	- - id.	- - - id.
exuant - -	- - segamiko,	- - - ramiko.
	- - samarsuk,	- - - rmarsuk.
2 illi exuant -	- - samarsuk,	- - - idem.
exuatis - -	- - segausiuk,	- - - rausiuk.
exuamus -	- - - sagautigo,	- - - rautigo.

Pigamiuk &c.

re.

ginamiuk &c.

Præsens & Præteritum.

Affi

* Mattarmane, fordi hand afklæder ham,
- - - rangne, ; ; du ; ; ; ;
- - - raune, ; ; jeg ; ; ; ;
- - - rmane, ; ; de ; ; ; ;
- - - rmagne, ; ; de 2de ; ; ; ;
- - - rausigne, ; ; J ; ; ; ;
- - - rautigne, ; J 2de ; ; ; ;
- - - rautigne, ; ; vi ; ; ; ;
- id. ; vi 2de ; ; ; ;

Forskiellen paa denne og den foregaaende flexion hvor Persona Patiens er 3. Singul. i begge, sees beest af sø de Exempler.

Mattarmane ningekpok, hand (A) er vred for hand (B) klæde ham af. Derimod naar det heder eft den foregaaende flexion:

Mattarmago ningekpok, da er Meningen denne: Ha (A) er vred fordi hand (B) afklæde ham (C).

Ligeledes har det sig med de tvende efterfølgen flexioner som har Pers. Pat. 3. Plur. og ere merkede ligeso de ovenmelte med *.

Nega

Mattangimane, Erningimane.

Affi

	Fut. 1.	Fut. 2.
native.		
Cum exuat Ipſum.	Mattaiſamane.	Mattaromármane.
- exuas - -	- - ſegagne,	- - - rangne.
- exuam - -	- - ſegaune;	- - - raune.
- exuant - -	- - ſagmane.	- - - rmangne.
- 2. illi - -	- - ſagmane,	- - - rmagne.
- exuatis - -	- - ſagauſigne,	- - - rauſigne.
- vos 2. - -	- - ſegautingne.	- - - rautigne.
- exuamus - -	- - ſegautigne,	- - - rautigne.
- vos 2. - -	id.	id.

In qvo differt hæc & antecedens Flexio. ubi tertia erſ. Singul. utrobique patitur, ex Seqventibus patet xemplis. ut:

Mattarmane ningekpok. Is (A) iratus eſt, qvia lter (B) exuebat ipſum. (A).

E contrario, cum juxta priorem Flexionem eſſet: lattarmago ningekpok, tunc Senſus eſt. Ille (A) offenſus ſt, qvia Alter (B) exuebat tertium (C).

Idem etiam obſervatur ſeqventibus duab. Flexionius, ubi Perſon. Pat. eſt 3. Plur. Quæ una cum nuperm dicta Flex. Signo * notatæ ſunt.

ive.

Piſingimane. Irſigiomángimane.

Præsens & Præteritum.

Affir

Mattaramisit, 1. a. / - - rmatit, 2. a	fordi hand afklæder dig,
- - raukit,	: : jeg : : : :
- - ramisit, 1. a. / - - rmatit, 2. a.	: : de : : : :
- - rmatit,	: : de 2de : : : :
- - rautigit,	: : vi : : : :
- - rautikit,	: : vi 2de : : : :
Sic. Ermigamisit,	

Neg

Mattanginamisit,

Affi

Mattaraminga, 1. a / - - rmanga, 2. a.	fordi hand afklæder m
- - rangma,	: : du : : :
- - raminga, 1. a. / - - rmanga, 2. a.	: : de : : :
- - rmanga,	: : de 2de : : :
- - rausinga,	: : J : : : :
- - - tinga,	: : J 2de : : :
Sic. Ermigaminga.	

Neg

Mattanginaminga,

Af

	Futut. 1.	Futur. 2.
native.		
Cum exuat te	Mattaiſagamiſit,	Mattaromaramiſit.
	- - ſamaſit,	- - - ramatit.
- exuas -	- - ſagaukit,	- - - raukit.
- exuant -	- - ſagamiſit,	- - - ramiſit.
	- - ſamatit,	- - - rmatit.
- 2 illi - -	- - ſamatit,	- - - id.
- exuamus -	- - ſagautigit,	- - - rautigit.
- nos 2. - -	- - ſagutikit,	- - - tikit.
Pigamiſit &c.		

ive.

Erminginamiſit &c.

native.		
Cum exuat me	Mattaiſagaminga,	Mattaromaraminga.
	- - ſamanga,	- - - rmanga.
- exuas -	- - ſagangma,	- - - rangma.
- exuant -	- - ſagaminga,	- - - raminga.
	- - ſamanga,	- - - rmanga.
- 2 illi - -	- - ſamanga,	- - - id.
- exuatis -	- - ſagauſinga,	- - - rauſinga.
- vos 2. - -	- - tinga,	- - - tinga.
Pigaminga, &c.		

ive.

rminginaminga &c.

mati-

Præsens & Præteritum.

Affir

Mattaramigit, 1. a. ⎫ fordi hand affkæder dem,
- - rmagit, 2. a. ⎭
- - raukit, , , du , , , ,
- - raukit, , , jeg , , , ,
- - ramigit, 1. a. ⎫ , , de , , , ,
- - rmagit, 2. a. ⎭
- - rmatik, , de 2de , , , ,
- - raufigit, , , J , , , ,
- - rautikik, , J 2de , , , ,
- - rautigit, , , vi , , , ,
- - rautikit, , vi 2de , , , ,

Sic. Ermigamigit, &c.

Nega

Mattanginamigit,

Affir

Mattaramigik, 1. a. ⎫ efterdi hand affkæder de 2de
- - rmagik, 2. a. ⎭
- - raukit, , , du , , , ,
- - raukit, , , jeg , , , ,
- - ramigik, 1. a. ⎫ , , de el. de 2de , ,
- - rmagik, 2. a. ⎭
- - raufigik, , , J , , , ,
- - rautikik, , , J 2de , , , ,
- - rautigik, , , vi , , , ,
- - rautigik, , , vi 2de , , , ,

Ne-

	Fut. 1.	Fut. 2.
native.		
Cum exuat illos.	Mattaisegamigit,	Mattaromamigit.
	- - samagit,	- - - magit.
- exuas - -	- - sagaukit,	- - - raukit.
- exuam - -	idem.	id.
- exuant - -	- - sagamigit,	- - - ramigit.
	- - samagit,	- - - rmagit.
- 2 illi exuant -	- - samatik,	- - - rmatik.
- exuatis - -	- - sagausigit,	- - - rautikik.
- vos 2 - - -	- - sagautikik,	- - - rautikik.
- exuamus -	- - sagautigit,	- - - rautigit.
- nos 2 - -	- - - tikit,	- - - - kik.
	Pisegamigit &c.	
ive.		
Esminginamigit,	Pinginamigit &c.	
native.		
Cum exuat 2. Illos.	Mattaisegamigik,	Mattaromaramigit.
	- - samagik,	- - marmagik.
- exuas - -	- - segaukit,	- - - raukit.
- exuam - -	id.	id.
- exuant - -	- - segamigik,	- - maramigik.
	- - samagik,	- - marmagik.
- exuam - -	- - segausigik,	- - marausigik.
- vos 2. - -	- - segautikik,	- - marautikik.
- exuamus - -	- - segautigik,	- - - - tigik.
- nos 2. - -	id.	idem.

Præſens & Præteritum.

Nega

Mattanginamigik,

Affir

* Mattarmatik, forbi hand afflæder dem el. de
- - rautik, - - du - - - - - -
id. - - jeg - - - - - -
- - rmatik, - - de - - - - - -
- - rmagtik, - de 2de - - - - -
- - rautik, - - J - - - - -
- - id. - - J 2de - - - - -
- - id. - - vi - - - - - -
- - id. - - vi 2de - - - - -
Sic, Ermigmatik, Pimatik, &c. vid. pag. 116. 117.

Nega

Mattangimatik &c.

Affir

Mattaramiſe, 1. a. } efterdi hand affl. eder
- - rmaſe, 2. a. }
- - rauſe, - - jeg - - -
- - ramiſe, 1. a } - - de - - -
- - rmaſe, 2. a. }
- - rmaſe, - - de 2de - - -
- - rauſe, - - vi - - -
- - rauſe, - - vi 2de - - -
Sic, Ermigamiſe, Pigamiſe.

Nega-

Mattangimaſe &c.

Affir-

	Fut. 1.	Fut. 2.
ive.		
Erminginamigik &c.		
native.		
Cum exuat Ipsos.	Mattaisamatik,	Mattaromarmatik.
- exuas -	- - segautik,	- - - rautik.
- exuam -	id.	idem.
- exuant -	- - samatik,	- - - rmatik.
- 2. illi -	- - sagmatik,	- - - rmagtik.
- exuatis -	- - segautik,	- - - rautik.
- vos 2. -	id.	idem.
- exuamus -	id.	idem.
- nos 2. -	id.	idem.
Mattarmatik.		
tive.		
Ermingimatik &c.		
mative.		
Cum exuat vos.	Mattaisagamise,	Mattaromaramise.
	- - samase,	- - marmase.
- exuam -	- sagause.	- - marause.
- exuant -	- - segamise,	- - marmase.
	- - samase,	- - marmase.
- 2. illi exuant -	id.	id.
- exuamus -	- - sagause.	- - marause.
- nos 2. -	id.	id.
	Senneisegamise.	
tive:		
Mattaissaingimase &c.		

mative.

Præsens & Præteritum.

Affir

Mattaramisik, 1. a.		efferdi hand aff. eder
rmasik, 2. a.		
rautik,	- -	jeg - - - -
ramisik, 1. a.	- -	de - - - -
rmatik, 2. a.		
id.	- -	de 2de - - - -
rautik,	- -	vi - - - -
id.	- -	vi 2de - - - -

Nega

Sic. Mattanginamisik &c.

Affir

Mattaramisigut, 1. a.		da hand afklæder os,
- - rmatigut, 2. a.		
- - rautigut,	- -	du - - -
- - ramisiut, 1. a.	- -	de - - -
- - rmatigut, 2. a.		
- - rmatigut,	- -	de 2de - - -
- - raufigut,	- -	I - - - -
- - rautigut,	- -	I 2de - - - -

Sic. Ermigamisigut.

Nega-

Mattanginamisigut,

Affir-

	Fut. 1.	Fut. 2.
...native:		
...um exuat 2. vos.	Mattaisagamisik,	Mattaromaramisik.
	- - samasik,	- - - - rmasik.
- exuam - -	- - sagautik,	- - - -rautik.
- exuant - -	- - sagamisik,	- - - -ramisik.
	- - samatik,	- - - - rmasik.
- 2. illi exuant -	id.	id.
- exuamus - -	- sagautik,	- - - rautik.
- nos 2. - -	id.	id.

...ive.

Erminginamisik &c.

...native.		
...um exuat nos.	Mattaisegamisigut,	Mattaromaramisigut.
	- - samatigut,	- - - rmatigut.
- exuas -	- - sagautigut,	- - - rautigut.
- exuant - -	- - segamisigut,	- - - ramisigut.
	- - samatigut,	- - - rmatigut.
- 2. illi - -	- - samatigut,	- - - rmatigut.
- exuatis - -	- - segausigut,	- - - rautigut.
- vos 2. - -	id.	idem.

Pimatigut, Irsigimatigut &c.

...ive.

Erminginamisigut &c.

-mative.

Præsens & Præteritum.

Affir

Mattaramisiguk, 1. a.
- - rmatiguk, 2. a. } da hand afklæder os 2de,
- - rautiguk, . . de . . . . .
- - ramisiguk, 1. a.
- - rmatiguk, 2. a. } . . de . . . . .
- - - rmatiguk, . . de 2de . . . .
- raufiguk, . . J . . . . .
- raufiguk, . . J 2de . . . .
Sic. Ermigamisiguk, ... son

Nega

Mattanginamisiguk. &c.

Forma Con

Naar Meningen er: Dersom naar &c. Udi denn
Form beholder og den første og anden Conjugation si
Mærke-Bogstav for Suffixa. Den tredie Conjug. antage
k, eller g, for Suffixa, undtagen i den tredie Pers., hvo
der i Talen indløber 2. som siges at giøre noget, der bortka
fler den igien Bogstaverne k og g for Suffixa, saasom Pipet

Den Fierde Conjugation antager ig for Suffixa; Me
g bortkastes igien i den tredie Person hvor der indløber 2. som
giøre noget, s. s. Irsigipet.

Den første og anden Futurum flecteres aldeles efte
Præsentis og Præteriti form, baade i Affirmativo og
Negativo, f. Ex. Matteisegune. Matteisegokit &c.

Verbun

	Fut. 1.	Fut. 2.
ative.		
um exuat 2. nos	Mattaisegamisiguk,	Mattaromaramisiguk.
	- - samatiguk, - - -	rmatiguk.
exuas - - - -	sagautiguk, - - -	rautiguk.
exuant - -	- - segamisiguk, - - -	ramisiguk.
	- - samatiguk, - - -	rmatiguk.
2. illi - -	idem	idem.
exuatis - - - -	segausiguk, - - -	rausiguk.
vos 2. - - - - -	tiguk, - - -	rautiguk.
Sennegamisiguk,	Pim.	Irsig. &c.

ve.

Mataissenginamisiguk &c.

nctivi posterior.

Quando Sensus est: Si, ubi (Dan. Naar) &c. In c etiam forma prima & secunda Conjugatio literam aracteristicam ante Suffixa retinet. Tertia Conjugatio vel g, ante Suffixa adsciscit, tertiam personam si ceperis, ubi in sermone duo occurrunt Agentes, ibi lites g & k ante Suffixa respuit, ut: Pipet.

Quarta Conjugatio ig ante Suffixa assumit, sed tertia rsona g iterum rejicit quando duo Agentes significantur, : Irsigipet.

Futurum primum & secundum hic iterum à Flexione æsentis & Præteriti prorsus non recedit, & in Affirmao & in Negativo ex. gr. Matteisegune. Matteisegukit. &c.

Flexio

Verbum Negativum ejterfølger i alt flexionem Affi-
mativi.

Præsens & Præteritum.

Affi[rmativ.]

Mattarune, 1. a.] naar hand affklæder sig,
- - rpet, 2. a.]
- - ruit, - - du - - - dig
- - ruma, - - jeg - - - mig
- - runik, 1. a] - - - de - - - sig
- - rpeta, 2. a.]
- - rpanik, - - de 2de - - sig
- - ruse, - - J - - - eder
- - rutik, - - J 2de - - eder
- - ruta, - - vi - - - os
- - runuk, - - vi 2de - - os

Sic. Ermikune, Sennegune,

Nega[tiv.]

Mattangikune, Ermingikune.

Affir[mativ.]

Mattaruniuk, 1. a.] naar hand affklæder han[...]
rpago, 2. a.]
ruko, - - du - - - -
id. - - jeg - - - -
runiko, 1. a.] - - de ell. de 2de - -
rparsiuk, 2. a]
rusiuk, - - J - - - -
rutiko, - - J 2de - - - -
rutigo, - - vi - - - -
rutiko, - - vi 2de - - - -

Sic. E[...]

Flexio Verbi Negativi omnino ſimilis eſt ei quæ in Affirmativo obtinet.

	Fut. 1.	Fut. 2.
native.		
bi ſe exuerit.	Mattaiſegune,	Mattaromarune.
	- - ſapet,	- - - rpet.
- te exueris.	- - ſeguit,	- - - ruit.
- me exuero.	- - ſeguma,	- - - ruma.
- ſe exuerint.	Mattaiſegunik,	- - - runik.
	- - ſapeta,	- - - rpeta.
- 2. illi - -	- - ſapanik,	- - - rpanik.
- exueritis vos.	- - ſeguſe,	- - - ruſe.
- - 2. - -	- - ſegutik,	- - - rutik.
- exuerimus nos -	- ſeguta,	- - - ruta.
- nos 2. - -	- - ſegunuk,	- - - runuk.
Pigune,	Irſigigune &c.	
ive.		
	Mattaiſengikune,	Mattaromangikune.
native.		
bi exuerit Illum.	Mattaiſeguniuk,	Mattaromaruniuk.
	- - ſapago,	- - - rpago.
- exueris - -	- - ſaguko,	- - - ruko.
- exuero - -	id.	id.
- exuerint -	Mattaiſeguniko,	- - - runiko.
	- - ſaparſuk,	- - - rparſuk.
exueritis -	- - ſeguſiuk,	- - - ruſiuk.
- vos 2. - -	- - - tiko,	- - - rutiko.
exuerimus -	- - ſegutigo,	- - - rutigo.
nos 2. - - -	- - - tiko,	- - - rutiko.

Pigau,

Præsens & Præteritum.

Sic. Ermikuniuk.

Neg

Mattangikuniuk,

Affir

Mattarunisit, 1. a. } naar hand afklæder dig
- - rpatit, 2. a }
- - rukit, - - jeg - - -
- - runisit, 1. a. } - - de ell. de 2de - -
- - rpatit, 2. a. }
- - rutigit, - - vi - - - -
- - rutikit, - - vi 2de - - - -
Sic Ermikuniuk, Piguniuk,

Neg

Mattangikuniuk, Ermingikuniuk

Affir

Mattaruninga, 1. a. } naar hand afklæder mi
- - rpanga, 2. a. }
- - rungina, - - du - - -
- - runinga, 1. a. } - - de el. de 2de - -
- - rpanga, 2. a. }
- - rusinga, - - I - - -
- - rutinga, - - I 2de - - - -
Sic, Ermikuninga, Piguninga.

Neg

Mattangikuninga, Ermingikuninga.

Affir

Fut. 1. Fut. 2.

Piguniuk &c.

ive.

Ermingikuniuk.

native.

	Fut. 1.	Fut. 2.
bi exuat Te.	Mattaiſagunifit,	Mattaromarunifit.
	- - ſapatit,	- - - patit.
- exuero -	- - ſagukit,	- - - rukit.
- exurint -	Mattaiſagunifit,	- - - runifit.
	- - ſapatit,	- - - patit.
- exuerimus -	- ſegutigit,	- - - rutigut.
- nos 2. - -	- - ſegutikit,	- - - rutikit.

Irſigiſegunifit &c.

ive.

Sennengikuniuk, Pingikuniuk.

native.

	Fut. 1.	Fut. 2.
bi exuerit Me	Mattaiſaguninga,	Mattaromaruninga.
	- - ſapanga,	- - - rpanga.
- exueris -	- - ſagungma,	- - - rungma.
- exuerint -	Mattaiſeguninga,	- - - runinga.
	- - ſapanga,	- - - rpanga.
- exueritis -	- - ſeguſinga,	- - - ruſinga.
- vos 2. -	- - - tinga,	- - - - tinga.

Senneguninga; Irſigiguninga.

ive.

Pingikuninga; Irſigingikuninga.

Præsens & Præteritum.

Affir

Mattarunigit, 1. a. - - rpagit, 2. a.] naar hand afklæder dem,
- - rukit, , , du , , , ,
- - id. , , jeg , , , ,
- - runikit, 1. a. - - rpatigit, 2. a] , , de , , , ,
- - rusigit, , , J , , , ,
- - rutikit, , , J 2de , , , ,
- - rutigit, , , vi , , , ,
- - rutikik, , , vi 2de , , , ,
Sic. Ermikunigit, Pigunigit,

Nega

Mattangikunigit, Ermingikunigit,

Affir

Mattarunigik, 1. a. - - rpagik, 2. a.] naar hand afklæder de 2de
- - rukik, , , du , , , ,
- - id. , , jeg , , , ,
- - runigik, 1. a. - - rpatigik, 2. a.] , , de , , , ,
- - rusigik, , , J , , , ,
- - rutikik, , , J 2de , , , ,
- - rutigik, , , vi , , , ,
- - rutikik, , , vi 2de , , , ,
Sic. Ermikunigik, Pigunigik,

Nega-

Mattangikunigik, Ermingikunigik.

Affir-

	Futut. 1.	Futur. 2.
native.		
ibi exuerit Illos.	Mattaisegunigit,	Mattaromarunigit.
	- - sapagit,	- - - - rpatigit.
- exueris - -	- - sagukit,	- - - - rukit.
- exuero - -	- - id.	- - - - id.
- exuerint - -	Mattaisegunikit,	- - - - runikit
	- - sapatigit,	- - - - rpatigit
- exueritis - -	- - sagusigit,	- - - - rusigit.
- vos 2. - -	- - sagutikit,	- - - - rutikit.
- exuerimus -	- - sagutigit,	- - - - rutigit.
- nos 2. - - -	- - sagutikik,	- - - - rutikik
Irsigiunigit.		
ive.		
	Pingikunigit,	Irsigingikunigit,
native.		
bi exuerit 2. Illos	Mattaisegunigik,	Mattaromarunigik.
	- - sapatigik,	- - - rpatigit.
- exueris - -	- - sagukik,	- - - rukik.
- exuero - -	- - id.	- - - id.
- exuerint - -	Mattaisagunigik,	- - - runigik.
	- - sapatigik,	- - - rpatigik.
- exueritis - -	- - sagusigik,	- - - rusigik
- vos 2. - -	- - sagutikik,	- - - rutikik
- exuerimus - -	- - sagutigik,	- - - rutikik.
- nos 2. - -	- - sagutikik,	- - - rutikik,
Irsigigunigik.		
ive.		
	Pingikunigik,	Irsigingikunigik.

Præsens & Præteritum.

Affir

Mattarunise, 1. a. } naar hand afklæder eder
- - rpase, 2. a. }
- - ruse, - - jeg - - - - -
- - runise, 1. a. } - - de - - - - -
- - rpase, 2. a. }
- - ruse, - - vi - - - - -
- - id. - - vi 2de - - - -
Sic. Ermikunise, Pigunise, - -

Nega

Mattangikunise, Ermingikunise,

Affir

Mattarunisik, 1. a. } naar hand afklæd. eder 2d
- - rpatik, 2. a. }
- - rutik, - - jeg - - - -
- - runisik, 1. a } - - de - - - -
- - rpatik, 2. a. }
- - rusik, - - vi - - - - -
- - id. - - vi 2de - - - -
Sic. Ermikunisik, Pigunisik, -

Neg

Mattangikunisik, Ermingikunisik.

Affi

Mattarunisigut, 1. a. } naar hand afklæder o
- - rpatigut, 2. a. }
- - rutigut, - - du - - -

	Fut. 1.	Fut. 2.
mative.		
ubi exuerit Vos	Mattaisegunise,	Mattaromarunise.
	- - sapase,	- - - rpase.
- exuero - -	- - saguse,	- - - ruse.
- exuerint - -	Mattaisagunise,	- - - runise.
	- - sapase,	- - - ruse.
- exuerimus	- - - saguse,	- - - ruse.
- nos 2. - -	id.	id.
	Irsigigunise.	

tive.

Pingikunise, Irsigingikunise.

mative.		
ubi exuerit 2 Vos	Mattaisegunisik,	Mattaromarunisik.
	- - sapatik,	- - - rpase.
- exuero - -	- - saguse,	- - - ruik.
- exuerint -	Mattaisagunisik,	- - - runisik.
	- - sapatik,	- - - rpatik.
- exuerimus -	- - sagusik,	- - - rusik.
- nos 2. - -	id.	id.
	Irsigigunisik.	

tive.

Pingikunisik, Irsiging.

mative.		
ubi exuerit Nos.	Mattaisegunisigut,	Mattaromarunisigut.
	- - sapatigut,	- - - rpatigut.
- exueris -	- - sagutigut,	- - - rutigut.

 Mattai-

Præsens & Præteritum.

Mattarunisigut, 1. a. } naar de afklæder os',
- - rpatigut, 2. a.
- - rusigut, - - J - - - -
- - rutigut, - - J 2de - - -
Sic. Ermikunisigut, Pigunisigut,

Neg

Mattangikunisigut, Erming.

Affi

Mattarunisiguk, 1. a. } naar hand afklæd. os 2d
rpatiguk, 2. a.
rutiguk, - - jeg - - - -
runisiguk, 1. a. } - - de - - - -
rpatiguk, 2. a.
rusiguk, - - vi - - - -
rutiguk, - - vi 2de - - - -
Sic. Ermikunisiguk.

Nega

Mattangikunisiguk,

Modu

Modus Infinitivus, naar den ikke har Suffixum pat entis, kiendes af Constructionen med et andet Verbo, so det endelig maae have; thi ellers bliver det Negativum In perativi, og naar noget Verbum ey høres hos Infinitivu med Suffixo patientis, da forstaaes det Verbum Auxilia Pyok derunder, f. s. Mattarluta pyogut, at klæde os

h

	Fut. 1.	Fut. 2.
ibi exuerint Nos	Mattaisegunisigut,	Mattaromarunisigut.
	- - sapatigut,	- - - rpatigut.
- exueritis - -	- - segusigut,	- - - rusigut.
- vos 2. - -	- - sagutigut,	- - - rutigut.
	Irsigigunisigut.	

ive.

Pingikunis. Irsigingik.

native:

ibi exuerit 2 Nos.	Mattaiseguniguk,	Mattaromaruuguk.
	- - sapasiguk,	- - - rpasiguk.
- exueris - -	- - sagutiguk,	- - - rutiguk.
- exuerint - -	Mattaisagunisiguk,	- - - runisiguk
	- - sapatiguk,	- - - rpasiguk.
- exuerimus - -	- - sagunisiguk,	- - - rusiguk.
- nos 2. - -	- - sagunitiguk,	- - - ratiguk.
	Pigunisiguk,	Irsigigunisiguk.

ive:

Ermingikunisiguk, Pingikunisiguk..

nfinitivus.

Modus Infinitivus, sine Suffixo patientis, e Con-truĉtione cum alio Verbo, quod habeat necessum est, ognoscitur, illo enim posthabito Nagativum Imperativi aberi debet, Verbumque si Infinitivo cum Suffixo pati-ntis non junĉtum fuerit, tunc Verbum auxiliare Pyok sub-ntelligitur, ut; Mattarluta pyogut, fecimus nos exue-

 re,

har vi giør ɔ: vi klæde os af, &c. Ligeledes har det med dens Negativum, Mattarnata pyogut, vi klæde os i[kke] af. Mattarnata pyatigut, de klæde os ikke af.

Pra[...]

Affirmative.

Mattarnek, at afklæde sig, exuere se.

Cum Suffix[...]

Mattarlugo, at afklæde	ham,	exuere illum.
- - lune, - - - - - -	sig - -	se.
- - lutit, - - - - - -	dig - -	te.
- - runga, - - - - - -	mig - -	me.
- - lugit, - - - - - -	dem - -	illos.
- - lugik, - - - -	de 2de - -	2. illos.
- - luse, - - - -	eder - -	vos.
- - lutik, - - - -	eder 2de - -	2. vos.
- - luta, - - - - - -	os - -	nos.
- - lunuk, - - - - -	os 2de - -	2. nos.

Sic Ermiklugo &c.

Exempel:

Matturlugo anisipara, at afklæde ham drev jeg ha[m] ud, ɔ: jeg afklæde ham og drev ham ud. Mattarlugo a[...]nisipet; du afklæde ham og jog ham ud. Mattarlugo an[i]sipa, hand afklædte ham og jog ham ud. Ligeledes: Ma[t]tarlutit anisipagit, at afklæde dig jog jeg dig ud. Matta[r]lunga anisipanga Mattarlugit annisipaka. Mattarlu[...] annisipause. Mattarluta annisipatigut. &c.

G[...]

re, i. e. exuimus nos. Simili se modo cum Negativo ejus se habet, Mattarnata pyogut, non exuimus nos. Mattarnata pyatigut, non exuerunt nos.

sens:

Negative.

Mattanginek, Erminginek &c.

Patientium.

Mattarnago, ikke at afflæde ham,	Non exuere	Illum.
- - nane,	sig	se
- - natit,	dig	te
- - nanga,	mig	me
- - nagit,	dem	illos.
- - nagik,	de 2de	2. illos.
- - nase,	eder	vos.
- - natik,	eder 2de	2. vos.
- - nata,	os	nos.
- - natuk,	os 2de	2. nos.

Erminago, Pinnago &c.

Exempla:

Mattartlugo anisipara, illum exutum foras ejeci. Mattartlugo anisipet, illum exutum foras ejecisti. Mattartlugo anisipa, illum exutum foras ejecit. Similiter: Mattarlutit anisipagit, te exutum foras ejeci. Mattarlunga anisipanga. Mattarlugit anisipaka. Mattarluse annisipause. Mattarluta annisipatigut, &c.

dium.

Gerun

Flecteres paa selv samme Maade som Infinit. med Suf
Pat. naar den Stavelse ti bliver tillagt for Suffixa. De
deriveres uden Tvil af Præterito Indicativi Mattartok.

Negativum formeres af Affirmativo efterat ngi e
mellemsadt.

Præsens & Præteritum.

Mattartillugo, 2. a. / - - - lune, 1. a	medens hand afklæder sig,
- - - lutit,	: : du : : : dig,
- - - lunga,	: : jeg : : : mig
- - - lugit, 2. a. / - - - lutik, 1. a	: : de : : : : sig
- - - lugik,	: de 2de : : : sig,
- - - luse,	: : I : : : : eder,
- - - lutik,	: I 2de : : : eder,
- - - luta,	: : vi : : : : os,
- - - lunuk,	: vi 2de : : : os,

Sic. Ermikfillugo, &c.

Nega

Mattangitillugo, &c.

Et andet Negativum hører og hertil, hvis Bemær
kelse er egentlig: Førend.

Mattartinago, 2. a. / - - - nane, 1. a.	førend at afklæde ham,
- - - natit,	: : : : : : : dig
- - - nanga,	: : : : : : : mig

Mattar-

dium.

Gerundium eodem, quo Infinitivus cum Suff. pa-tient., modo flectitur syllaba ti ante Suff. addita: Deriva-tur sine dubio à Præterito Indicativi Mattartok.

Negativum ab Affirmativo, interposito ngi, for-matur.

	Fut. I.	Fut2.
Exuendo se.	Mattaisillugo,	Mattaromartillugo.
	- - lune,	- - - - lune.
- - - te.	- - lutit,	- - - - lutik.
- - - me.	- - lunga,	- - - - lunga.
- - - se.	Mattaisillugit,	- - - - lugit.
	- - lutik,	- - - - lutik.
- - - se.	- - lugik,	- - - - lugik.
- - - vos.	- - luse,	- - - - luse.
- - - vos 2.	- - lutik,	- - - - lutik.
- - - nos.	- - luta,	- - - - luta.
- - - nos 2.	- - lunuk,	- - - - lunuk.

Pisillugo &c.

ive.

Esmingisillugo &c.

Aliud huc etiam pertinet Negativum, cujus pro-ria significatio est: *Ante*.

ante exuendum Illum.

- - - - - Te.

- - - - - Me.

ante

Mattartinagit, 2. a.⎫
- - - natik, I. a.⎭ førend at afklæde dem,
- - - natik, , , , , , , de 2de
- - - nase, , , , , , , eder
- - - natik, , , , , , eder 2de
- - - nata, , , , , , , os,
- - - nanuk, , , , , , , os 2de

Parti-

Præteritum Indicativum bruges i Steden for Participi
Præsentis og Præteriti; Mens Futurum prim. og secund
har sin egen Flexion.

Præsens & Præteritum.

Mattartok, den som afklæder sig,

De Verbo

Egentlig kand man ikke sige at det Grønlandsk
Sprog haver Verbum passivum. Vel kand alle Verba ud
føres passive i Bemærkelse, ved hielp af de Stavelser si o
ti, f. j. uamnut ermisipok, hand toes ɔ: er toet af mig
Illingnut Mattartipok, hand er afklæd ɔ: afklædes af di
&c. Men samme Verba ere dog ikke Passiva, thi de høre
til Verba Composita, hvis Bemærkelse, naar Suffixa kom
mer dertil, bliver activa eller transitiva, f. Ex. Ermisipa
hand kom ham til at toe sig, &c.

De Verbi

Verba Impersonalia ere baade enkelte og sammensadte
bruges endog med Suffixis patient.

Siel

ante exuendos Illos.

- - - - - - - - 2.

- - - - - - - - vos.

- - - - - - - - - 2.

- - - - - - - - nos.

- - - - - - - - - 2.

ipium.

Loco Participii Præſentis & Præteriti uſurpatur ræteritum Indicativi, ſed Futurum primum & ſecundum ropria gaudet Flexione.

	Fut. 1.	Fut. 2.
exuens ſe,	Matteiſerok,	Mattaromartok.

'aſſivo.

Quod lingva Grönlandica proprie loquendo Verum Paſſivum habeat, dici non poteſt; omnia quidem erba quoab ſignificationem, ſyllabis ſi & ti mediantibus, aſſive exprimi poſſunt, ut: uamnut ermiſipok, lavatur, lotus eſt à me. Illingnut mattartipok, exutus eſt, & xuitur, à te, &c. ea tamen Verba non ſunt paſſiva, nam d Compoſita pertinent, quorum ſignificatio, accedentium Suffixis, activa v. tranſitiva fit, ex. gr. Ermiſipa, ecit ut ſe ille lavaret, &c.

npersonalibus.

Et in Verbis ſimplicibus & in Compoſitis Imperſoalia habentur, etiam cum Suffixis pat. uſurpantur.

Mal-

Siellukpok, det Regner, Pluit.
Kannerpok, det Sneer, Ningit.
Kallerpok, det Tordner, Tonat.
Sakkinnerpok', det er Soelskin, splendet Sol.
Ingnalyok, det Lyner, Fulgurat.

Cum verbis compos. Siellurksoarpok Kan

Sic. c. s. Siellukpa, Kannerpa, sc. Nuna.
Sekkinnerpa annortlerpa, sc. Silla.

De Verbi

Udi Grønlændernes Sprog observeres nogle faa Auxillaria som construeres og componeres med andr Ord, saasom Verbum Pyok, med nogle af sine deriva tis, item: isumavok, Illiorpok, Epok &c.

Fornemmelig er Verbum Pyok et merkværdigt Ord og bruges i adskillige Bemærkelser, baade Simplex og com poneret med andre Ord (vid. Diction. Grönland. Dan Latin.) Ellers componeres visse Particler med Verbi simplicibus, som bruges i steden for Auxiliaria, hvilke Par ticler dog, uden for saadan composition, ere af ingen Be mærkelse.

Naar Verba simplicia componeres med andre Verbis da mister de deres egen Conjugation eller Flexion, og igie tager deres Flexion som de componeres med. Hvorlede saadan Verborum compositio skeer, viser følgende:

Naa

Mallerpok, der gaaer Bølger, Mare fluctus ciet.
Ingiulikpok, der gaaer Dynning, Tranquilli cientur fluctus.
Annortlerpok, det blæser, Flat.
Perforpok, det Fyger, Nix agitata ventis passim oberrat.

ingárpok Mallersorsovok, &c.

Mallerpa, sc. Imarpik.
Ingiulerpa, sc. Ikarasarsoak.

Compositis.

Pauca quædam in lingva Grönlandorum observantur uxiliaria aliis cum vocibus construenda & componenda, uti erbo Pyok, cum quibusdam è derivatis ejus, accidit em: Isumavok, Illiorpok, epok &c.

Horum in numero Pyok, cum simplex tum in compositione cum aliis Verbis usitatum, inprimis notatu dignum est. (vid. diction. Grönland. Dan Latin.) Certæ lioquin cum Verbis simplicibus componuntur Particulæ, oco Auxiliorum usurpandæ, quæ nullius, extra illam ompositionem, sunt significationis.

Simplicia cum aliis Verbis composita propriam amitint Flexionem, eorumque, cum quibus componuntur, 'erborum Flexionem admittunt. Quomodo jam ejusmodi 'erborum compositio efficitur, exempla, quæ sequuntur, ocebunt.

Naar Meningen er:

1) Pleyer at giøre, skeer Compositionen me *arau*, f. ſ.

Mattararau, Ermigarau,

2) Giør først, begynder nu først. *Karpok*, f. ſ.

Mattakarpok, Ermikarpok,

3) Endnu, eller: giør noget før man giør ande *allarpok*, f. ſ.

Mattarallarpok, Ermigallarpok.

4) Kommer for at giøre, *artorpok*, f. ſ.

Mattariartorpok, Ermigiartorpok,

5. Vil at skal skee ɔ: giøres, *kook*, f. ſ.

Mattarkook, Ermikook,

6. Ikkun, eller, hand giorde ikkun saa eller sa stedse, *finnarpok*. f. ſ.

Mattarfinnarpok, Ermikfinnarpok,

7) Giorde det næsten, havde nær skeet saa og sa *ajekpok*, f. ſ.

Mattangajekpok, Ermingajekpok,

8) Formaaer at giøre, *finnavok*, f. ſ.

Mattarfinnavok, Ermikfinnavok,

9) At giøre meget og stort af, *kau*, f. ſ.

Mattakau, Ermekau,

10) Skynder sig at giøre noget, *afuarpok*, f. ſ.

Mattarafuarpok, Ermigafuarpok.

11) Giører ofte og idelig, ɔ: begynder at giøre *lerpok*, f. ſ.

Mattalerpok, Ermilerpok,

12) Maaskee hand giør det, jeg veed det ikke til viss *nerpok*, f. ſ.

Mattarnerpok, Ermingnerpok,

13. Je

Quando ſenſus eſt:

1) *Solet facere*, tunc Compoſitio fieri debet mediante *arau*, ut:

Pirſarau, Irſigirſarau.

2) Jam primum facit, Jam tandem incipit. *Karpok*, ut:

Pekarpok, Irſigikarpok.

3) Continuando agit v. aliquid ante aliud faciendum agit, *allerpok*, ut:

Pigallarpok, Irſigallarpok.

4) Venit ut faciat, *artorpok*, ut:

Piartorpok, Irſigiartorpok.

5) Vult ut fiat, *kook*, ut:

Pekkook, Irſigekook.

6) Duntaxat, vel: hoc v. illud ſolum fecit. Perpetuo, *ſinnarpok*, ut:

Piginarpok, Irſigiginarpok.

7) Parum abfuit quin illud feciſſet, hoc v. illud prope factum erat, *ajekpok*, ut:

Pingajekpok, Irſigingajekpok.

8) Efficere valet, *ſinnavok*, ut:

Piginavok, Irſiginauok,

9) Magni facere, magnificare, *kau*, ut:

Pekkau, Irſigekau.

10) Negotium illico, rupta mora, ſuſcipere, *aſuarpok*, ut:

Pinnaſuarpok, Irſigaſuarpok.

11) Factitare, v. in primordio operis ſtat, *erpok*, ut:

Pilerpok, Irſigilerpok.

12) Faciat fortaſſe, pro explorato non habeo, *erpok*, ut:

Pinerpok, Irſiginerpok.

13) Jeg troer, vist nok, (dog tvilagtigt,) *kokau*, f. f.
Mattarkokau, Ermikokau,

14) Vil have eller giøre &c. *omovok*, f. f.
Mattaromovok, Ermigomovok,

15) Havde nok giort det, men &c. *alloorpok*, f. f.
Mattaralloorpok, Ermigalloorpok.

16) Lader af, holder op, *særpok*, f. f.
Mattaisærpok, Ermisærpok,

17) Ophører, er ikke længere, har lader af, *ungnærpok*, f. f.
Mattarungnærpok, Ermigungnærpok,

18) Gaaer op, har ikke mere i Forraad, er til ende *ærukpok*, f. f.
Nekiksærukpok, har ikke mere Mad,

19 Giør noget bedre, giør paa nye, atter *kipok*, f. f.
Mattarkipok, Ermikipok,

20) Bedre, mere &c. (i Ligning mod andet *nnerrovok*, f. f.
Ajunginnerrovok, hand v. det er bedre,
Ungesingnerrovotit, du er længere borte,

21) Giør ogsaa, *riok* v. *vyok*, f. f.
Mattaryok, Ermikyok,

22) Simulerer, Lader ikkun som man &c. med Li giør noget, *koserpok*, f. f.
Mattarkoserpok, Ermikoserpok,

23) Giøre sig flid med, *niarpok*, f. f.
Mattarniarpok, Ermigniarpok,

24) At beskrive en Ting, hvad det er, (bruges m Nominibus,) *ovok*, f. f.
Kemmiovok, det er en Hund,
Sauiovok, det er en Kniv,

25) Bl

13) Quantum ſcio , (dubitanter dictum,) *kokau*, ut:
Pekkokau , Irſigikokau.

14) Habere v. facere vult &c. *omovok*. ut:
Piomovok , Irſigiomovok

15) Illud ſine dubio feciſſet, ſed &c. *alloorpok*, ut:
Pigalloorpok , Irſigalloorpok.

16) Ceſſat, deſinit, *ſærpok*, ut:
Piſærpok , Irſigiſærpok.

17) Haud diutius, caſſavit, *ungnærpok*, ut:
Piungnærpok , Irſigiungnærpok.

18) Deficit Copiæ non amplius reſtant, Nihilum
upereſt, *ærukpok*. ut:
ibus ei non ſupereſt.

19) Aliquid melius v. de novo facit, *kipok*, ut:
Pekipok , Irſigikipok.

20) Melius, amplius, (comparative dictum,)
nerrovok, ut:
Melior v. melius eſt.
longius abes.

21) Etiam agit, *riok* v. *viok*, ut:
Piviok , Irſigiviok ,

22) Simulat, ſpeciem præ ſe fert ac ſi &c. v. do-
m adhibere ad rem peragendam, *koſerpok*, ut:
Pekkoſerpok , Irſigekoſerpok.

23) Data opera facere aliquid, *nniarpok*, ut:
Pinniarpok , Irſiginiarpok ,

24) Qualemcunque rei deſcriptionem dare, (cum
ominibus,) *ovok* , ut:
Canis eſt.
Culter eſt.

 25) Alia,

25) Bliver til en Ting, som det ikke var før, fo
andres, *orpok*, (til Nomina,) s. s.

Ujarangorpok, det er bleven til Steen,

26) At giøre en saa eller saa, (med suffixo) komme
en til at være eller giøre saa eller saa, (uden Suffixo) lade
sig af andre &c. *tipok*, v. *sipok*, s. s.

Mattartipok, Ermiksipok - aiparminut, hand l
exui v. lavari.

27) Giør undertiden saa v. tiid efter anden,
sarpok, s. s.

Mattarsarpok, Ermiksarpok,

28) (α) Under næst anførte Bemærkelse, (β) har b
gyndt, *sartarpok*, s. s.

Mattarsartarpok, Ermig sartarpok,

29) Giør noget ilde, *nerlukpok*, s. s.

Mattarnerlukpok, Ermignerlukpok,

30 Frygter kand skee, tør vel gaae saa og sa
kennovok, s. s.

Mattarkennovok, Ermikennovok,

31) Giør eller forarbeyder noget, *liorpok*,
(til Nomina) s, s.

Igluliorpok, bygger Huus,

32) Kiøber noget, *siok*, (med Nominibus) s. s.

Annorarsiok, kiøbte sig en Kiole,

33) At sælge eller at handle, skille sig af med,
ærpok, s. s.

Nesærpok, hand har mist v. solt sin Hue,

34) Lifligt, behageligt, *nnarpok*, (af nuannarpok

Tekkoannarpok, forlyster sig i at see,

Tussarnárpok, fornøyelig at høre,

35) S

25) Alia, quam antea erat, res evadit, *orpek*,
Nominibus jungitur.)
Lapis evafit, v. facta eft, res illa.

26) Hoc v. illud alicui facere, (cum Suff.) Effi-
ere ut quis exiftat v. faciat hoc v. illud, (f. fuff.) Cura-
e fe ab aliis &c. *tipok* v. *fipok*, ut:
ig affløde, v. tee af fin Camerat, curavit fe è Sodali-

27) Hoc interdum agit, v. Temporis progreffu,
farpok, ut:

Pirfarpok, Irfigirfarpok,

28) (α) Ejusd. cum proxime allato fignific. (β) In-
epit, *fartarpok*, ut:

Pirfartarpok, Irfigirfartarpok.

29) Rem male peragere, *nerlukpok*, ut:

Pinerlukpok, Irfiginerlukpok.

30) Poteft quidem - - Fiat forfitan hoc v. illud,
llud non facit, metuit ne - - *kennovok*, ut:

Pekkennovok, Irfigikkenovok,

31) Efficit v. fabricat aliquid, *liorpok*, (cum
Nominibus) ut:
omum ædificat.

32) Emere aliquid, *fiok*, (cum Nominibus.)
Tunicam emit.

33) Venundare, Negotiari, mancipare, *ærpok*, ut:

Pileum amifit v. venundare.

34) Suave, Iucundum, *nnarpok* (ex nuannarpok.)
idendo fe delectare.
uditu jucundum.

 35) Quæ-

35) Søger efter noget ɔ: eftertragter, *ſiorpok*, (a narpſarſiorpok,) ſ. ſ.

Tuktoſiorpok, ſøger efter Dyr,

36) Det ligger Magt paa, er fornøden, *riakarpok*, ſ.

Mattariakarpok, Ermigiakarpok.

37) Giør meget af ɔ: er flittig at giøre, tit og oft *ajukpok*, ſ. ſ.

Mattarajukpok, Ermigajukpok.

38) Meente, tænkte det var ſaa, *ſuau*, ſ. ſ.

Mattaiſuau, Ermiſuau,

39) Har noget med ſig, *ſarpok*, ſ. ſ.

Piſikſirſarpok, er bevæbnet med Bue og Pile,

Auleiſirſarpok, har Bøſſe med ſig,

Takkurſirſarpok, har Mad med ſig,

40) Man har lyſt til noget, *ukpok* v. *ſukpok* (af ikliukpok) ſ. ſ.

Nekigukpok, har lyſt til Kiød,

41) Havde nær giort, nær gaaet ſaa og ſaa, *kejarpok*, ſ. ſ.

Mattarkejarpok, Ermikejarpok,

42) Beretter, fortæller, ſiger, og, ſ. ſ.

Mattarpogog, Ermikpogog,

43) Vanſkeligt at giøre, *nakau*, ſ. ſ.

Ajornakau,

44) Allerede, ventelig giort, ſkeed, *ungnarſiok*, ſ.

Mattarungnarſiok,

45) For meget, alt for haardt, *pallárpok*, ſ. ſ.

Pinnépallarpok, er for heſlig,

46) A

35) Quærit v. sectatur aliquid, *siorpok*, (ex narparsiorpok) ut:
eras sectatur.

36) Interest, necessum est, *riakarpok*, ut:
Pirsariakarpok, Irsigirsariakarpok.

37) Multus in opere v. assiduus in agendis est, epenumero, *ajukpok*, ut:
Pigajukpok, Irsigigajukpok.

38) Arbitratus est, putavit, rem ita se habere, *uau*, s. s.
Pisuau, Irsigisuau.

39) Aliquid secum fert, *sarpok*, ut:
arcu & sagittis armatus est.
Sclopo instructus est.
Cibaria secum habet.

40) Rem desiderare, in deliciis habere, *urpok* v. *ukpok* (ex ikliukpok.)
arnem appetit.

41) Parum abfuit quin fecisset - - - hoc v. illo modo effisset. *Kejarpok*, ut:
Pikejarpok, Irsigikejarpok.

42) Refert, Narrat, dicit, *og*, ut:
Pyogog, &c.

43) Difficile factu, *nakau*, ut:
Nellunakau.

44) Jamdudum, ut spero, factum est, *ungnarsiok*, ut:
Ermigungnarsiok, &c.

45) Nimium, durum præter modum, *pallárpok*, ut:
imis foedus est.

46) Aldrig før, (componeres med Negativo) *seinarpok*, s. s.

Erningiseinarpok, (af Erningilak) hand har aldri

47) Har i sinde, laver sig til af al magt at giøre, *aluktuakau*, s. s.

Aggerraluktuakau,

48) Giør noget forgiæves, *luksinnarpok*, s. s.

Mattaluksinnarpok, Egiluksinnarpok,

49) Giør aldeeles, gandske, *luinnarpok*, s. s.

Mattarluinnarpok,

50) Eye eller have noget, *karpok*, (af Pekkarpok.) saasom:

Sauikarpok,

51) Venter, bier efter noget skal skee, *seviok*, s. s.

Mattarseviok,

52) Sielden, aldrig, *suipok*, s. s.

Ermisuipok,

53) Giør for tilig, kommer for tilig, *jarpok*, s. s.

Mattajarpok,

54) Er: *Simavok*, s. s.

Mattarsimavok, Ermiksimavok,

55) Færdig, klar til at giøre eller faae, *sinnairsarpok* saasom:

Mattarsinnairsarpok,

56. For lang tiid, længe siden, *kamærpok*, s. s.

Mattarkamærpok, Emikamærpok,

57) Er god for at giøre &c. i stand til at - - *tovok* v. *tuvok*. s. s.

Mattartovok, Ermiksovok,

58) Kand ikke mere, *nauærpok*, s. s.

Mattarnauærpok,

59) Giø

46) Nunquam antea, (componitur cum Negativo,) *einarpok*, ut:
pet ſig, Nunquam ſe lavavit.

47) In animo habet, omni ſtudio ſe ad aliquid ſuſciendum accingit, *aluktuakau*, ut;
Nerrialuktuakau.

48) Fruſtra aliquid facit, *lukſinnarpok*, ut:
Pilukſinnarpok, Iſigilukſinnarpok,

49) Prorſus, in totum facit, *luinnarpok*, ut:
Egiluinnarpok.

50) Poſſidere v. habere aliquid, *karpok*, (ex Pekarpok) ut:
Iglokarpok &c.

51) Exſpectat, moratur donec aliquid fiat, *ſeviok*, ut:
Ermikſeviok &c.

52) Raro. Nunquam, *ſuipok*, ut:
Nerreſuipok.

53) Præmature facit, *jarpok*, ut:
Emijarpok, &c.

54) Eſt. *Simavok*, ut:
Piſimavok, Irſigiſimavok,

55) Promptus, accinctus ad aliquid agendum v. acquirendum, *ſinnairſarpok*, ut:
Ermikſinnairſarpok,

56) Jam diu, olim, *kamærpok*, ut:
Egikamærpok.

57) Potis eſt hoc facere, viribus gaudet Sufficientibus ad - - *tovok* v. *tuvok*. ut:
Egituvok.

58) Vires ei deſunt, *nauærpok*, ut:
Ermignauærpok.

59) Vi-

59) Giør noget med magt, Hastighed, *tlarpok*, s.
Mattatlarpok, Ermitlarpok,

60) Har længe giort saa, eller været saa, *pengmiok*, s. s.
Mattarpengmiok,

61) Kand venteligt skee, *nauiarpok*, s. s.
Mattarnauiarpok,
Negativ. aldrig: Tokonauiengilak.

62) Nøye, fuldkommelig fornøyelig tilstrækkelig giøre det, er got, *luarpok*. s. s.
Mattarluarpok, Ermigluarpok,

63) Giør noget accurat, troelig, nøye, *kiksarpok*, saasom:
Mattarkiksarpok,

64) Naar der tales om noget med fortrydelse, *kemmiok*. s. s.
Mattarkemmiok,

65) Got, smukt, *ikpok*, s. s.
Sauigikpok,

66) Slemt, styggt, *lukpok*, s. s.
Sauilukpok,

67) Ringe eller liden, *kipok*, s. s.
Iglokipok,

68) Stort, mægtig, *kortok*, s. s.
Iglokortok,

69) Fast tilfulde, stærk, *arpok*, s. s.
Opingarpok,

70) I følge med, bærer sammen, giør en Ting sammen, *katigau*, s. s.
Mattakatiga,

71) Nep-

59) Violentia adhibita aliquid afficere, *tlarpok*, ut: Egitlarpok.

60) Hoc v. illo modo diu egit v. fuit, *pengmiok*, ut: Ermikpengmiok.

61) Accidere v. evenire poteſt, *nauiarpok*, ut: Tokonauiarpok

Negativ. *Nunquam*: Tokonauiengilak.

62) Intente, perfecte delectabile ſufficientes facere, onum eſt, *luarpok*, ut: Egiluarpok.

63) Accurate, fideliter, ſedulo efficere, *ikſarpok*, ut: Ermikikſarpok.

64) Rei cum indignatione commemoratio, *emmiok*, ut: Igikemmiok.

65) Bonum, pulcrum, *ikpok*, ut: Annorarikpok.

66) Informe, horridum, *lukpok*, ut: Annoralukpok.

67) Exiguum v. parvum. *kipok*, ut: Tellikitſok.

68) Magnum, validum, *kortok*, ut: Tellerkortok.

69) Prævalidum, *arpok*, ut: Neblingarpok.

70) In ſequelis, junctim portabant, in conſociatione rem perpetrare, *kattigau*, ut: Iglokatiga.

71) Vix,

71) Neppe, vanskelig, besværlig, *keinarpok*, s. s.
Mattarkeinarpok,

72) Vel meget, *arpok*, s. s.
Apingárpok,

73) Skiller ved, afskaffer, *téjarpok*, s. s.
Aputejarpok,

74) Hindrer, er i veyen, *teilyok*, s. s.
Mattarteilyok,

75) Taler eller siger noget om en Ting, *narpok*, s. s.
Ajunginárpa,

76) Giør at = = foraarsager = = *sarpok*, s. s.
Ningeksarpátit,

77) Det har fare, kand ventelig snart skee, *nauiakau*. s. s.
Mattarnauiakau,

78) For lang Tiid, *mersorpok*, s. s.
Aularmersorpok, Sennamersorpok,

79 Giør noget hastig, kort tiid, *lekpok*, s. s.
Mattarlekpok,

80) Giør noget i hast, gesvind, *lertorpok*, s. s.
Ermiluktorpok,

81) Har lyst, attraae at giøre en Ting, *llerau*, s. s.
Nallellerau,

82) Har i sinde at giøre, *iavok*, s. s.
Mattajavok,

83) Giør en Ting stedse, er bestændig i arbeid med, *tuinuarp k*, s. s.
Mattartuinnarpok,

71) Vix, ægre, moleſte, *keinarpok*, ut:
Ermikeinarpok.

72) Ultra quam oportet, *arpok*, ut:

73) Sejungit, derogat, *téjarpok*, ut:
Arkſeiarpok.

74) Impedit, obſtat, *teilyok*, ut:
Aglekteilyok.

75) De re loquitur, de ea aliquid perhibet, *arpok*, ut:
Amerlinarpei.

76) Curat ut - - in cauſa eſt cur - - *ſarpok*, ut:
Nellerſarpei.

77) Periclitatur res. Subito evenire poteſt. *auiakau*, ut:
Ermingnauiakau.

78) Dudum, *merſorpok*, ut:
Egimerſorpok.

79) Accelerando, brevi tempore, aliquid efficere, *kpok*, ut:
Ermilekpok,

80) Statim, extemplo negotium expedire, *lertorpok*, ut:
Merſolertorpok.

81) Deſiderat, cupit rem facere, *llerau*, ut:
Ermillerau, &c.

82) Statutum habere, *iavok*, ut:
Ermiavok, &c.

83) Rei perpetuo incumbere. Continuo in hoc la-
rat, *tuinnarpok*, ut:
Ermiktuinnarpok, &c.

84) Eſt,

84) Er. Har. Betiener sig af, *gau* v. *rau* (bruges ey uden med Suffixo.) f. s.

Erneranga, jeg er hans Søn,

Nulliaranga, jeg er hans Kone,

85) Synes som, stiller sig saa an, *ursarpok.* f. s.

Terlikturſarpok,

86) Gandske, aldeeles, *vikpok,* f. s.

Aulavikpok,

87) Lugter, smager af, *sungnikpok,* f. s.

Tuktosungnikpok,

88) Har en behagelig lugt, *suarnerpok,* f. s.

Nunasuarnerpok,

89 For meget, haardt, *ngarpok,* f. s.

Allieisungarpok,

90) Har en Ting med sig *sirsarpok,* f. s.

Pennasirsarpok,

91) Mister, taber, *erserpok,* f. s.

Akkosernerserpok,

92) Giør en Ting første gang, *rnarpok,* f. s.

Pernarpok,

93) Lyd, bulder af noget, *pallukpok,* f. s.

Syanerpallukpok,

94) Tiid efter anden, Undertiden iblant. Saa mange gange, *arterpok,* f. s.

Tikerarterpok,

95) Faaer nytte, *tarpok* v. *sarpok,* f. s.

Annorartarpok,

96) Viid, bred, stor, tykt, meget, *tovok,* f. s.

Irsitovok, har store Øyne,

Nerrutovok annora.

84) Eft. Habet. Utitur re, *gau* v. *rau*, (f. Suff. nufitatum) ut:
ilius ejus fum.
Jxor ejus fum.

85) Videtur cam præ fe fpeciem fert, *urfarpok*. ut:
Ningekturfarpok,

86) Prorfus, omnino, *vikpok*, ut:
Ningavikpok,

87) Olet, refipit, *fungnikpok*, ut:
Nekefungnikpok,

88) Suavem fpirat odorem, *fuarnerpok*, ut:
Tuktufuarnerpok.

89) Iufto plus, durius, *ngarpok*, ut:
Anniangárpok,

90) Rem fecum affert, *firfarpok*, ut:
Sekkurfirfarpok,

91) Amittit, perdit, *erferpok*, ut:

92) Prima vice rem facere, *rnarpok*, ut:
Tamaunga,

93) Sonus, Strepitus, *pallukpok*, ut:
Siellukpallukpok,

94) Progrediente tempore. Interdum Toties. *rterpok*, ut:
Marlorarterpok,

95) Aliquid novi accipere, acquirere, *tárpok* v. *fárpok*, ut:
Nulliartarpok, Sauikfarpok.

96) Amplum, latum, magnum, craffum, multum. *tovok*, ut: magnis præditus oculis.
Tikerartovok v. kau.

97) Det skulde just skee (siges med en slags Misfo[rnøyelse], det var ilde, *semmiok*, s. s.

Mattaisemmiok, Ermisemmiok,

98) Oftere, undertiden, *kavok*, s. s.

Terlikavok,

99) Bringer noget frem til at see, høre, æde &c. [...]*ulerpok*, v. s. s.

Tekkulerpok,

100) Berednet. Begavet. Opfyldt. *lik*, s. s.

Kittornalik, som har et Barn,
Imalik, som er Vand i,
Sekkolik, som er Bevæbnet,

101) Hurtig. Haster, *nisárpok*, s. s.

Mattarnisarpok.

102) Onskelig at maa skee, *ominakau*, s. s.

Mattarominakau.

103) Farlig. *ngunakau*, s. s.

Merriangunakau,

104) Kappes, hvo som først kand : : *kaniupuk*, (har ikke Singul.)

Matttarkaniupuk.

Saaledes componeres ikke allene et men flere Verb[a] med hver andre, indtil 5 à 6. saa et Ord kand være t[il] 17 eller 18. Stavelser; som efterfølgende Exempler viser.

Aglekpok, Skriver, Scribit.

Aglegiartorpok, gaaer hen at skrive, abit scripturus.

Aglegiartorasuarpok, skynder sig og gaaer hen at skriv[e] ɔ: properans abiit scripturus.

Aglekkigiartorasuarpok, hand skyndte sig og gik he[n] for at skrive paa nye, ɔ: properans abiit scripturu[s] de novo.

Kniv, smuk, kiøber, gaaer hen, skynder sig, skal,
Savig - *ik* - *sini* - *ariartor* - *asuar* - *omar*[...]

Adver[...]

97) Fatalis eventus! (querulus v. indignabundus
quens) *semmiok*, ut:
Egisemmiok.

98) Sæpius, Interdum, *kavok*, ut:
Tamakavok.

99) Aliquid videndum, audiendum, comedendum,
. apportat, *ulerpok*, v. ut:
Tuslaulerpok.

100) Armatus præditus, Repletus, *lik*, ut:
Puerum habens.
aqua repletus.
armatus.

101) Agilis, Properat. *nisárpok*, ut:

102) Optabile ut fiat, *ominakau*, ut:

103) *ngunakau*, ut:
Tekkyangunakau.

104) Certant, quis primus poterit - - *kaniupuk*,
ret Singul.)

Hac ratione non unum tantummodo Verbum cum
, verum etiam plura, usque ad 5. v. 6. componun-
, ita ut vox 17. vel 18. syllabis accrescere possit, quod
uentia etiam exempla commonstrant:

Aglekkigiartorasuarniarpok, hand gik hen og skyndte sig,
og beflittede sig paa at skrive paa nye, ɔ: properans abiit
data opera de novo scripturus.

Saiigiksiniariartorasuaromaryotittogog, hand siger at du
vil ligeledes skynde dig og gaae hen at kiøbe en smuk Kniv
ɔ: Dicet quod Tu similiter properans abire velis, ut,
pulchrum tibi cultrum emas.

geledes, du, ogsaa, hand siger,
y - otit - tog - og.

Nau? Hvor, ubi.
Naume? Men hvor, ubinam?
Sumit, hvorfra, unde.
Sumut, hvorhen, quorſum? v. quonam?
Sukut, hvor igiennem. Qua.

Kanga, Naar neml. in Præt. cum.
Kakugo, naar neml. in fut. quando.
Manna, nu, nunc.
Ipekſak, i Gaar, Heri.
Ipekſane, Forgaars, Nudius tertius.
Ipſak, forleden, ell. for nogen tiid ſiden, pridie.
Ipſarſoak, for lang tiid ſiden, omtrent 16 à 20 Dage,
Ante hac circiter 16 v. 20. ante Dies.
Itſak, i gamle Dage, Olim.
Vutſiak, i Dag neml. in Præt. } Hodie.
Ulluine, i Dag neml. in fut. }
Terſugo, ſiden, poſtea.

Kapſit? Hvor mange, Quot?

erbiis

oci.

iunga, hid, huc.

ane, tamane, her, hic.

uonga, opad, Surſum.

nonga, nedad ell' hen, deorſum.

amatigut, hiſt og her, ultro, citroque.

emporis.

ago, i morgen, Cras.

kagoago, i Overmorgen, Pirendie.

ſarugo, om nogen Tiid herefter (neml. 13. à 14. Dage,) Poſthac v. poſt 13. v. 14. Dies.

va, da, tunc.

rſangeinak, pludſeligen, Subito.

lamik, haſtig, en liden Stund, celeriter, Pauliſper.

lák, tilig, mane,

lakut, om Morgenen, Primo mane.

nukut, om Aftenen, Veſperi

atigut, undertiden, Interdum.

ane, idem.

umeri.

pſimme, jeg veed ikke hvor mange, Neſcio quot.

Hertil kand regnes Numeralia, og er at agte at d[…] første Pille bruges naar der telles lige frem saasom: […] 2. 3. 4 &c. Den anden naar Tallene legges til en a[…] den Ting, som 3. Mennisker. Innuit Pingasut og ik[…] Pingajuck.

Attausek, 1.
Arlaik, 2.
Pingajuck, 3.
Sissamat, 4.
Tellimat, 5.
Arbanget, 6.
Arlaik, 7.
Pingajuck, 8.
Sissamat, 9.
Tellimat, 10.
Arkanget, 11.
Arlaik, 12.
Pingajuck, 13.
Sissamat, 14.
Tellimat, 15.
Arbarsanget, 16.
Arlaik, 17.
Pingajuck, 18.
Sissamat, 19.
Tellimat, 20.
Ungna, 21. v. 20[…]

Disse Numeralia som i visse Henseende kunde henfor[…] naar en Ting bestaaer af 2. Deele s. s. En Gaffel, for de[…] stre, Umiarsoit attautsit. Sic. Umiarsoit marluit. Ping[…]

Adve[…]

Huc referri possunt Numeralia: Observandum au-
em est, quod illa, quæ primo cornu exstant adhibean-
ur, quando numeretur ex ordine ex. gr. 1. 2. 3.
.. &c. Quæ autem altero cornu seqvuntur, adhibeantur
d rem certam quoad numerum determinandum.

Attausek.
Marluk.
Pingasut.
Sissamat.
Tellimat.
Arbeneglit.
Arbanget Marluk.
- - - Pingasut.
Kollin illoæt.
Kollit.
Arkaneglit.
Arkanget Marluk.
- - - Pingasut.
- - - Sissamat.
- - - Tellimat.
Arbarseneglit.
Arbarsanget Marluk.
- - - Pingasut.
- - - Sissamat.
- - - Tellima.
Ungnirsut.

il Nom. Adject. har baade Dual. og Plur. neml. Dual.
. Spidser, Ajeksautik attautsik. Et Skib for dets 3. Ma-
uit &c.

 Adver-

Adverbia Ordinis.

Attautſikut, paa engang, Simul v. una.
Ama, Derneſt, deinde.
Keſa, omſider, denique v. tandem.
Utimut, tilbage, retro.
Siomut, foran, fremad, ante.

Adverbia Quantitatis.

Ingma, v. Ingmanguoak, v. Ingmarojungvoak v. Ingmeitſiak, lidt, parum.
Akſut, meget, multum.
Akſorſoak, meget, ſtærkt, admodum, Vehementer.
Terſa, nok, ſatis.
Aiſſaa, id.
Aſſukiak, det var meget, quinimo v. eja.
Ama v. Amalo v. Kalo, mere, magis.

Adverb. Remiſſionis & Feſtinationis.

Ingmeitſiak, ſagte, ſenſim, paulatim.
Kivkeitſomik, langſom, tarde.
Kæ, fort! giør det! Age.

Adverb. Demonſtrandi.

Areit, See, Ecce.
Ajuna (contracte) af Areit & una, id.

Adverb. Interrogandi.

Saag, hvorfor, Quare? cur?
Saagme, men hvorfor v. jeg veed ikke hvorfor? Cur vero v. neſcio cur.

umit, hvorfra, unde,
umut. hvorhen, quo.
ume, hvor, ubi.
ukut, hvor igiennem, qua.
annok, hvorledes, quomodo.
annongme, men hvorledes v. jeg veed ikke hvorledes, quomodo autem v. nescio quomodo.
umik, hvor meget, v. hvor dyr, quantum, v. quanti?

Adverbia Affirmandi.

p, Songom, Mersam. Illomut v. Illomulle.
ffukiak v. Affukiarle. Aak, Sorlikiak, S. ja visselig. Sandelig, certa, ita, imo vero.

Adverbia Negandi.

agga, ney, Minime, nequaquam.
jornakaule, ikke saa, non ita.
aumi, ikke, non.

Adverb. Similitudinis.

orlo, ligesom, sicut.
annok, hvorledes, quomodo.
annongme, jeg veed ikke hvorledes. Men hvorledes? Nescio quomodo. Quomodo vero?
aima, saaledes, ita, sic.
ava, da ell. ogsaa, tunc v. itaque.

Adv. Congregandi & separandi.

ttautsikut, paa eengang, Simul & semel.
gmikut, for sig selv, separatim.

Tamat, altſammen, ſimul v. conjunctim.
Aſſimut, tilſide, ex tranſverſo.
Kiglok, forkiert, Præpoſtere.

Om Conjunctionibus.

Som ere u-brugelige, uden de føyes til Enden af andre Ord, undtagen: Nau. Naulo.

Copulativæ.

Lo, tog, iog, og, & v. ac.

Disjunctivæ.

Loneet, eller, vel.

Adverſativæ.

Le, men, ſed, autem.
Nau, endſkiønt, etſi, licet.
Naulo, om end, ſi vel maxime.

Om Interjectionibus.

Diſſe ere og adſkillige.

Hortantis.

Ke v. Kæ, giør det! fort! Age.

Dolentis.

Na, au, det giør ont! væ!

Admirantis.

Ajai.
Sillanakak.
Akak.
Sillame.

Faſtidientis.

Kikik, fy, ohe, phy.
Ikik. id.

Vocantis.

Atta, hør! heus!
Hei. id.

Silentium imperantis.

Ingmeitſiak, ſagte! eho!
Ha, ſtille! hem!
Atta, giv agt! hør! eho! heus.

Register
Over Verba Composita.

Ka-

Ner-

A.

B.

C. Ef

E.

G.

H.

J.

K.

L.

O.

P.

R.

S.

T. Ta

T.

U.

V.

Ø.

Nogle Anmærkninger
om
Det Grøndlandske Sprogs
Syntactiske Beskaffenhed:

Om Nomine.

Nominativus settes altid for ved verbum naar ingen casu obliqui følger efter, ellers sættes den altid først, f. s. Tulluak tingmiok, Ravnen fløy bort. Innuin Okua assau atit. Disse Mennisker elske dig. Kangertlormiut okirsar tut anniput Kikertenut. De Folk som pleyer boe inde i Fiordene ere reyste til Øerne.

Genitivus sættes ligesom i danssken for ved det Nomen som den styres af, f. s. Nallekkab Kivga, Herrens Tiener. Tausoma Kittorna, hans Barn.

Dativus bliver gierne sat for Accus. og Nominat. f. s. Pele Sauingmik tunnya Pauiab. Pavia gav Pele en Kniv.

Accusativus, naar den bliver tillagt den Partic v. Præpos. Mik i Sing. da giør den det samme som En ell. Et i Dansken for ved Ordene. NB. ikke bag efter f. s. Annoramik tunnya, hand gav ham En Kiole (ikke Kiolen.)

Ligeledes naar Nik legges til Accusativo Plurali da bestemmer den ikke noget vist, f. s. Annoarsenik tunnya, hand gav ham Klæder, NB. ikke Klæderne, saa mik og nik staae her som Articuli Indefiniti.

Voca-

Annotationes quædam
de
Idiotismis Syntacticis.
Lingvæ Grönlandicæ.

De Nomine.

Nominativus verbo femper præponitur, nullis fequentibus cafibus obliquis, ut: Tulluak tingmiok Corvi evolarunt. Innuin okua affauatit. Hi homines te amant. Kangertiormiut okirfartut annipüt Kikertenut. Homines qui finus inhabitare folent, ad infulas funt profecti.

Genitivus, uti in lingva Danica ante Nomen regens femper ponitur ut: Nallekkab Kivga. Servus Domini Taurfoma kittorna, Puer ejus.

Dativus, Accufativum & Nominativum præcedit ut: Pele fauingmik tunnya Pauiab. Pavia dedit Pele cultrum.

Accufativo, quando Articulus v. Præpofitio Mik adjungatur in Singulari; tunc illa Præpofitio idem indicat ac Danorum Articulus indefinitus ut; Annoramik tunya, dedit ei tunicam.

Ita etiam res fe habet cum Particula Nik, quæ, Accufativo Plurali adfixa, nihil certum determinat, ut: Annoarfenik tunya. Dedit ei veftes (non illas veftes) Adeo quidem ut Mik & nik quafi articuli indefiniti adhibe antur.

Vocativus ſtaar altid førſt hvor den findes. f. ſ. Pelia Alukſaumik tunnyatit Paviab, hør Pele! Pavia vil giv dig en Skee.

Ablativus naar den betegnes med mik og nik, ſætte ikke paa noget viſt Sted, men naar den har me og ne, ſtaa den altid ſidſt, f. ſ. Neſe tunnyatit agiumik iglumine Neſa gav dig en Fiil i ſit Huus.

Kemini iperartorpei iperartomik, hand pidſked ſin Hunde med en Svøbe.

Subſtantiva ſættes altid for ved Adject. Pron. o Numeral. f. ſ. Innuk Iſumatok, et fromt Menniſke. In nuin okkua, de Menneſker. Okiut Siſſamat 4. Vint eller Aar.

Adjectiva og Subſtantiva kommer overeens i Caſu o Numero, f. ſ. Gub Iſamagikſorſub tunirſaratigut tam manik Illuartonik, den gode Gud giver os allehaande g de Ting.

Med den ſamme Caſu og Num. ſom der ſpørges me ſkal og ſvares, f. ſ. Kannoetonik Annorakſenik piomoa Hvad Slags Klæder vil hand have. Aupallartonik, røde.

Udi Spørsmaal ſættes Nominat. Accuſ. og Ablat. fleng, f. ſ. Pelib tunnyatit Pillektumik? v. Pillektumi Pelib tunnyatit? Pellektumik tunnyatit Pelib. Gav Pe dig en Gav?

Hvad ſom ellers om Nomine eller Pronomine far være at iagttage er forhen handlet om pag. 8. 32.

Om

Vocativus ubi adest primum locum semper oblinet ut: Pelia! Aluksaumik tunyatit Pauiab, heus Pele! Pavia dabit cochleare.

Ablativus quando per mik & nik indicatur nullum certum occupat locum, ubi autem me & ne assumat ultimo semper loco ponitur, ut: Nese tunnyatit Agiumik iglumine. Nese tibi limam dedit in domi sua.

Kemine iperartorpei iperartomik, verberat canes suos flagello.

Substantiva Adjectiva Pron. & Numeral. semper præcedunt ut: Innuk Isumatok, Homo probus. Innuin okkua, illi Homines. Okiut sissamat, quatuor Hyemes v. Anni.

Adjectiva & Substantiva, Casu & Numero conveniunt ut: Gub Isumagiksorsub tunnirsaratigut tammanik Illoartonik, Deus bonus nobis omnia bona largitur.

Voces Interrogandi & respondendi Casus & Numero conueniunt ut: qualia vestimenta cupit v. desiderat. Aupallartonik, rubra.

In Propositionibus interrogativis Nominat. Accus. & Ablat. promiscue ponuntur ut: Pelib tunnyatit Pillektumik? v. Pillektomik Pilib tunnyatit? Nonne Pele serram tibi dedit?

Quicquid alias de Idiotismo Nominis aut Pronominis observandum erit, illud antea pag. 8. & 32. pertractatum est.

Om Verbo:

1) Hvorledes Præsens i Indicativo bruges:

Præsens Tempus bruges ofteſt for Præterito, ſaa at Sennoara heder ſaavel: Jeg giør det, ſom: Jeg haver giort det. Aglekpa, hand ſkriver det, item: hand haver ſkrevet det.

Et Ord, ſom i henſeende til Endelſen er den tredie Perſon i Singulari faaer Bemærkelſen af den førſte Perſon i Singulari, naar den Particul Nar bliver lagt til, ſamme bruges allene uden Suffixo, ſ. ſ. Innungmik tekkunarpok, jeg har ſeet mange Menneſker. Uſoronermik okauſikſærunnarpok v. okauſikſerunarau, jeg kand ikke tale af forundring.

2) Om brugen af Præteriti Temporis:

Naar Bemærkelſen er at have giort, og der gaar et Verbum før, hvormed det conſtrueres til en Mening, ſ. ſ. Jeg veed, ell. der ſiges: at hand haver giort det eller det: Ermikæt nellungilavut, vi veed at de haver toet ham. Ermikſok unnerpa, hand ſiger at hand nemlig en anden haver toet ſig. Ermikſut unnerpei, hand ſiger at de, ſc. andre, har toet ſig, da indløber tvende ſom giøre noget.

Men er der ikkun een Agens, at det er den omtalte Perſon ſelv der taler, veed &c. at have giort det ſelv, da omſkiftes den tredie Perſon i Singul. ſok eller tok til ſub eller tub, vid. pag. 22. ſ. ſ. Ermikſub unnerpok, hand ſiger at hand haver toet ſig ſelv; men i Plurali forandres det til ſumik og tumik, ſ. ſ. Ermikſumik unnerput, de ſiger at de have toet ſig ſelv.

3) Uſus

De Verbo:

1) Usus Præsentis Indicativi:

Præsens loco Præteriti sæpissime usurpatur, ita ut x. gr. Sennoara cum per: facio illud, tum per: feci llud, reddi possit. Aglekpa illud scribit, item: illud cripsit.

Vox, quæ terminationem debet tertiæ personæ Sin- ularis, significationem primæ, ejusdem numeri, perso- æ induit quando Verbo, particula nar additur, ut: nungmik tekkunarpok, multitudinem hominem video. Isoronermik okausiksérunarau, admiratione captus ver- um eloqui non valeo.

2) Usus Præteriti Temporis:

Quando significatio est: *fecisse*, &. verbum, cujus pe sententia completur, antecedit, ex. gr. Exploratum abeo v. dicunt, quod hoc v. illud fecerit. Ermikæt nel- ngilavut; scimus quod eum laveriut. Ermiksok unner- a dicit, quod alter semetipsum laverit. Ermiksut unner- ei; dicit, quod illi, (alii nimirum) sese laverint: ubi uo memorantur agentes.

At si unus tantummodo agens fuerit, ille scilicet ui loquitur, scit, &c. se hoc vel illud propriis fecisse eribus, tunc sok v. tok, tertia Persona Sing., in sub v. b mutatur (b. iterum in m. pag. 22.) ut: Ermiksumi nerpok, dicit quod seipsum laverit; in Plurali verò sumik v. tumik mutatur, ut: Ermiksumik unnerput, cunt quod se ipsos laverint

3) Hvor'

3. Perſ. Sing. Dual. og Plur. Præteriti bruges undertiden (men med en Slags Forandring) for ſecunda Perſ. ſ. ſ. Tautouna Erkſiſuitſok. Tautookko Erkſiſuitſut. Du uforfærdede. I uforfærdede.

3) Hvorledes Futurum bruges:

Brugen af Futurum er viſt hos Conjugationen. Men foruden de tvende der anforte, ere der nok 2. andre, ſom ikke bruges uden naar der er duo Agentes, og tales om noget ſom ſkulle ſkeet i den forbigangne Tiid: Hvorpaa maae følge: da ſaaſom: Hand ville eller ſkulle have reyſt, da jeg var hos ham. Auleiſerok nejarpara ipſak. Hvorledes ſamme Futura ſom hver for ſig kand kaldes Futuro-Perfectum, flecteres, ſees af følgende.

Et hvert af diſſe Futura kand ikke ubeqvemt kaldes Futuro-Perfectum.

Futuro-Primum.

Mattaiſerok, hand vilde afk. ſig da &c.
- - rotit, du - - - - - - -
- - ronga, jeg - - - - - - -
- - rut, de - - - - - - -
- - roſe, I - - - - - - -
- - rogut, vi - - - - - - -
c. Suff. Pat. Mattaiſega &c.

Mattaiſerok kemekpara, hand vilde afklædt ſig da jeg forlod ham. Aualeiſerut kangerpaka, de vilde have gaaet til Seils, da jeg foer dem forbie. Cum Suff. Pat. umiarſoartik imaieiſegæt tikipaka, de vilde have udloſſet deres Skib, da jeg kom til dem.

4) Bru-

Tertia Perf. Dual. & Plural. Præteriti interdum (fed ubi cum admiratione loquitur) pro fecunda Perfona adhibetur ut: Tautouna Erkfifuitfok. Tautookko Erkfifuitfut. Tu imperterrite. Vos imperterriti.

3) Ufus Futuri Temporis:

De ufu Futuri Temporis pertractatum eft loco, quo agitur de Conjugatione. Aft præter duo ibi allata Futura, duo alia paffim occurrunt, quæ tamen non adhibentur, nifi ubi duo adfint Agentes, & fermo fit de re quæ futura effet tempore præterito, fequente cum. ut: Ille erat abiturus, cum apud eum fui. Quomodo autem illa flectantur patet ex Paradigmate fequente.

Quodvis eorundem Futurorum haud inepte vocari poteft Futuro-Perfectum.

Perfectum.

Secundum.

Mattaromartok.

- - - - totit.

- - - - tonga.

- - - - tut.

- - - - tofe.

- - - - tugut.

Mattaromara &c.

Mattaiferok &c. fe exuere voluit cum ab illo difcederem. Aualeiferunt &c. navem foluerunt, cum illos præteribam cum. Suff. Pat. umiarfoartik &c. Naues fuas exonerare voluerunt cum ad illos venirem.

4) Ufu-

4) Brugen af Imperativo. vid. pag. 96--100. Itlerbingmik Nesemut Senneit.

5) Brugen af Permissivo:

Med Permissivo construeres den Particul kannoktok, som er et Adverbium at ønske med eller og tok allene i enden, som, paa dansk kand hede: Det var at ønske, gid det var saa vel! f. E. Kannoktok Sennelliuk v. Sennelliuktok, det var at ønske hand vilde giøre det. Kannoktok pigiliuk, gid hand maatte faae det. Kannoktok nellungitit, det var at ønske du vidste det.

6) Brugen af Conjunctivi modo:

Conjunctivus, i den tredie Person af Singulari, Duali og Plurali, bruges paa toende Maader:

(a) Naar der i en Meening indløber tvende som giøre noget, f. E. hand græd fordi hand, neml. en anden toede sig, da heder det: Kiavok Ermigmet, ikke Ermikame. Saaledes i Plurali: Kiavok ermigmeta, hand græd fordi de toede sig.

Mens er der kuns een som giør noget, f. E. hand græd fordi hand toede sig selv, da heder det: Kiavok Ermikame, ikke ermigmet. &c. vid. pag. 112.

(b) Naar Bemærkelsen er: Det havde ellers ikke skeet, dersom man ikke havde giort saa eller saa, f. Ex. Pisingikalloarmago tersunga pingipet, hand havde vel ellers ikke faaet det, dersom hand ikke havde kommet did; Tunnisingikalloarmago tuksiangipet, hand havde vel ellers ikke faaet det, dersom hand ikke havde bedet derom.

(c) Naar

4) Usus Imper. Modi. vid. pag. 96-100. Sauingnik Pauiamut Sennenua.

5) Usus Permissivi modi:

Cum Permissivo construitur Adverbium optandi-Kannoktok, optandum esset! faciat Deus ut! ut: Kannoktok Sennelliuk v. Sennelliuktok optandum esset ut id facere vellet! Kannoktok pigiliuk, faciat Deus ut rei ilius compos fieri posset! Kannoktok nellungitit, optandum esset ut illud scire posses!

6) Usus Conjunctivi Modi:

In tertia Persona Singularis, Dualis & Pluralis, usus Conjunctivi duplex est:

(a) Occurrentibus duobus in sententia Agentibus, ut: ploravit cum (alius) se laverit, tunc dicendum: Kiavok ermigmet, non: Ermikame. Sic in Plurali: Kiavok ermigmeta, ploravit cum laverint se.

Unico autem Agente, ut: Ploravit quod seipsum laverit, tunc kiavok ermikame, non ermigmet, dici debet. vid. pag. 112.

(b) Quando Significandum est: Non factum esset, hoc v. illud infectum fuisset, ex. gr. Pisingikalloarnago tersunga pingipet, illud vix adeptus esset nisi illuc venisset. Tunnisingikalloarnago tuksiangipet, illud, non petiisset, alia conditione vix adeptus esset.

(c) Quan-

(c) Naar Meningen er denne. Man skulde eller vilde giøre det og det, men er forhindret ved de og de Aarsager, f. Ex. Aulisegalloarama Soraryunga annormut, jeg vilde vel faret bort, men jeg maatte lade det blive for Vindens skyld. Tunnissegalloaraukit piomanginyonga, Jeg vilde vel givet dig, men nu vil jeg ikke.

(d) Naar Bemærkelsen er: For var det saa, men nu ikke, f. Ex. Iglogut ajunginname ajulerpok, før var vort Huus got, men nu duer det ikke. Nersutit ajunginnaukit ajulerpaka, før kunde jeg fange Dyr, men nu ikke. Ajorame ajysarpok, hun var ond, men er nu verre. Ornikfartaraukit ornisserpaka, jeg kom ofte til dem til forn, men nu ikke mere.

(e) Naar Meningen er: Man fortæller eller siger hvorledes el. At det eller det skeede &c. saa: Uniorme okautiga, hand fortæller hvorledes ell. at hand (anden) slog feyl ell. ramte ikke. Unniorame okállukpok, hand fortæller at hand selv slog feyl.

(f) Naar det heder: Hvorledes var det eller gik det til, eftersom der siges, v. det er saa og saa, Kan nogemet pinneraiuk, hvorledes er han, eftersom du siger at hand er saa smuk. Pinnermet piomoau?

(g) Naar det heder: Det er ret, ell. til pas, at man giør saa og saa Tameisegauta namarpok, det er got, thi saa bør vi at være.

(h) Naar Bemerkelsen er. Førend det eller det skede ell. var, da &c. Killakangikallarmet Pingortitsir-

sok

(c) Quando hic eſt ſenſus; hoc quidem v. illud facere oportebat, ut his v. illis rationibus impedimur, ex. gr. Aulisegalloarama Soraryonga annornut, proficiſci quidem voluiſſem, ſed vento impeditus à propoſito deſiſtere coactus ſum. Tunniſſegalloaraukit piomanginyonga, tibi quidem dare voluiſſem, at jam non.

(d) Quanda Significatio eſt; Olim ſic fuit, ſed jam non ita, ex. gr. Iglogut ajunginname ajulerpok, Bona olim erat domus noſtra, jam verò ruinoſa eſt. Nerſutit ajunginnaukit ajulerpaka, feras olim configere potui, ſed jam non. Ajorame ajyvſarpok, malus erat, ſed nunc pejor. Ornikſartaraukit orniſſærpaka, olim ſæpe convenimus, ſed jam non item.

(e) Quando ſignificari debet; Narratio facti cujusdam quo ſc. modo evenit; Unniormet okautiga, narrat quomodo ictu fruſtratus ſit (alius ſc.) Unniorameo kallukpok, narrat modum quo ipſe ictu fruſtratus ſit.

(f) Quando dicitur; Quo fuit v. ceſſit pacto, quoniam dicitur - - v. hoc v. illo modo ſeſe res habet; Kannogemet pinneraiuk, qualis ergo eſt quoniam dicis quod tam pulcher ſit?

(g) Quando dicitur; Æqvum eſt v. juſtum ut hoc vel illo modo faciamus. Tameiſegauta namarpok, bonum eſt; nam ita nos eſſe oportet.

(h) Quando ſignificatio eſt; Priusquam hoc vel illud fiebat vel erat, tum &c. ut; Killakangikaliarmet Pingortitſir-

sok erok. Førend Himmelen blev, var Skaberen. Kab-
lunakangikallarauta Sauingmik ajorsakaut Siurlivut.

7) Brugen af Infinitivi modi:

Denne Modus construeres gemeenligst med Verbo
Pyok enten udtrykkelig anført eller underforstaaet, desli-
geste og med andre Verbis som alletider settes bag efter
og verb. Infin. først, saasom: Sennanek ajorpok. Assal-
lunga pisoanga. Den bruges og som et Nomen, s. s. Nal-
lenginermik, af Ulydighed. Ajorsarnermik, af trang.

(a) Naar den Particul, baade tillegges, eller settes
mellem twende Verba, f. Ex. Imeromaublutillo Nerrio-
maublutillo, (pyotit) du vil baade drikke og du vil æde.

(b) Bruges den i alle Modorum og Temporum Be-
mærkelse, s. s. Kannok Illilutit (pivit) hvorledes bær du
dig ad. Nalleguk Assaublugo, elsk og adlyd ham. Mak-
killutit aulerit, stat op og gak bort. Gud erksigallugo
asseitsauet, du skal elske og frygte Gud. Kiavok nerrio-
maublune, hand græder fordi hand vil have Mad. Ke-
mavok erksiallugo, hand løb bort af frygt for ham.

(c) Naar Bemærkelsen er: paa det man skulde giøre.
Sauingmik tunnia sennakullugo, han gav ham en Kniv at
hand skulde arbeyde.

(d) Naar det heder: Hand giorde hverken saa eller
saa: Angeranilo naggaranilo, (pyok) Han sagde hverken
ja eller ney. Okalluganilo agleranilo, han hverken læste
eller skrev.

itsirsok etok. Priusquam cælum factum est, creator exstitit. Kallunakangikallarauta Sauingmik ajorsakaut Siurlivut.

7) Usus Infinitivi modi:

Constructio hujus modi, præter alia verba, ita Pyok plerumque, vel expressum vel subintellectum, requirit. ut: Mersornek ajorpotit, ningaunago pissotit. Infinitivus etiam loco Nominis usurpatur, ut: Nallenginermik, Ajorsarnermik.

(a) Particula et Addita vel inter duo verba posita, ex. gr. Imeromaublutillo Nerriomaublutillo, (pyotit) & bibere & comedere vis.

(b) In omnium etiam modorum & Temporum significatione adhibetur Infinitivus, ut: Kannok Illilutit, quomodo te geris? Assaublugo nalleguk, illum amare & obsequio prosequi. Makkillutit aularit, surge & abi. Gud erksigallugo' asseisauet, Deum amare & timere te oportet. Keiavok nerriomaublune, appetitu cibi lacrymas effundit, Kemavok erksiallugo, metu ejus perculsus in fugam se dedit.

(c) Quando significatio est: Quo v. ut facere deberemus: Sauingmik tunnia sennakullugo, cultrum ei dedit ut laborare deberet.

(d) Quando dicitur: Neque hoc neque illud fecit: Ingeranilo naggaranilo; neque affirmavit neque negavit. Okallugaanilo agleranilo, neque legit, neque scripsit.

 (e) Quan-

(e) Naar det heder: Endskiønt man giorde det, saa var det, eller gik det dog saa.

NB. Denne Talemaade brugcs, baade uden og med den particul nau, endskiønt, f. Ex. Senneisinname ajorsangilak, endskiøndt han ikke arbeyder, saa fattes ham dog ikke. Sennarsarkattarlunilo pekangilak, endskiønt han arbeyder idelig, saa har hand dog intet.

(f) Naar det heder: Man giør en Ting at det bliver saa eller saa &c. Manniksarpa manniksungorlugo, han slettede det, saa det blev gandske slet. Asserorpa Asserortorsuangorlugo, han fordervede det, saa det blev gandske fordervet.

(g) Naar det heder: Det er got, til pas ell. bedre at du giør saa og saa: Ajunginnerovok aglekluti, det er bedre at du skriver. Namakpok Sennaulutit, det er ret at du arbeyder.

8) Brugen af den tredie Person i Sing. Reciproci ne, i Plurali sik v. tik, sig ell. sin.

(a) I Conjunctivi modo, f. Ex. Naar der indbe tvende som giøre noget, s. s. Norsak keiavok Peblim ermig mane, Norsak, græd fordi Peble tvede ham.

Men naar der er kuns een som giør noget, da hede det: Keiavok ermikame, hand græd fordi han tvede sig selv. Tokkysegáne unnerpok. Han sagde at den ande vilde slaae sig ihiel. I Plurali: Erksiput pissasuallutik de frygtede at de skulde giøre sig ondt. Pejuktarmatil illisimoæt, de veed at han sørger for dem.

(b)

(e) Quando dicitur: Quanquam id facere vellemus, res tamen ita fuit vel cessit.

Obs. Phrasis hæc tam sine quam cum Particula nau, etsi, usurpatur, ex. gr. Semneisinnane ajorsangilak, etsi non laboret, inops tamen non est. Sennarsarkattatlunilo pekangilak, etsi contentius laboret, opes tamen ei desunt.

(f) Quando dicitur: Rem ita facimus ut hoc v. illud fiat &c. Mannikſarpa mannikſungorlugo, illud, ita æquavit ut admodum planum factum sit. Afferorpa Afferortorsuangorlugo. Id ita corrupit ut prorsus corruptum factum sit.

(g) Quando dicitur: Omnio justum est, v. melius ut hoc v. illud facias: Ajunginnerovok agleklutit, melius est ut scribas. Namakpok sennaulutit, justum est ut labores.

8) Usus tertiæ personæ Singul Reciproci ne, in Plurali sik v. tik, se v. suus.

(a) In Modo Conjunctivi; quando ex. gr. duo occurrunt Agentes, ut: Norsak keiavok Peblim erminiane, Norsak ploravit quod Peble eum laverit.

Unico autem Agente dicitur: Keiavok ermikame, ploravit cum seipsum laverit. Tokkysegáne Unnerpok, dixit quod alter seipsum interficere vellet. In Plurali: Erksiput pissasuallutik, metuebant ne manus sibi inferent. Pejuktarmatik illisimoæt, sciunt quod curam illorum agat.

(b) I Præterito, f. Ex. Ermikane unnerpok, han siger at han (neml. den anden) har toet sig, i Plurali. Emikatik unnerput, de siger at de toede sig.

(c) Til Nomina bindes og den Particul Reciproci ne i Singulari, og sik ell. tik i Plurali, f. f. Kukine perpa, han rev sin Negel af. Nytsetik perpeit, de reve deres Haar af. Men hvorledes Particulæ Præpositionum bliver bundne til Flexionen, sees af Exemplerne i forhen anførte Capitel om Suffixo i Nomine og Pronomine, &c.

Om Beskaffenheden med de Ord der ikke flecteres f. f. Adverbia, Conjunctioner, Præpositioner, Interjectioner.

Disse bestaaer endeel af adskilte Ord eller Partieler, endeel af enclitiske particler, hvilke har ingen Bemærkelse naar de ey ere sammensadte med andre Ord.

I. Adverbia:

1) Den enclitiske Paticul ne og me er et Adverbium som bemærker paa Stædet, f. Ex. Mane, her paa dette Sted. Tamane, f. b. Sume? hvorsomhelst, neml. er det? Kamane, derinde.

2) Den Particul mut eller nut er et Mærke paa Adverbium til Stædet, f. Ex. Sumut, hvorhen? Kikertenut, til Øerne.

3) Den Particul mit eller nit er et Mærke paa Adverbium fra Stedet, f. Ex. Sumit? hvorfra. Kangermit, fra kangek.

4) Kut

(b) In Præterito, ex. gr. Ermikane unnerpok, di-
it quod laverit se (alter sc.) In Plurali: Emikatik
nnerput dicunt quod laverint se.

(c) Nominibus etiam Particula hæc Reciproci, ne
ı Singulari, & sik, v. tik in Plurali, annectitur, ut:
rsine perpa, oculum sibi evulsit. Irsitik perpeit, ocu-
ım sibi evulserunt. De Particulis præpositionum in
lexione annexis vid. supr. Cap. de Suffixo Nominis &
ronominis &c.

De
Idiotismo Inflexibilium, cujusmodi sunt,
ıdverbia, Conjunctiones, Præpositiones, In-
erjectiones:

Hæc partim e separatis vocibus aut particulis, par-
m e particulis encliticis, nulla, extra compositionem cum
iis vocibus, significatione gaudentibus, constant.

I. Adverbia:

1) Particula enclitica ne & me est nota Adverbii in
co, ex. gr. Mane, hoc loco. Tamane, idem. Sume?
ɔi locorum est? Kamane, intus.

2) Particula mut v. nut est nota Adverbii ad lo-
ım, ex. gr. sumut? quorsum? Kikertenut, ad insulas.

3) Particula mit v. nit est nota Adverbii de loco,
. gr. Sumit, unde? Kangermit, de kangek.

4) Kut

4) Kut er Mærke paa Adverbium igiennem Stædet, Sukuk, hvorigiennem, eller ad hvilken vey. Torksokut, igiennem Indgangen. Igjalakut, igiennem Vinduet. Nunnakut, til Lands. Imakut, til Vands.

NB. Den enclitiske Particul unga, bliver og et Mærke paa Adverbium til Stædet, f. Ex. Teikunga, der hen, kamunga, indad, tamaunga hid.

Particlen anga er Mærke paa Adverbium fra Stedet, Teikanga, derfra. Manga v. Tamanga, herfra.

Particlen onga er Mærke paa Adverbium igiennem Stædet, f. Ex. her igiennem. Pikkonga, opad. Teikonga, ad veyen. Kannonga, nedad, excipe Mane, som heder maunga. Tamane Tamaunga.

Item Particlen ona: Tersona, der igiennem. Kannona, neden til igiennem; sammensættes med ugona, der omkring.

5) Den enclitiske Particul kut bruges og naar Bemærkelsen er: for sig selv, Ingmikut. Paa een gang Attausikut

6) Naar Bemærkelsen er: Ligesom, saasom, da legges den Particul sut eller tut til Ordet, f. Ex. Ligesom du Illigtut. Ligesom I, Illipsisut. Som nogle Illeisut.

II. Conjunctioner.

1) Paticlen lo og tog bemærker Sammenføyelses Conjunctionen og, ogsaa, for Ex. hand ogsaa Unnalo, item Unnatog. Tulluarlo Navialo, baade en Ravn og en Maage Saaledes med de andre.

2) Par

4) Kut est nota Adverbii per locum, ut: Sukut, qua v. qua via. Torksokut, per vestibulum. Numma-kut, terra. Imakkut, mari.

Obs. Particula enclitica unga est etiam nota Adverbii ad locum, ex. gr. Teikunga, illo, kamunga, intro, maunga huc.

Particula anga est nota, Adverbii de loco: Teikanga, illinc. Manga. v. Tamanga, hinc.

Particula onga est nota Adverbii per locum, ex. gr Pikkonga, sursum. Teikanga, quo ducit via. Kannonga, deorsum, excipe Mane tamane.

Item Particula ona: Tersona, illac. Kannona, per inferiora; componitur cum ugona, illic circa.

5) Particula enclitica kut usurpatur etiam quando significatio est: separatim. Ingmikut, simul Attaulikut.

6) Quando significari debet: sicut, quemadmodum, tunc Particula sut v. tut voci additur, ex. gr. Illigtut, sicut tu. Illipsitut, sicuti vos. Illeisut, sicuti quidam.

II. Conjunctiones.

1) Particula lo & tog significationem Conjunctionis copulativæ, &, etiam, habent, ex. gr. Unnalo & Unnatog, etiam ille. Tulluarlo Navialo, & corvus & Mergus. Sic cum cæteris.

N 5 2) Par-

2) Particlen le bemærker men, f. Ex. Unale, men han, it. ogsaa, nu.

3) Particlen neet bemærker enten, &c. Aggerpok aggingilarloneet, enten kommer han eller kommer ikke. Tunnisoarput tunnisingilarpullloneet, skal vi give ham eller skal vi ikke give ham?

NB. De andre Conjunctions-particler indløber udi Verborum Flexion, f. ſ. fordi, efterdi, dersom, naar, &c.

III. Præpositioner.

1) Naar Bemærkelsen er: til, imod, opad, nedad, da bindes den Particul mut i Singulari, og nut i Plurali, til enden af Ordet, f. Ex. Killangmut, til Himmelen. Innungnut, til Menneskene. Kongmut opad, Angmut, nedad.

2) Naar Bemærkelsen er: hos mig, paa Stædet, paa, i &c. da legges den Particul me og ne til Ordet, f. Ex. Killangme, i Himmelen. Taursomane, hos hannem. Nuname, paa Jorden.

3) Naar den Particul mit og mik, nit og nik, bindes til Ordet, da er Bemærkelsen: af, fra, ved, formedelst, f. Ex. Nunamit, af Jorden Sialuungmit, formedelst Regn ell. for Regns skyld. Sauingmik sennovok, han arbeider med en Kniv.

4) Den Particul gut eller ut føyes til enden af Ordet, naar bemærkelsen er: ved, omkring, inden til, uden til, oven over &c. Sinnagut ved Stranden. Isuagut, ved eller paa enden af det. Illoagut, inden til. Kagut, uden til.

2) Particula le valet *fed*, ex. gr. Unale, fed ille etiam; *etiam*, *nunc*.

3) Particula néet fignificat *aut* &c. Aggerpok aggangarlonéet, aut, venit aut non venit. Tunnifoarput tunfingilarpuffonet, dabimus ei aut non.

Cæteræ Conjunctionis Particulæ in Verborum Flexione occurrunt, ut: Quoniam, cum, fi &c.

III. Præpofitiones.

1) Quando fignificari debet: ad, verfus, furfum, deorfum, tunc Particula mut in Singulari, & nut in Plurali, fini vocis annectitur, ex. gr. Killangmut, ad Coelum. Innungnut ad homines. Kongmut, furfum. Angmut, deorfum.

2) Quando fignificatio eft: Apud me, in loco, in, &c. tunc Particula me v. ne voci addenda, ex. gr. Killangme, in coelo. Tourfomane, apud eum. Nuname, terra.

3) Voces, quibus particulæ mit & mik, nik & nit nectuntur, particularum: ab, de, cum- propter, fignificatione exinde augentur, ex. gr. Nunamit, è terra. Sielangmit, propter pluviam v. caufa pluviæ. Sauingmik innovok, cultro opus facit.

4) Particula gut v. ut voci in fine jungitur ut fimul exprimere poffit: per, circa, intus, extus, fupra &c. Sinnagut, ad v. juxta littus. Ifuagut, circa finem ejus. Iloagut, intus. Kagut, extut. Kollagut, fupra. Kongifiagut,

til. Kollagut, oven over. Kongisiagut, omkring hans Hals. Nyeisigut uniarpa, han drog ham ved eller efter Haaret.

5) Particlen mit eller nit føyes til enden af Ordet, naar der, ved det Ord, End, skal betydes en Sammenlignelse, f. f. Iglomit angnerrovok, det er større end et Huus.

Men er det den tredie Person af Pronomen som det Ord End tillegges, da heder det: Omanga angekau, han er større end de, vid. Grammat. pag. 68 De andre Personer af Pronomen tager mit og nit til sig.

6) Den particul nut føyes til Ordet, naar Meningen er: Formedelst eller: af Aarsag, f. f. Tuoviorminut Orlovok, han faldt af for megen Hasten, i. e. af det hand skyndede sig. Sauik attorminut ipkekau, Kniven er uhvas, eller ikke skarp, af det den er brugt.

Den particul mit bruges og i denne Bemærkelse: Kernemit pinnékau, det er stygt af Sortbed, ell. fordi det er sort.

7) Den Particul me og ne legges til Ordet, naar Bemærkelsen er: for mig, til min brug, f. f. uamne ajungilak, det er got for mig, item: iblant, Innungne, iblant Menniskene.

IV. Interjectiones.

Interjectioner haver intet merkværdigt in Idiotismo Grönlandorum.

Nogle

iagut, circa collum ejus. Nyeisigut uniarpa, eum per capillos traxit.

5) Particula mit v. nit, voci in fine annexa, significationem Particulæ Comparationis, *quam* voci superaddit, ut: Iglomit angnerrovok domo major est. Sed si tertia persona Pronominis fuerit cui particula *quàm* jungitur, tunc dicitur: Omanga angekau, illo major est: Okonenga, quam illi. Cæteræ Pronominis Personæ adsciscunt mit & nit.

6) Particula nut voci affigitur quando sensus est: *propter* v. *causa*, ut: Tuoviorminut orlovok, propter nimiam velocitatem v. nimium festinans collapsus est. Sauik attorminut ivkekau, culter hebes, v. nimii usus causa obtusus factus est.

Particula mit usurpatur etiam sequente significatione: Angimit pinnékau, magnitudine horridum est, i. e. ideo quod magnum est.

7) Particula me & ne voci annectitur ut ulterius significet: Mei causa, ex usu meo, ut: Uamne ajungilak, bono est mihi, it. inter, ut: Innungne, inter homines.

IV. Interjectiones.

Nihil, quod notatu dignum est, in Idiotismo Grønlandorum Interjectiones habent.

Pro-

Nogle Grønlandske Talemaader:

Nersekka, allieisukpuk, min Mave er bedrøvet d. e. jeg er hungrig.

Toko Ungesissinerpa, mon Døden er langt borte d. e. Døden er nær.

Kukingne aluktorsinnarpei, han slikkede kun sine Negler d. e. det var kuns en kort Glæde. (Siges om den som har været kort gift.)

Erngvit nungullugit pubigallugit aggerrauta, vi nedbøyede os for hvert et Vand vi kom til undervejs d. e. vi vare saa tørstige at vi maatte drikke hvor vi saae Vand.

Saag ajungipau nuia kapseet, tarreiarsut, ingen undee hand kand giøre det, der er Skyer nok nedgaaet over han d. e. han er nok saa gammel at han kan giøre det.

Nullien komeit tokosinnagit nulliakikpok, hand giftede sig igien førend hans første Kones Luus vare døde d. e. hand giftede sig strax efter Konens død.

Seglutunarsyonga, jeg har fundet en Løgner, d. e. di lyver slemt.

Singub tikipánga, Søvnen er kommen til mig, d. e. jeg er søvnig.

Sinik arktolerpara, jeg kand ikke bære søvnen d. e. jeg er overvældet af Søvn.

Agleruka aularniarallarlaka, jeg maae til at bevæge mine Kiæbe-Been, d. e. jeg vil spise.

Umatiga umatigingilet, mit Hierte er ikke dit Hierte d. e. Du veed ikke mine Tanker, eller: vi ere ikke af lige Sind.

Annilaka nakarput, mine forfærdelser faldt ned d. e. jeg blev forskrekket.

Serl

Proverbia quædam Grönlandica.

Triſtis eſt (latrat) Stomachus meus, ɔ: eſurio.

Num longe abeſt Mors? ɔ: Mors inſtat.

Ungves ſuos tantum lambit ɔ: breve fuit gaudium. (de eo dicitur qui brevi tempore conjugatus fuit.)

Ad quamcunque aquam, nobis iter facientibus obviam, in genua procubuimus ɔ: ex quacunqua aqua, nobis obvia, ſitis nos bibere coegit.

Quid mirum illud eum efficere poſſe, ſatis enim nubium ſupra eum occidit, ɔ: Sat ætatis habet ad illud efficiendum.

Secundum (novum) prius inivit conjugium quam prioris conjugis emortui erant pediculi ɔ: ſtatim poſt mortem uxoris novam duxit.

Mentientem aliquem deprehendi ɔ: palam mentiris.

Somnus mihi advenit ɔ: gravis ſum ſomno.

Somnum ſubſtinere non valeo ɔ: ſomno oppreſſus ſum.

Maxillæ mihi ſunt movendæ ɔ: cibum capere volo.

Cor meum non eſt cor tuum ɔ: meæ te latent cogitationes v. non ejusdem ſumus mentis.

Terrores mei delapſi ſunt ɔ: terror me invaſit.

Lacry-

Sorlo kejamik miloranga, det var ligesom han kastede Graad paa mig d. e. jeg kunde ikke bare mig for at græde.

Epiktomik pitlarpanga, han handlede mig med hvast, eller skarpt, d. e. han talede mig haardt til.

Arksei sorlo sarbartut iviengivnut, det var ligesom Strømmen havde sat paa hans Hænder til mine Bryster d. e. han kunde ikke holde sine Hænder fra mit Bryst.

Arkseit ajegullasut, han har stive Hænder, eller Fingre, d. e. han er ubehændig.

Sorlo ingnermik koianga, det var ligesom jeg blev overøst med ild ell. (paa Dansk) med Vand.

Sinik tokonnarpok, jeg har dræbt Søvnen d. e. ud-sovet.

Suppunarpok kesa iglo: Demningen for latter brød omsider ud d. e. jeg udbrød omsider i latter.

Nutarkab merkoet tekkirsusia, længden af Hunde-Hvalpe-Haar, d. e. det er kuns lit at tale om.

Sennerotingvoak asit aulavok, den lille som er paa tvers (Munden) er efter Sædvane i bevægelse d. e. nu spi-ser han igien, eller: nu gaaer Munden paa ham igien.

Tekkuniarnarmet tekkunaryok, jeg seer igien, da jeg har giort mig umage for at see, ɔ: det er mig kiært at jeg kand see dig igien efter mit ønske.

Nakkit tungmærotekaisingilak, dit Gulv skal ikke være frie for betrædelse, d. e. du skal siedse have vort besøg.

Ullukarbiungilatit, der er ingen Dag hos dig d. e. du er saa fornøyelig at Dagen forslaaer ikke.

Tikivtut aiktilerponga, jeg er bleven ikke længer end min Pege-Finger d. e. jeg er bleven liden af angest.

Lacrymas mihi quaſi injecit, ɔ: à lacrymis me abſti-
ere non potui.

Acutis me tractavit ɔ: verborum aculeis me aggreſ-
us eſt.

Erat quaſi alveus quidam manus ejus apprehenderat
as ad mammas meas deducturus ɔ: manus a mammis
neis continere non potuit.

Manibus flecti neſciis præditus eſt ɔ: manus labo-
ibus ineptas habet.

Viſus ſum mihi igne ſuperfundi ɔ: (ut Danice ex-
rimitur) aqua ſuperfundi.

Somnum necavi ɔ: Somnus me reliquit. (edormivi.)

Riſus tandem effregit aggerem ɔ: Riſum tandem
axavi.

Crinium catulorum longitudo ɔ: res diſputatione
ndigna.

Parva illa tranſverſa (os, ſc.) more ſuo movetur,
: cibum jam iterum ſumit, vel: jam iterum os ei
novetur.

Ope atque opera mea novam videndi copiam mihi
eperi ɔ: jucundum mihi eſt ut voto potitus te iterum
ideam.

Pavimentum tuum calcabimus perpetuo ɔ: te ſæpis.
me inviſere volumus.

Nulla apud te dies eſt ɔ: delectationibus, quas no-
is affers non ſufficit dies.

Ad longitudinem indicis (digiti) mei redactus ɔ: par-
ulus præ angore factus ſum.

O Avis

Okaitsok, en Skarv (en stor sort Søe-Fugl, som har ingen eller liden lyd) d. e. en Dosmer som intet taler.

Siutik milikſimapuk, hans ørne ere tilstoppede d. e. hand er døv vil ikke høre.

Tautona Innukſiſimangitſok, du er uden undſeelſe for Menneſkene d. e. du er uforſkammet.

Pirſakut nejortæt, de ynkværdiges Foſter-Søn, d. e. den Stakkel!

Okautſinik epiktonik aiarpánga, han ſlog Hull i mit Hoved med hvaſſe Ord d. e. hand talede mig haardt til.

Sekkutok, bevæbnet, en Fregath d. e. en ond Qvinde ſom bider fra ſig til alle ſider, ligeſom et Krigs-Skib med ſine Skud.

Sekkenermit ingnerſyok, hand faaer ild fra Solen, ell. hand tænder ild med et Brænde-Glas.

Utokkak aktórnakau, Alderdommen er tung.

Mannuſina okarpok, Hage-Smekken, eller Struben taler, ɔ: hand taler ikke af Hiertet.

Oma putuatit, hør! hand ſtak Hull paa dig, ɔ: du fik en ſtyg pille.

Okauſikſarallo ara eviara, det jeg ſkulde havt til Ord ſank jeg ned d. e. jeg glemte hvad jeg vilde ſige.

Kannek taima, det er Mund d. e. han har en ſlem Mund.

Irſik taima, det er Øyne, d. e. han kan ſkarpt ſee.

Ajuakangilak, han har ingen Umuelighed d. e. er mægtig.

Tinnilo ullilo kablunæt ajorſinnarpæt, Europæer formaaer alle Ting uden Ebbe og Flod.

Poga, mit Foderal eller min Moder.

Aipang-

Avis marina major, coloris nigri, quæ nullum v. exiguum edit sonum (Danice Skarv appellata) ɔ: Homo nauci qui de nihilo loquitur.

Obturatæ sunt aures ejus ɔ: Surdus est, audire nolit.

In conspectu hominum non erubescis ɔ: perfrictæ frontis homo es.

Alumnus miseratione dignorum ɔ: miser ille!

Caput meum acutis percudit verbis ɔ: increpavit me.

Armata. Fregath (navis armata quæ Fregath communiter appellatur,) (Navis bellica structuræ levioris.) ɔ: ira percita mulier unumquemque injuriis petens.

Ignem de sole potitur ɔ: ignem ope vitri caustici accendit.

Senectus graviter fertur.

Guttur loquitur ɔ: ex corde non loquitur.

Heus! vulnus tibi inflixit ɔ: petulantibus tibi illusit dicteriis.

Quod effari debui deglutivi ɔ: oblitus sum quæ dicere debui.

Os est ɔ: dicacitate omnes superat.

Oculi hi sunt ɔ: firma oculorum acie præditus est.

Nullam habet impossibilitatem. ɔ: omnipotens est.

Omnia, si fluxum & refluxum maris exceperis, efficere possunt Europæi.

Involucrum meum (vagina mea) ɔ: Mater mea.

Aipangvoara, min lille Mage,
Sinnekatingvoara, min lille Medsovere,
Senniliangvoara, min lille Hosſidder,
Okorotingvoara, min lille Bløde,
Nyoarſautiga, min Kiæe,
Ningega, min Vrede,

Marlungnik iſumakarponga, jeg har tvende Tanker, jeg veed ikke hvad jeg ſkal reſolvere. Duabus ſum Sententiis vel: hæreo, quid Conſilii capiam.

Iſuma terſa v. Innuk terſa, det er et got Gemyt d. e. et fromt Menneſke. Bono ornatus eſt ingenio, ɔ: homo probus eſt.

Nekikſet tauko kiglekangilet, den Mad forſlaaer ikke. Non ſufficit cibus iſte.

Utokkaitſyok, taler ſom en Gammel, d. e. taler alvorlig ell. fornuftig. Loquitur veluti ſenex, ɔ: ſinceritate it. ratione in loquendo utitur.

Tamat terſa ullipara, jeg har vent altſammen ud, d. e. jeg viſer mig ſom jeg er. Cuncta excuſſi, ɔ: non fucatum me oſtendo, v. non quod ſum diſſimulo.

Okauſia, narpſarpara, jeg fandt hans Tale, d. e. jeg forſtod ham. Sermonem ejus cepi ɔ: intellixi.

Same

Parva conjux mea.
Parva illa quæ mecum accumbit.
Parva mihi assidens.
Mollis mea.
Terriculum ad abigendas aves.
Ira mea.

} i. e. Min Kone. Uxor mea.

Innungmik isumatomik narpsarponga, jeg har fundet got Menneske. Hominem optimum reperi.

Umarsok utakkyæt, de bier paa de Levende, d. e. det e skal leve af er endnu ikke fanget. Quod adhuc vivit expectant, ɔ: nondum captum est, unde vitam sustentare possunt.

Erkaigauko kollika nakarput, da jeg erindrede ham, ldt mine Taarer ned. Eum in memoriam recocans lacrymas profudi.

Nullia okainaursarau, Hans Kone er bare Tunge, d. e. ans Kone duer ikke til andet end lade Munden løbe. Uxor ea, ad garriendum apprime est apposita; Coeterum nulli t usui.

Katikitsomiglo katitomiglo akausekarpok, han taler aade lavt og høyt, ell. fiint og grovt, d. e. han taler baade idt og got, har 2. Tunger i sin Mund, siger et og mener andet. Voce alta & submissa utitur, ɔ: aliud clausum pectore, aliud promptum in lingva habet.

Samtale

Imellem Poek Grønlænder og hans Landsmænd, efter hans Tilbagekomst fra Kiøbenhavn.

Poek.

Tekkuniarnarmet tekkunaryok.

Simik.

Imarſoak attoryet, tautouna nangeia-juitſorſoak.

Poek

Ikerſoak Sunauba Siviſokau, kaumetit marluit ikarpogut nunaſiſinnata.

Kyaut.

Kablunarſoit Nunnæt tekkoviet. Nau aipit?

Poek.

Umiktorſoit nunænne upernak tokovok.

Pyaut.

Okalluktuekſarſekautit.

Poek

(a) Saaledes kaldes alle fremmede Nationer. (b) Norge.

Colloquium

Quod cum conterraneis suis instituit Poekus Grönlandus, Hafnia domum reversus.

Poek.

Efter en inderlig forlengsel seer jeg eder.

Vos, vehementer desideratos, jam video.

Simik.

Du har været uforfærdet at fare over det store Hav.

Imperterritus spatiosum trajecisti mare.

Poek.

Jeg har fundet at Havet er vidtløftigt, vi saae intet Land i 2. Maaneder.

Vastissimum esse mare comperi, duorum quippe mensium spatio nulla nobis visa est terra.

Kynut.

Nu har du seet Kablunakernis (a) Land. Hvor er din Kammerat.

Vidisti terram Kablunacorum (a). Ubi est socius tuus?

Poek.

Hand døde i Foraaret udi de Lang-Skieggedis Land (b).

In terra Virorum prolixæ barbæ (b), tempore verno, diem obiit supremum.

Kyaut.

Du har faaet meget at fortelle.

Multa, memoratu dignissima, expertus es.

(a) Hoc nomine vocant omnes nationes peregrinos.
(b) Norvegia.

Poek.

Ullapigaka okalluktuekſaralloaka amerlamingnut.

Kyaut.

Kongib, Nallegauirkſub Nunanut pingilatit?

Poek.

Nagga. Umiktorſoarnit aualekpogut Kyamut, ullut pingajuenne aporpogut Kongim Nunanut, Iglorperkſoillo umiarſoillo Kiſarſimarſut tekkokarpogut Sulle nunaſinnata, kakakangitſorſomet, manikſoinnarſomet.

Kyaut.

Sillanakak! tokotſinak Sillat.

Poek.

Kongib Iglua Nallegiartorbeello Sorlo Ilamingnut kiſſimik. Kingirſuſeet Karkſomigloneet innornakaut.

Perſok.

Pullarpetit, Kongibloneet Igloa tekkunerpet.

Poek.

Jeg er forvildet i mine fortelninger for deres mængde.

Rerum narrandarum multitudo me excæcat.

Kyaut.

Har du ikke været i Kongens den Øverste Herres Land?

Fuistine in terra Regis, supremi Domini?

Poek.

Jo. Vi gik til Søes fra Skieggenis Land, satte coursen mod Synden og kom den 3die Dag til Konges Land. Førend vi saae Land, saae vi høye Huse og store Skibe ligge til Ankers, Landet har ingen Bierge men: er gandske slet.

Ita. Terris virorum prolixæ barbæ relictis, cursum meridiem versus dirigentes, post tridui navigationem ad regionem Regis deferimur. Domus altissimas, navesque in ancoris stantes, ante vidimus, quam terram. Terra plana est, montibusque destituta.

Kyaut.

Forunderlig.

Mirum quantum.

Poek.

Kongens Huus og Kirkerne ere ophøyede over alle, deres høyde kand ikke naaes med en Bue-Piil.

Domus Regia & templa, cæteras altitudine superant domos; sagitta enim, arcu emissa, fastigia eorum attingere nequit.

Persok.

Du har vel været inde i dem, du har maaskee og beseet Kongens Huus.

Eas procul dubio ingressus es, Regiamque domum forsitan contemplatus es.

Poek.

Tekkunauiak. Iglorperkſoit Sannut. Kiſſarauta, aviatiguk. Aipærutigalo umieitſamik Pinnerſomik arkanget Siſſamanik iputilingnik. Senniennile Kajartoromagaunuk Kajartorpoguk. Innuk taima Siorane tekkoannartut. Sorlo ipernet amerlamingnut.

Perſok.

Erkſingilluinarpit?

Poek.

Ap. Niugauta, Kamutingnut Iglulingnut igluktut ijalaſingnut pyatigut. Kongerſoarmut piſſegaunuk.

Perſok.

Imaka Ig'orſoa.

Poek.

Sorlo Illuliarſoak kablorks. Karſoa Kanguſak. Torkſurkſoane Torkitungnirſut eſinnauput angimit, igluktut Sekkolirkſoit amerleſiaurſoit annorarikſorſoit.

Pock.

Vißelig. Da vi ankrede iden for Staden (Huuse-Samlingen) blev jeg og min afdøde Kammerat hentet med en smuk malet Baad med 14. Aarer, meps siden vi vilde roe ved siden af dem i vores Kajaker, roede vi for os selv, men hvilken mængde af Tilskuere ved Stranden. Som Myg mængde.

Certissime. Ancoris prope civitatem (collectionem domuum) jactis, cymba quatuordecim remorum, pulchris picta coloribus, ad me & comitem meum, jam defunctum, arcessendos missa est; propriis verò uti *Kajakis* (cymbulis) cupientes, à latere dictæ cymbæ remigavimus; littus stantium, multitudo! culicum numero haud absimilis.

Persok.

Var du aldeles ikke bange.

Nihil horum metuisti?

Poek.

N y. De førte os til en Slæde med Huus paa som havde Vinduer paa begge Sider; thi vi skulle begge til den store Konge.

Nihil omnino. Deducimur ad traham, cui superstructa erat domus, fenestris ab utroque latere instructa; ambo enim magno coram Rege comparere debebamus.

Persok.

Hand har nok et stort Huus.

Dubium esse non potest, quin magna ei sit domus.

Poek.

Det er som et stort Iisbierg, meget hvidt, tagt med Kaaber. Indgangen var saa stor at der kunde staae 20 Telte, paa begge Sider vare mangfoldige velklædde bevæbnede Folk.

Magna est ad instar montis glacialis, perquam alba, æreoque tecto obducta. Ostium ei tam amplum patet, ut viginti ibi poni possent tentoria, utrinque erant viri armati, benevestiti.

Per-

Persok.

Saagtogme Sekkolirksopet? Purseniglo Tuktoniglo Pinniartónersut.

Poek.

Nagga, Nallegauirksomet, tamakoninga Sekkolirksoarnik, uautivne Kisiksaungitsut okalluktytsomarpause kingurlermik.

Persok.

Ka okalluktuarit, tussarnekautit.

Poek.

Iglorsub Illorsoane Innit aglektout Kiblertorsoit amerlesiauirksoit.

Persok.

Iglopillungvoauut arsigingileit.

Poek.

Isettarbingne nungullugit Sekkuglit; Innuierksoit illegellunuk kesa Inne angesiaurojurksoak iserparput, tersane Angutit Angnersoit

Perſok.

Hvorfor ere de bevæbnede Folk? de ere maaſkee Jægere som ſkal ſkyde Reendyr og Sælhunde.

Quid ſibi velint viri illi armati? ſunt forte venatores, qui rangiferos & phocas venabulo tranſverberare debent.

Poek.

Nei, det viſer at den ſtore Herre boer i det Huus. Om diſſe bevæbnede Folk ſom for os ere utallige ſkal jeg fortelle en anden gang.

Minime gentium, hoc nimirum indicio eſt, quod magnus ille Dominus iſtam habitet domum. De viris hiſce armatis, quorum inire numerum nobis eſt impoſſibile, alia dicendum eſt occaſione.

Perſok.

Bliv ved at fortelle, det er behageligt at høre.

Continue relationem tuam, auditu enim jucunda eſt.

Poek.

Inden i dette ſtore forfærdelige Huus ere mangfoldige ſtore deylig malede og Skinnende-Væſelſer.

Magna hæc ſtupendaque Domus, conclavibus, egregiis picturis nitentibus, abundat.

Perſok.

De ligner ikke vore ſmudſige Jord-Huſer.

Sic nullo modo ſimilis eſt caſis noſtris ſordidis.

Poek.

Ved dørrene af alle Værelſerne ſtode Bevæbnede. endelig, kom vi med et utallig følge til et meget ſtort Værelſe hvor der ſtod mange Bevæbnede, af de allerſtørſte hvis Vaa-

Ad januas omnes excubabant armati. Magno comitatu pervenimus tandem in conclave eximiæ magnitudinis, ubi ſtationem peragebant multi armati, corporum proceri-

ſoit Sekkulirkſoin amerleſiaut Kikartut, Sekkorpalluet erkſinarks.

Perſok.

Sullilo erkſinek.

Poek.

Erkſigiungnerponga, illiſimalerraukit ima pinnauiengikanga.

Perſok.

Ka! amalo!

Poek.

Keſa Innerſoak Nallegarſoarnik tettortok iſeryarput, tamakoa mikkirſungvoangorput Nallegauirkſoæt iſerriarmet, Tamaſa nunamut pellorput uangaloaglæt, aitſeit olilerponga, Siunekarniengalo Saag. Nallegauirkſoak tekkunerrauko. Kongib tava aperſorpanga: Danſke-mik Siunekarpit? taima okauſerſik tairſaræt, Sapara: Ney, tamaglæt okauſiennik illiſimarſonga. Jappe okallukoara Nallegauirkſoarmut: Kyauara Nunakatingvoakalo unnerkulluta aſſatlarmatigut ajokarſokulluta Gudmik &c. Kongib Sapa: tuſſarlueiſſaunga tuſſaralloaroma Gud ſiunekaromagalloarparſuk.

Nal-

Vaaben gav en frygtelig lyd, naar de bevegte sig.	ceritate pollentes, quorum arma mota terribilem ederunt sonum.

Persok.

Endnu var du ikke bange.	Hocne tibi metum encussit?

Poek.

Jeg havde aflagt al Bang- hed, vidste og at de giorde mig intet ondt.	Omnem metum deposue- ram, noveram quoque, illos me malo non esse affecturos.

Persok.

Mere, mere.	Ka! ka!

Poek.

Omsider kom vi udi et stort Værelse som var fult af store Herrer, som alle bleve Smaa da deres Overherre i det sam- me kom ind, de bøyede sig alle nesten til Jorden og jeg med. Nu syntes jeg at blive noget bange, mens veed ikke hvor- for. Kongen spurte mig, om jeg forstod Dansk (saa heder deres Sprog) hvortil jeg svarede: Ney, som var alt det jeg kunde. Bad derfor Jentoft (Tolken) at han vilde sige til den store Herre: At jeg paa mine Landsmænds vegne takkede ham for hans store Kierlighed at sende Læ- rere til os for at undervise os om	Magnum tandem ingredi- mur conclave, ubi congregati erant Magnates, qui omnes, supremo ipsorum Domino in- grediente, apparuerunt humi- les: ad terram propemodum incurvarunt se omnes, quo- rum exemplum etiam egose- cutus. Quidam jam visus est me occupare metus, cujus ta- men ignorabam causam. Rex me interrogavit, num danicam (ita enim eorum lingva nun- cupatur) callerem lingvam? respondi: Ney, (non), quod unicum, ex Danica lingva, ad- didiceram vocabulum. Roga- vi igitur *Jappe* (interpre- tem) ut magno significare vel- let

Nallegarſoak utokkarſoak ingma okallubigangamiuk Innimut allamut iſeriartorpok, terſane Dronningilo (taima Nullia tairſaræt,) Nallegarſoillo allet nerriput. Nekikſeit Illeit Sennelluarſimarſut aglekſimarſut, uſema nekikſaungitſut Tekkurſekſeineit. Nallegauirkſub tunnitlarpanga Perkſoarnik Nallakettog allet tunniviauga amerleſiaunik, Itlarbirkſoit tellimat imaglit pigaka. Nallekket tamaſa iſumatorſoput Innukſiarnertlutiglo.

Simik.

Tammakaugut, uſema Ekkartlivut Kiſſimik ajungitſurſut.

om Gud ꝛc. Kongen ſvarede at det var ham meget kiært om de vilde lære at kiende Gud; Efterat hand havde talt noget med en gammel Herre gik hand ind i et andet Værelſe, hvor han med Dronningen ſaa kalder de hans Huſtru, og nogle andre ſtore Herrer ſpiſte. Noget af Maden var ſaa ſmukt tegnet og artig giort, at jeg tænkte det var til Prydelſe og ikke til ſpiſe. Jeg fik mange koſtbare Forærin ger af den ſtore Herre. Ligeledes af de andre, ſaa jeg har 5. ſtore Kiſter fulde. Fornemme Folk er i almindelige artige og ſkikkelige.

let Domino: me, nomine conterraneorum meorum, maximas ei agere gratias, pro eximio amore ſuo in doctoribus mittendis, nos de Deo iisque, quæ eo ſpectant, erudituris. Rex, magnæ ſibi eſſe voluptati, reſpondit, ſi ad Deum cognoſcendum dociles eſſe vellent. Poſtquam cum domino, ætate provecto, quædam fuiſſet locutus, aliud mox intrat conclave, ubi cum Regina, quo nomine uxor ejus appellatur, & optimatibus quibusdam, cibum cepit. Pars cibi pulchre adeo picta, ornateque formata, erat, ut ornatui, non vero eſui, eam eſſe cogitaverim. Multis muneribus pretioſis magnus ille Dominus, aliique ſimiliter, me donarunt, quo factum eſt, ut quinque ciſtas, donis repletas, habeam. Proceres plerumque placidi ſunt & moderatiſſimi.

Simik.

Vi have taget feyl at vi have tænkt at vore Folk vare allene ſkikkelige.

Erravimus cogitando, quod ſola natio noſtra bene morata fuerit.

Poek.

Uagullo Ekkartlivullo Sorlo ajyvsaratalo Ajungángitsogut Kablunælle nellekangilet Isumagiksullo Isumaluktullo.

Simik.

Tamakokaut. Ka okalluktuareit.

Poek.

Kongim Iglorsoæn auatane Iglorperksoit Kissiksaungitsut, marlungniglo pingasuniglo Sissamaniglo tellimaniglo Kollareet Narksarsoak matuæt. Iglorperksoin auatænne Ikarasaliarsoak, Kollagut Ekartarbeet, tamakoa unnuet nungullugit amorareit akkotiksærullugo. Karmaliarsoit kane Angvoarsoit opallungarsimarsut Sorsuktokaralloorpeta.

Simik.

Sout Sorsyssegeit?

Poek.

Poek.

Vi og vore Medmennisker ere ligesom maadelig gode og maadelig onde. Mens Kablunæt har ingen ligeshverken i det Gode eller det Onde.	Nos, & qui nobiscum degunt homines, inter bonum & malum medium quasi tenemus; *Kablunæti* autem nullos sui similes, aut in bono aut in malo, habent.

Simik.

Jeg troer det er saa. Fortel mere.	Rem se ita habere credo. Perge enumerare plura.

Poek.

Rundt om Kongens Huus ere utalige Huuse 2. 3. 4. a 5. Etager høye, som skiule en stor slet Mark, omkring disse mangfoldige Huuse ere Vegge eller Volde og der uden om et gravet Revier, hvorover gaaer Broer som optrækes om Natten. Voldene ere besatte med store Canoner, som ere i beredskab om Fiender vilde anfalde dem.	Regiam domum innumera circumdat multitudo domuum, duabus, tribus, quatuor vel quinque contignationibus exsurgentium, magnamque occupat planitiem. Parietibus, vel vallis, multæ hæ domus cinguntur, qui fossa, aqua plena, iterum sunt circumsepti. Jungitur fossa pontibus, qui, ingruente nocte, sursum trahuntur. Tormenta bellica igniaria in vallis ubique sunt collocata, quæ in promptu sunt, si hostis forte urbem impetere vellet.

Simik.

Hvilke ere de som vil anfalde dem.	Quinam sunt, impetum in illos facturi?

Poek.

Kablunarſoin allet, itſagog Sorſukei, mannale illimagingileit, naule Sorſuktomik iſumangitſut, Karmalliarſoak Innuærutaringi-lak Sekkulirkſoarnik Pigartonik, Iglun akkornættog Pigartokaryok. Ikuallarſokarallcorpet iterſarſaraut Karlortaumik niblitlartlutiglo, Kamitſuteit uſornakaut.

Simik.

Sumit Innuierkſoit tamakoa nerrirſarpet? Arberit ungnirſut Suglungnarkokaut ullok attauſek nerrigeine.

Poek.

Nunangajengmit nekkikſakarput. Kivget nuna Kepokaurſoarmik Sennaurirſaræt upernakut, nautſirſukſet Siaroartertlugit irpſomut, naurſarangamik amerliſitlaraut, naurſut tamakoa, Timmiurſekſauput Suaurſekſauluti-glo, tamerſa nekikſet tamakſet. Orpeettog Paurnakariput tammanik mamartonik Illeit Innub niakoatun aktigaut. Tamailutik ne-

kikſa-

Poek.

Det er et andet folk, som har giort det tilforn, nu er der just ingen som de frygter for, mens der gaaer dog bevæbnede Folk bestandig Vagt paa Voldene. Ligeledes imellem Husene, for at passe paa om der opkommer Ildebrand hvortil de har nogle kunstige Redskaber at ud- udslukke den med.

Alia hoc olim fecit natio. Nemine quidem, hoc temporis, metum illis incutiente, armati tamen indesinenter excubias in vallis agunt. Vigiles juxta domos constituuntur, ut incendium ortum clamando annuncient, ad quod exstingvendum artificiosis utuntur instrumentis.

Simik.

Hvor faae alle de Mennisker mad fra? 20. Hvalfiske ere vel ikke nok til dem om Dagen.

Unde cibus tantæ hominum multitudini suppetere potest? ad illos, uno die cibandos, viginti vix sufficiunt ceti.

Poek.

De har deres meste føde af Landet, som de ringe Folk hver Sommer arbeyder og udsaae Sæd i, der voxer op i stor mængde igien. Hvoraf laves Brød Grød og anden Spiise. Træerne er fulde af alle slags Bær ell. Frugter, som ere meget velsmagende, nogle ere større end Menniske Hoveder, saa der voxer føde

Maximam alimenti partem suggerit illis terra, quam homines vilioris conditionis, durante æstate, colunt, eique semina mandant, quæ mirifice multiplicata excrescunt, unde panis, puls, aliusque generis alimenta, parantur. Arbores plenæ sunt omnis generis baccis, vel fructibus, jucundi saporis, quorum quidam capitibus humanis majores

kikſakarput nunam illoanilo (a) Kanilo (b) Silleinarmilo (c).

Simik.

Saag nunauut tamaingipa?

Poek.

Irſingakanget. Okiume nejorpaka angirſok unnaræt; merſale upernakſakut eſinnartok.

Tulluak.

Nunageine aitſeille.

Poek.

Nunænne innunauiengilagut Atakapſarane Arbakangilluinnarpok. Aulisakelle tammat aimerleſiaurſoput Imamilo Teitſinilo. Maniſulle engilak, nelliginnartokangilet Pinniartut. Nerſutillo Aulisakello Nallegarſoit Kiſſimik pigeit. Nyoitſut Nerſutit Innukarput nelliginnarnik, Iglorperkſoinne nuna erlingnakau, aketſortigirſaræt, Ipſiauiktut aktikſok akil-

(a) Sortleet tammat mamartorſoit. (b) Suaurſekſet tammat. (c) Orpeenilo.

føde for dem i Jorden (a) oven paa Jorden og i Luften (b).	jores. Sic infra (a) & ſupra ſuperficiem terræ, uti & in aere (b), alimenta inveniunt.

Simik.

Hvi mon vort Land ikke er ligesaa beskaffen.	Quid in cauſæ eſſe poteſt, cur terra noſtra non ejusdem ſit qualitatis?

Poek.

Her er for kolt. Jeg var der juſt om Vinteren, ſom de ſagde var ſtreng, mens den var ikke anderledes end begyndelſen af vor Høſt.	Nimium frigus efficere id poteſt. Hyeme, quam duram eſſe ajebant, apud illos commoratus ſum, illam tamen, initio autumni noſtri aſperiorem, non ſentiebam.

Tulluak.

Det var got at boe i det Land.	Juvat in iſta habitare terra.

Poek.

Vi kunde ikke leve der; thi der er kun faae Sælhunde og ingen Hvalfiſke, ellers er der nok af alle andre Slags Fiſke baade i Havet og de ferſke Søer, mens der er ikke frie Jaat og Fiſkerie ſom hos os. De ſtore Herrer eyer baade Dyrene paa Marken og Fiſkene i Søerne. Tamme Dyr allene kan alle holde paa Landet, men Jorden er ſaa koſtbar i Byen, at et ſtykke ſaa ſtort.	Vitam ibi tranſigere non poſſemus, nam phocarum ibi paucæ ſunt, cætus nullus. Cæterum & Mare & lacus omnigenis abundant piſcibus; piſces tamen capere, & venaticam exercere, non unicuique, uti apud nos, eſt licitum. Magnates & feras agrorum, & piſces lacuum, poſſident; ſolis rure viventibus, cicura alendi animalia, copia eſt data: ſed ſolum in civitate tanti con-

(a) Rødder. (b) paa Træerne.	(a) Ut radiculæ. (b) In arboribus.

akillerarӕt annoarſenik pingaſunik ſiſſamanigloneet.

Tulluak.

Uautine nunaſiſſegalloorput! akkekangitſomik, Ujararkſoak piſſegalloorpӕt annorainarmik.

Poek.

Tamaunga piomarſokapſangilak, orkſokangikuta tamaunga pirſokangekaiarpok.

Tulluak.

Sumut orkſok atorarӕt.

Poek.

Nennerotigirſaӕrt Iglun auatӕnne, Piſſuktune akorneine.

Tulluak.

Iſumatorſoit.

Poek.

(a) Skiorter ere de koſtbareſte Vahre i Grøndland.
(b) Den beſte Fiord ved Gothaab 14. Mile dyb, hvor der er ſtor mængde Vilt og ſkiønt Fiſkerie.

ſtort ſom en kan ſidde paa kan koſte 3. a 4. Skiorter. (a)	conſtat, ut portio, quam quis ſedendo occupat, tribus vel quatuor induſiis (a) valeat.

Tulluak.

Da ſkulle de faae Land nok hos os for intet, jeg vilde give dem hele Ujararſoak (b) for en Skiorte.	Sat terra apud nos gratis accipere poſſent: totum *Ujararſoakum* (b) uno illis induſio venderem.

Poek.

Det er kun faa ſom ſkiøtter om at komme hid, derſom det ikke var for Tran og Spek ſkyld, ſaa vilde ingen ſee vort Land.	Pauci admodum huc venire curant: & niſi lardum Cetaceum & Phocarinum illos allexerint, nemo terram noſtram videre cuperet.

Tulluak.

Hvortil bruger de den ſtore mæugde.	Cui uſui illis eſt tanta copia?

Poek.

Til Lamper ſom henger uden paa Huſene om Natten, at lyſe for de gaaende.	Lampadibus extra domos collocatis, euntium hominum gratia noctu ſplendentibus, inſervit.

Tulluak.

Hvilken Omſorg.	Quanta cura.

(a) Induſia rebus pretioſiſſimis annumerant Grönlandi.
(b) Optimus ad *Bonamſpem* ſinus, quatuordecim milliaria in longitudinem habens, ubi ferarum multitudo, & piſcatura optima.

Poek.

Nallegeiſa Iſumatorſoput. Iglorſoak attauſek utokkarſoarnut Arnakoekſarſoarnullo Piniarnek ajulerſut Iglotog attauſek Illiarſuinnut. Allatog Peblerrortonut. Allatog ama Arnennut Peteitſonut. Pingaſuttog Iglut Peetſorſoarnut. Uautitut pirſarangilet Iglokatigeet attautſikut nerrirſaraingilet. Illeit Piſorſoallakaut, Kapſeenik Igluglit Innukangitſut. Illeit Iglokaratiglo, Annorakaratiglo tukſiarſinnaaraut Illamingnit.

Tulluak.

Tamaitonik Peetſokangilogut, Saagme pekkangitſorſopet?

Poek

Illeit Innarluktorſoput tamainamik Sennaurinek ajorput. Illeit erkajattartorſoput. Illeittog Perkotitik nunguttareit Imermut Silleronartomut.

Deres Øvrighed har megen Omsorg for det Almindelige. Der er et stort Huus fulde af gamle Mænd og Qvinder, som bliver underholt for intet. Et Huus til bare Weysen Børn. Et til galne Mennisker. Et til slemme Qvinder som maa arbeyde imod deres Willie. Og 2. a 3. til yderlige Fattige. De bruger ikke den Maade som vi, at have Føde til felles. Nogle ere alt for Rige, har mange store Huse som ingen boer i, andre har hverken Huus eller Klæder men gaae omkring og betle.

Magistratus eorum maximam, utilitatis publicæ curam, habet Senibus & vetulis, gratuito fruentibus victu, magna oppleta est domus. Suam pupille domum habent. Rabiosorum hominum gratia domus etiam est exstructa Mulieres improbæ, inclusæ, laborare coguntur. Pauperrimis duæ vel tres destinatæ sunt domus. Alimenta quod attinet, non eadem nobiscum utuntur ratione; hæc quidem inter nos sunt communia, inter illos non. Alii supra modum divites sunt, multas magnasque habent domos, quas nemo habitat, alii deinde, domo & vestimentis destituti, stipem vagabundi colligunt.

Tulliak.

Saadanne Fattige er der ikke hos os. Mens hvorfor ere de saa fattige?

Ejus generis pauperes apud nos non sunt; sed quare tam pauperes sunt?

Poek.

Nogle ere Krøblinge og kan ikke arbeyde, andre ere lade og gidder ikke, og andre igien ødelege sig for at faae galgiørende Vand (a).

Sunt alii luxis membris, & laborare nequeunt; ignavi allii, laboris sunt fugientes; alii denique facultatum fecerunt jacturam, ut aqua, insaniam efficiente (a), frui possent.

Tullu-

(a) Brændeviin.

(a) Vino cremato.

Tulluak.

Kivgen Ervngatun etok?

Poek.

Ap. Iglun illeine allamik pinniaraingilet Imak Kisseit Sillerosartok niokotigirsaræt. Tersane imerraraut aualartlutiglo parsorsorsaraut.

Tulluak.

Usema Sillakangitsum Igloæt attausiursok.

Poek.

Sualungmut Kablunæt Sasinnaaraut. Ekkartlivut pinniarnek illisimaginnarpæt. Sillakangitsullo uautivne Siunekapsangitsaraut Mitengnartlutigloneet. Kablunænnile Sillerrulluinnartokarpok Kapseenik Kellersortlugit Kissienne pirsariakarput ingmikun isertlugit, tamaisinnaaraut inutillutik. Illeit Silleromaublutik akillereraraut. Illisimarsorsoakariputtog. Imauirksoarme tammajuitsorsoput, Sekkernub

Kallar-

Tulluak.

Er det saadant som Trællene (a) blive gal af?

Num ejus generis est, unde mancipia (a) fiunt excerebrata?

Poek.

Ja. Der er mange Huse, hvor Hosbondene ikke har anden bestilling end at selge galgiørende Vand. Der drikker de, hujer skriger slaaest og ere uden Forstand.

Omnino. Multæ dantur domus, quarum hospites aliud non habent negotium, quam aquam, insaniam efficientem, venundare. Ibi bibunt, clamant, vociferantur, pugnis concertant, suntque rationis expertes.

Tulluak.

Du sagde jo at der var kun et Huus for galne.

Mente captis, unam tantummodo esse domum, dixisti.

Poek.

Der er lutter Extremiteter iblant de Folk, hos os ere Folk forstandige allene til deres fangst, og de som ere galne ere allene enten Taasser eller narragtige, mens hos Kablunæt, ere mange saa galne at de maa bindes og indsperres og bliver saa deres Livs-Tid. Andre giver Penge for at blive galne paa en kort Tid. Derimod saa er der overmaade kloge Folk.

Extrema amat homines isti. Nostrates capturæ tantumodo sunt periti, & qui apud nos dementes sunt, illi aut stupidi sunt, aut fatui; *Kablunætorum* verò multi ita sunt furiati, ut vinculis illos coercere, &, quood vixerint, includere, necesse sit; alii, ut brevi tempore dementes fiant, argentum absumunt. Dantur tamen homines sapientissimi. Cognita solis altitudine, inspiciendo

(a) Matroserne.

(b) Nautæ.

Kollarſuſia miſilikſinnartlugo auleiarſorlo una Auangnamut tikkoartok taguſarfinnartlugo. Umiarſoalliorarauc nunab kane, innerrangata Singitarait, ingmingnik ingerlaaraut imamut. Sennarſaraigiputtog Pirſautinik, tamakoninga umiarſoit Kangattaarait, Iglullo aglæt noullugit, ujararſurkfoillo Kangattartlugit, Sekkenektok Pulleiſerok illiſimagiviæt, Kannorlo aiktikſomik pulleiſerok. Uſornartuinnarſoarnik amerleſiaurſoarnik tekkutlarama okauſikſærukal'oakaunga. Sunauba Siurlivut Seglungilet: *Kablunæt ullilo Tinnilo Ajorſinnarpæt.*

Folk. De kan finde Vey igiennem det vidløftige store Hav allene ved at maale Solens høyde og at see bestandig paa dette Bevegelige som viser stedse mod Norden (a). De bygge de forfærdelige store Skibe paa Landet og faae dem til at gaae selv ud naar de ere færdige De kan giøre saadane konstige Maschiner at de kan sætte Skibe i veyret, flotte hele Huse fra et Sted til et andet og de allerstørste Steene i veyret, de kan sige forud naar Formørkelse skal skee og hvor stor. Kort, jeg har seet saa meget af deres forunderlige Gierninger at jeg blev Maalløs, og maatte tilstaae Forfædrenes Ordsprog: Kablunæt kan alle Ting uden Ebbe og Flod.

(a) Compas.

ciendo mobile illud, ad septentrionem versus perpetuo vergens (a), vastissimum mare transmeaturi, viam invenire possunt Naves inusitatæ magnitudinis terrâ ædificant, easque, mirandum in modum, ex navalibus deducunt. Machinas tanta arte fabricare possunt, ut naves, earum ope, sursum levare, totas domos situ movere, lapidesque maximæ molis tollere, possint. Eclipsin solis, quando & quanta fieri debet, prædicere queunt. Ut paucis me expediam, ex mirabilibus eorum operibus tam multa conspicatus sum, ut obmutescens non potuerim non proverbio majorum fidem habere: *Omnia posse Kablunætos, exceptis tamen fluxu & refluxu maris*.

(a) Pyxidem naticicam.

Alte-

Den Anden Samtale
imellem
En Missionair og en Angekkok.

Angekkok.

Pellesse Isserit!

Mission. Nagliukaunga orningniartlusse Umiorkeiarpogut Annormillo Sikkonillo, Irsilo Angekemiok.

Angek. Angekkogallooroit Annore Kaitsorseisegalloorpet.

Miss. Killangmiglo Nunamiglo Pingortitsirsub Tamarsoarnullo Nallegarsub. Kissime tamanna ajungila.

Angek. Nau tauna?

Miss. Tamat nejorpa. Gud-mik attekarpok.

Ang. Tekkoiuk:

Miss. Nagga. Gud tekkuksaungilak.

Ang. Usema tekkoit nunangnilo okallubigatit, akautigiejokangauko:

Alterum Colloquium inter Missionarium & Angekkokum quemdam.

Angekkok.

Præst kom ind! — Huc intra Pastor!

Miss. Jeg har liidt ondt for at komme til eder, baade Vind Frost og Iis havde nær omkommet os. — Multa, ut ad vos venirem, perpessus sum mala; parum enim absfuit, quin ventus, frigus & glacies letho nos dedissent.

Ang. Havde du været en Angekkok saa kunde du have stillet Vinden. — Si Angekkokus fuisses, ventum sedasses.

Miss. Det kan den allene som har skabt Himmelen og Jorden og som er Herre over alle Ting. — Hoc solus efficere coeli & terræ Creator potest, quique omnium rerum est Dominus.

Ang. Hvor er han? — Ubi est ille?

Miss. Han er allevegne, han heder Gud. — Ubique est, & Deus audit.

Ang. Har du seet ham. — Num illum vidisti?

Miss. Ney. Gud kan ikke sees. — Non vidi. Deum intueri nemo potest.

Ang. Jeg tænkte du havde seet ham og talt med ham i det Land, siden du taler saa tit om ham. — Te eum vidisse, & in terra tua cum eo collocutum fuisse, cogitabam, maxime cum ejus soepenumero mentionem facias.

Miffion. Siurlivut okautigæt, okaufialo aglekpæt okautfine okkunane.

Ang. Sorlo Nutarfoak.

Miff. Tamanna nutavok, aglegeile Arfilifimaput Siurlerpagmut.

Ang. Siurlerpak Nunanfivnepa? imaka Piffokarfoak, aitfeille arnoekfak. Kiblingnartorfonerpok Sorlo Gum Niarnet Okaufia okautigirfet. Takpeetfullo Tuffilartullo Napparfimarfullo ajorungnærfarei.

Miff. Tarningit Kiffifa illuarfarfinnauei.

Ang. Tarningit Sunauba napparaæt Timavut Kiffimik illueitlaraut, temiga illuaranget tamarma, illuararaunga.

Miff. Arkfoarnartut Innuit, Ajortulliartut Tarningit napparfimarfut unneraraugut.

Ang. Taika Arnakoekfarfoak napparfimarfomik Tarnilik, oka ipiktorfoak;

Miss. Vore Forfædre ha-
ve talt med ham og de har
skrevet hans Tale i denne Bog.

Ang. Den seer dog ud som
den var nye.

Miss. Denne Bog er nye,
men den er skreven efter Ori-
ginalen.

Ang. Ligger da den Rette v.
Originalen i eders Land, den
maa see meget gammel ud.
Den var skiøn at bruge til
Amulether eller Lægedomme.
Den har nok samme Kraft til
il at helbrede Syge giøre
Blinde seende Døve hørende
c. ligesom Guds Søns Ord
havde, som du forteller os om.

Miss. Den kan helbrede
Siælen og ikke Legemet.

Ang. Kan Siæle og være
Syge. Vi ere allene Syge
aa Legemet. Naar mit Le-
eme er frisk, saa er gandske
eg frisk.

Miss. Vi siger at deres
Siæle ere Syge som lever il-
e, giør lastværdige Gier-
inger.

Ang. Da sidder der en
ammel Kierling som har en
yg Siæl; thi hun har dræbt

Parentes nostri cum eo locuti sunt, ejusque in hoc libro scripserunt sermonem.

Liber iste novi tamen fert speciem.

Novus quidem est liber hic, at ad autographum exscriptus.

Num tunc in terra vestra asservatur autographum, vetustam speciam habere istud necesse est; ad amuleta esset utilissimum; nam forte eadem, ad ægrotos sanandos, cæcos visu, surdosque auditu, donandos, gaudet virtute, qua olim verbum Filii Dei, de quo nobis narras.

Animam, non corpus, sanare potest.

Num animæ etiam morbo laborare possunt? Nos corpore tantummodo ægroti sumus: corpore meo sano *totus ego* sum sanus.

Eorum, qui perperam vivunt sceleraque committunt, animas ægrotas, dicimus.

Sic vetula, illic sedet, animam habens ægrotam; nam acuta sua lingva multos ne-

Innuit tokottarei okausinnarmik. Taursoma Tarnia illuarsaruk.

Miss. Kinaivna okauseenarmik tokytsirsok unnertlugo?

Ang. Tamersa Angekkut. Illiseesut tamarmik nerksokarput, Kerneklutiglo Ikusimingnut, Angekkut kissimik tekkursareit.

Miss. Iblillo Angekkullo tamarmik seglutorsovuse, ningaunamiko Seglutigæt.

Ang. Sunauba Iglovut napparsimarsomik tarnekangilak, tamauta Ajunginnauta.

Miss. Innuit tamarmik Tarningit napparsimaput.

Ang. Uangale Perkiksomik Tarnekarponga. Tokytsingilanga, tiglingiseinarponga Niobbagianillonit naumi.

Miss. Isumaluktuttog Napparsimarsunik Tarnekarput.

Ang. Tamaitomik isumangilogut, napparsimarsonik Tarnengnik siunikangi-

mange med sin skarpe Tunge, hun kan med bare Ord dræbe Folk, helbred hendes Siæl!

Miss. Hvem siger at hun dræber Folk med Ord?

Ang. Det sige Angekkut, alle Hexer har Horn og ere sorte til Albuerne. Ingen kan see det uden Angekkut.

Miss. Du og alle andre Angek. ere store Løgnere, de maa være vred paa hende derfor belyve de hende.

Ang. Saa er der da ingen syge Siæle i vort Huus; thi vi andre ere alle skikkelige Mennisker.

Miss. Alle Menniskers Siæle ere Syge.

Ang. Jeg har en gandske frisk Siæl, ieg har ingen slaaet ihiel, ikke staalet noget, ikke engang fra Hollænderne.

Miss. De som har onde Tanker har og syge Siæle.

Ang. Det agter vi intet, vi veed ikke at Siæle ere Syge førend de komer til Himmelen, der

cavit, solisque verbis homines interficere valet; sana ejus animam!

Verbis eam necare homines, quis dicit?

Hoc dicunt Angekkuti. Cornibus omnes instructæ sunt veneficæ, &, ad cubitos usque, nigræ: hoc soli videre possunt Angekkuti.

Tu, aliique Angekkuti omnes, mendacissimi estis: ei, ni fallor, irati sunt, eamque propter mendaciis onerant.

Nulla itaque ægra est in domo nostra anima; nam reliqui omnes integri vitæ sumus.

Ægræ sunt animæ omnium hominum.

Nullo mea anima morbi laborat: neminem interfeci, nemini, ne quidem Battavis, quid furatus sum.

Quorum in animis pravæ versantur cogitationes, eorum quoque animæ sunt ægrotæ.

Nullius id esse momenti putamus. Nescimus nos animas ante ægrotare posse, quam

ilagut, Killangmut pirſartut kiſſimik aſſingarſorſoput, aulanermik. Arſak illiſimoviuk? tamerſa Tokorſut Tarningit arſartut Aurrub Niako anik.

Miſſ. Uanga okauſoauſe Killangmik, Innuit kannoetut killangmut pirſartut Tornarſurkſoarmullo pirſartut okautigiſoaka.

Ang. Killangmik ſiunekangilatit, pingiſeinarpotit tekpogonga tumiſingilangaloneet illingnik.]

Miſſ. Illimmarit irſigitilluta operromarpogut tava.

Ang. Okiome kiſſienne illimmaaraunga tartome, manna kaumauallárpok.

Miſſ. Aſingog Tartome. Ijalerſet mattorangauſigit kolleello kamitſarangauſigit Ekkartleſe Siunekapſangitſut Seglokittarſinnaueſe killangmut pirſuſe unnertiuſe, nau iglome aulangitſe.

Ang.

der er de gandske blege og gustne, som er af den sterke Bevægelse de ere udi. Veed du at Nordlyset er de dødes Siæle som spiller Bold i Himmelen med et Hvalros Hovet.

quam in coelum delatæ fuerint; ibi enim vehementior earum agitatio in causa est, cur pallidæ sint & sufflavæ. Scisne lumina borealia (Danice: Nordlyset) defunctorum esse animas, capite Rosmari, in morem pilæ, in coelo ludentes.

Jeg skal fortelle dig og eder alle om Himmelen, hvilke Mennisker som kommer did og hvilke der kommer til den slemme Tornarsuk.

Tibi vobisque omnibus de coelo, hominibusque eo venientibus, uti & de iis, qui ad tetrum veniunt *Tornarsukum*, narraturus sum.

Ang. Du veed ingen Besteed om Himmelen, du har aldrig været der, jeg har ingen Spor seet efter dig.

Nihil de coelo, ubi nunquam fuisti, cognitum exploratumque habes, nec tua ibi vestigia unquam vidi.

Miss. Faer til Himmelen som vi see paa saa vil vi troe det.

In coelum videntibus nobis ascende; fidem tibi eo pacto habebimus.

Ang. Jeg farer allene der hen om Vinteren naar det er mørkt, nu er det for lyst.

Hyeme tantum, obortis tenebris, illuc iter facio; nimia jam lux est.

Miss. Det er Sædvanligt at eders Forretning skal skee i mørket. I kan da best bedrage eders enfoldige Landsmænd naar Vinduerne er lukte og Lamperne slugte og sige I farer til Himmelen, endskiønt I enda ere i Huset.

Vestra, obducta caligine, obire negotia, vobis semper moris est; tunc enim, clausis fenestris lampadibusque extinctis, concivibus vestri, imprudentibus facillime potestis imponere, dum, in domo licet manentes, dicitis vos in coelum ascendere.

Ang. Tussarnaugut Killangmik.

Miss. Killak usornakau, allianeitsokau nuannartlunilo nejörominarpok, tamane Gudmik illisimarsut nallektullo okausianik, tekpogonga pirsaraut.

Ang. Sumumme pirsarpet Gudmik siunekangitsut Innuillo ajortut?

Miss. Tornarsungmut pirsaraut, taursomane nagliungaissaput.

Ang. Ekkartlese Illeit tamatominga opinginnerput, Sillakangitsorsometa.

Miss. Operralloorpæt. Tornarsuble Innungmik asseroirsub. Innuit asseroriartuinnaareit kannok illiortlune, tokopeta piomaubluit nagliuktuinnarkullugit.

Ang. Tamatominga okangitsarau uannut, Innarluktomik kiglisiorangauko Sasinnaaranga.

Ang. Lad os høre om Himmelen.

Audiamus quid de coelo!

Miss. Himmelen er et herligt behageligt glædeligt og lyksaligt Sted, for alle dem som her i Livet har kient Gud og levet efter hans Villie.

Coelum est locus magnificus, jucundus, festivus & prosper, iis omnibus, qui Deum in hac vita cognoverunt, suamque juxta ejus voluntatem vitam instituerunt, paratus.

Ang. Men hvor kommer de hen som ikke har hørt om Gud og som har levet ilde?

Ubi autem venturi sunt, qui de Deo nihil audiverunt, & pravam transegerunt vitam?

Miss. De kommer til Tornarsuk, hvor de skal lide stor pine.

Venturi sunt ad *Tornarsukum*, ubi magnas luent poenas.

Ang. Mange af eders Folk troer det nok ikke, siden de føre saa slet Levnet.

Multi e vestratibus, vitiosam traducentes vitam, animum ad hoc credendum forte non inducunt.

Miss. De troer det nok, mens Tornasuk som er Aarsag at Menniskene ere blevne Onde, han veed en hemmelig Maade at forlede dem til at blive verre og verre at de efter døden hos ham kan blive ulykkelig.

Dictæ quidem rei fidem adjungunt; *Tornarsokus* autem, qui causa est pravitatis in hominibus ortæ, occulti peritus est modi, quo eos seducit ut deteriores reddantur, & post mortem cum eo infelices.

Ang. Det taler han aldrig om til mig, naar jeg spørger ham om en Syg, saa svarer han mig kun derpaa.

Mecum ea de re nunquam loquitur; mihi enim, de ægroto eum interroganti, de ægroto tantum respondet.

Miss. Okautsit Tornarsungmik piungilak.

Ang. Operriomangilarma mersa opertuinnarivkit. Innuit Siurleet Kingueiloaglæt Tornarsum asseroluinaarei unnerpetit, tamaimata Anniartitsivingmut pisissoei, tamatöminga tussangiseinarpogut.

Miss. Tamanna pivlugo Kongib tamaunga okariartokoànga; operiomangikusinga Tornarsungmut piomarpose.

Ang. Saagme Gud Innungmik allanik Sennengipa, Siurleet asserortlugit, kinguekfei tava ajyssingikalloorput.

Miss. Kingueit ajulersut, pilluarsinnaualloorput Gud nallegomagalloaroniko. Pilluarsinnauput Siurleettut, Gum Inneitsiseit nallekalloaroniko.

Miss. Din Tale om Tarnarsuk er intet beveent.

Tua de *Tornarsuko* narratio non est digna quæ audiatur.

Ang. Du vil ikke troe mig, og jeg troer dig, du siger at Tornarsuk forderyede de første Mennisker saaledes at baade de og alle deres efterkommere bleve onde, hvorfor de skal kastes til Pine-Steden, det har vi ikke veest af, ingen har sagt os det.

Credere mihi nolis, cum ego tuis tamen verbis fidem habeam. Primos homines, dicis, à Tornasuko ita esse depravatos, ut mali cum suis posteris facti, in locum tormentorum detrudi debeant: cujus rei, nemine eam nobis indicante, inscii hactenus fuimus.

Miss. Derfor har Kongen sendt mig at forkynde eder det, vil I nu ikke troe mig saa kommer I til Tornarsuk.

Me, eo fine, misit Rex, vobis eam annunciaturum; si mihi fidem jam recusare velitis, ad *Tornarsukum* vos venire oportet.

Aug. Hvorfor skabte Gud ikke et par andre Mennisker, og ødelagde de første? at Afkommen kunde blive god?

Quare duos alios homines, prioribus perditis, Deus non creaverit, ut proba fieri posset posteritas.

Miss. Der er lavet saa vel for denne forderyede Afkom at dersom de vil imodtage Guds kierlige Tilbud og efterleve hans Villie, da kan de endnu blive ligesaa lykkelige som de havde bleven om de ikke har forseet sig imod Guds Befalning.

Depravatæ huic posteritati usque adeo prospectum est, ut, si a Deo oblatam blandam conditionem acceperit, voluntatique ejus obedientiam præstiterit, eadem adhuc beari possit felicitate, qua mandato Dei non violato, usura fuisset.

Ang.

Ang. Uagut Angejokaringilarput nallingitſok (Adam) Illipſe Angejokararſe nunauſivne emet.

Miſſ. Tamauta Innuk attauſek Angejokararput, tamainauta, tamauta arſigekpogut kavtigullo Illuvtigullo aiortulliarnermik.

Ang. Ekkartleſe ajornernerroput. Tornarſuk nunauſivnetog ajornernerομet tamatomanga.

Miſſ. Tornarſuit tamaſa arſigekput ajortlutik, Innukſirſaraigiputtog ajortulliaromarſunik, ingmingnut aſſerorſinnartlutik.

Ang. Saagme Gub tokongipau? Saagtog innertingipau Innuierkſoit pirſarſinnarmagit?

Miſſ. Tornarſuk Sorlo Tokytſirſok nunautivne. Innuit ajortut tokotekſet taurſoma tokotara Nallegauirkſub pekkurſarangene.

Ang.

Ang. Det var jo ikke vores Stamfader men eders som syndet; thi det er jo skeet i eders Land.

Miss. Vi har alle en Stam-Fader, og derfor ere vi alle lige hinanden baade udvortes og indvortes i det onde.

Ang. Ederssfolk ere verre, kan skee at den Tornarsuk som er i eders Land er og verre end den her er.

Miss. Tornarsuk er allevegne lige ond og han finder iblant os alle saadanne Mennisker som ere villige at lade ham handle med sig til deres Fordervelse.

Ang. Men hvorfor slaae Gud ham ikke ihiel? Hvorfor taaler han at han berøver ham saa mange Mennisker?

Miss. Man kan ansee Tornarsuk for det samme som Bøddelen i vort Land, naar Misdædere eller onde Mennisker skal straffes eller miste deres Liv, saa faar han Befalning af den Store Herre at giøre det.

Fuitne Propator vester, non vero noster, qui peccavit? dubio enim procul vestra in terra accedit?

Unum omnes habemus propatorem, omnes idcirco similes inter nos malo sumus cum extrinsecus tum intrinsecus.

Pejores tamen sunt vestrates. Sed pejor forte est *Tornarsukus,* qui in terra vestra, quam qui apud nos est.

Tornarsukus æque malus est ubique, reperitque inter omnes nos istiusmodi homines, qui, ad propriam perniciem, sese arbitrio ejus ludenter relinquunt.

Quidni occidit illum Deus? & quænam subesse potest ratio cur patiatur, illum tam multas sibi eripere creaturas?

Tornarsukum conferre possumus cum carnifice in terra nostra. Quando malefici vel mali homines poenas subire vel capite plecti debent, Dominus magnus id ei exequendum injungit.

Ang.

Ang. Tokytſirſub taurſoma Innuit aſſerorniaarei, tokytſomaublugit kingorna?

Miſſ. Nagga, nangminek tokotekſauſegalloorpok tamailioralorune. Attale oma Elik! utokkarſovotit, tokyomarpotit illiſimovotit. Tarnekartotittog tokyoitſomik nellunginiviotit Siunikſelle ſiunekangiſinnarplet. Sillam aipane pilluaromakokautit. Kannoktok okauſera kibliglisit kannoktok Kajumikſartlutit, pilluarkonaralloakautit, Tamaitſomagalloorovit ajokarſoromaralloorpagit kingorna tekkoalloorungma.

Ang. Forfører da Bøddelen dem at giøre ondt, paa det han siden kan komme til at skille dem ved Livet.

Miss. Ney saa blev hand selv straffet. Mens hør min kiære Elik! du er en gammel Mand du troe at du skal døe. Du veed at du har en udødelig Siæl! Mens du veed ikke hvorledes det skal gaae dig efter døden. Du ønsker nok heller at være lykkelig end ulykkelig i den anden Verden. Gid min Tale for denne Gang kunde have den Virkning at der maatte blive en Forlengsel hos dig at ville være lykkelig, saa skal jeg ved Guds hielp lære dig det naar vi sees igien.

Num carnifex itaque ad nequitiem illos abducit, ut illos deinde vita privare possit.

Minime; alias ipse puniendus. Sed *Elik* mi, velis quæso me audire! Te ætate jam provectum credis esse moriturum. Nosti quidem immortalem tibi esse animam, at, quæ post mortem tibi evenient, ignoras. Magis tibi sine dubio in votis est felicem, quam infelicem, in altero mundo esse. Quam igitur vellem sermonem, quem hoc temporis habeo, ejus esse efficaciæ, ut felicitatis desiderium tibi instillare posset, sic, revisis vobis, id te, juvante, Deo, docebo.

Corrigenda.

Pag. 4. lin. 28. Sne p. 64. l. 17. Ne. p. 72. l. 4. til ing p. 91. lin. 24. pigit. p. 100. 101. udelades Præsens over For. Pri. Permis. p. 103. l. penul. lisigit. p. 107. l. 4. Senengilisiguk. p. 108. l. 6. Mattariligit. p. 109. l. 22. voc. e. ubi &c. p. 110. l. 4. i de andre Conj. p. 112. l. 17. Huusfolk. p. 121. l. 3. Mattaromaramigit. p. 125. l. 20. rausigut. l. seq. rautigut. p. 129. l. 2. adhibetur. p. 130. l. 13. Ermikunisit &c. lin. 15. Mattangikunisit &c. p. 133. l. 4. Mattaromarpagit l. 18. rpagik. p. 135. l. 15. Mattaromarpatik p. 137. l. 10. Mattaisegunisiguk Mattaromarunisiguk l. seq. Mattaisapatiguk Mattaromarpatiguk l. 14. Mattaromarpatiguk l. 16. rutiguk p. 138. l. 11. lunga p. 143. l. 20, 21. accedentibus p. 155. No. 57. Potens est &c. p. 158. 80. Ermilertorpok p. 160. No. 95. faae Nyt p. 161. No. 85. Tellimat p. 184. lin. 8 Kemine l. 21. 22. i fleug p. 187. l. 10. hominum p. 193. l. 2. Sed his v. illis &c. p. 197. l. 12. omnino p. 213. l. 14. revocans p. 217. l. 9. deferimur p. 219. l. 11. ad littus. De øvrige ere af ingen betydning.

10/6